

Flacăra

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

UN DRUM, cu majuscule, NOU

Descinsă din marile frumuseți ale lumii, Delta este prima porțiune de țărîm românească care își înalță ciocirile în întîmpinarea soarelui. Și tot prima este atunci cînd așchia de gheață și foc a lunii lese din valuri și-si prelinge lumina rece peste țărîm. De cîte ori nu am trăit fiorul acestor două nașteri, de fiecare dată unică, de fiecare dată de nedescris! Martor cu privilegiu de nevisat am fost și atunci cînd, pe alunecătoarele cărări, soseau sau plecau pescarii. Dar, asta se întîmplă cu mult înainte de ridicarea lunii, cu ceva mai devreme de răsăritul soarelui.

Erau și sint oameni buni și frumoși, pescarii, din cîte știu, din cîte simt. Iar atunci cînd lacurile și marginea mării sau mai degrabă viața aspră din preajma acestor ape deveneau neîncăpătoare, plecau în țară și rămîneau la fel de buni, la fel de frumoși și nostalgici. Cine bea apă din Dunăre, rămîne la Dunăre — se spune. Rupt de ea, devii într-un fel un faustic. Iar atunci cînd crezi că acest spirit îl poți reprima, cazi în nostalgie. E bună și asta pînă la o reală și definitivă reîntoarcere. Dar, încă o dată întrebarea: ce era Delta în urmă cu un deceniu, două sau trei? O lume de neuitat, care naștea mineri pentru Teliuc și Ghelar, constructori pentru București și Năvodari, ziliteri în grădinile de zarzavat din preajma marilor orașe. Cei care rămîneau aveau trei posibilități: cărușia pe ape, pescuitul, recoltarea stufului. Atît, și poate cu ceva peste acestea trei. Adică încă două sute, două sute și ceva de marangozi, barcagii, ghizi și vînători din umbra unor oameni cu Delta intrată adînc și pentru totdeauna în suflet — Antipa, Brătescu, Pârvan, Sadoveanu.

Descinsă din marile frumuseți ale lumii, delta își trimitea bărbații și femeile pe Dunăre în sus, sau în căruțe cu loitrea udă de atîtea vaduri tăiate picțis, spre locurile unde se făcea ceva. Și, în ultimele trei decenii s-au găsit întotdeauna și din ce în ce mai multe astfel de locuri în România. Pentru delta, mai tîrziu — se spunea cu remanere parcă. O formulă, un fel de a vedea cărora ultimii zeco-doisprezece ani le-au destrămat netemeinicia. De la nuanța și pînă la sensul general; totul este o răsturnare spectaculoasă și pozitivă de valori. În primul rînd, de ce sălbaticele delta, pentru că încă de la Herodot cîntă, aici trăiau, iubeau, mureau oameni din spița geto-dacilor. Golful de la guri și miraculoasa insulă Pence, odată alipite țărîmului, s-au alipit Cetății Albe, Chiliei, oierilor veniți mai apoi din Transilvania și Muntenia.

(Continuare în pag. 3)

PAVEL PERFIL ■

Adevărul e de partea noastră

...Cine plînge undeva departe... Și nu știu pentru ce plînge, plînge pentru mine — spunea cîndva un mare poet; scriitorul, prin întregul său destin, e legat de toți oamenii, nimic nu-l poate lăsa indiferent. Și cu atît mai mult în acest veac de răscrucă... Nimic nu-i poate fi indiferent unui scriitor autentic, nici atrocitățile săvîrșite de vreun dictator dintr-o țară latino-americană, nici inundațiile din Pakistan, nici barbariile rasiștilor din Rhodesia și Republica Sud Africană, rasiști care și-au găsit pînă și în țînci de 7 ani temuți adversari politici, nici seceta, nici foamea, nici injustiția. Iubirea scriitorului pentru „fratele său, cititorul“ e o iubire înaltă, gravă, responsabilă, el știe că omul are nevoie de un acoperis și de certitudine, de hrană și de trandafiri, de o libertate concretă ca o piine aburîndă, nu de una abstractă sau mincinoasă, care îți asigură toată binefăcătoarele slaviei, șomajul, nesiguranța zilei de mîine, privilegiul aristocratic de a fi admo-

(Continuare în pagina 17)

TEODOR MAZILU ■

NICOLAE EDULESCU - Mihai Vodă, oastea, poporul

Raze cîntînd

Suprema-ncercare-a poetului
E cînd triumfă să poată cînta
Numai că, numai că
Totul simțînd deodată
Graiul lui e o lacrimă grea.

E ca-n soare unde adînc concentrate
lau cărările cerului foc
E ca-n soare unde-ar muri sufocate
Cărările toate oprite pe loc.

Și-atunci iată raze cîntînd
Iată-mă cu roua în ochi
Noaptea tîrziu cînd se-aude
Iarba foșnînd pe pămînt.

— Unde umbli, cum umbli,
ar putea cineva
Să mă-ntrebe cînd cad
în tristețe surzit
Cînd nu mai respir
încît luna se poate surpa.
— Caut... Ce caut ?!. Dar caut
Caut poarta prin care
Se-ajunge-n sublim
Poarta pe care cu oameni în suflet
De ei luminați o zărim.

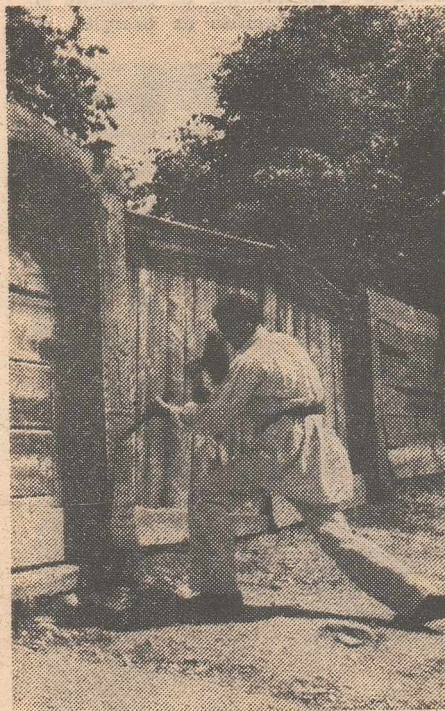
ION CHIRIAC ■

O chemare lăuntrică

Care scriitor contemporan, legat cu toată ființa prin esența angajării sale de situație, propășirea culturii, a poporului, a omului, nu este preocupat azi mai mult ca oricînd de problemele creației, ale artei sale, a desăvîșirii mesajului său de fîuritor al conștiinței epocii, de explorator și vestitor al marilor și necontenitelor mutații care se petrec în lume, în societatea din care face parte, precum și în universul spiritual și sufletesc al contemporanilor săi? Neceritatele valori ale literaturii au fost dintotdeauna rodul unui uriaș efort de creație care în trecut, chiar în împrejurări istorice ostile cunoașterii, progresului, înnoirilor, a năzuințelor spre o lume mai dreaptă și mai bună a știut să se constituie în opere durabile și cu prețul unor mari sacrificii impuse atîtor figuri luminoase ale culturii noastre, al căror mesaj își dobîndește adevărata libertate și strălucire spre înălțarea spirituală a unui popor întreg tocmai în zilele de

(Continuare în pagina 16)

MIKÓ ERVIN ■

Obicei străvechi, lăsat adesea moștenire din tată în fiu, cultivat cu aceeași măiestrie de artiștii populari de azi ai lemnului: cioplitul porților

IN ACEST NUMAR

EROISMUL — LA SCARA COTIDIANULUI

(șase reportaje despre pilduitoare realizări avînd ca autori pe mineri din Parașeni, constructorii de la „1 Mai“ Ploiești, creatorii de mobilă din Iași, energeticienii din județul Cluj, metalurgiștii din Gheorghieni și, în preajma zilei lor, pe brazii noștri marinari)

Patriei

Izbinzile se-aștern a luminare
Peste cuvîntul meu îndatorat.
Sînt mii de vise proaspete-n visare
Și tot atîtea aripi care bat.

Pe sub pămînt întemeiată strună,
Lucrează-o lume daldora de rod.
Fierbinte piinea patriei se-adună,
Și eu o vîd ca soarele-n exod.

Cu-mbărbătare ne durăm destinul
De îndelungă slavă și înalt
Ne este pasul prevestind preaplînul
În fruntea holdei țării în asalt.

ANTON GRECU ■

ACTUALITATEA

● Durmnică dimineață, pe hipodromul din Ploiești, cunoscutul medic Mihai Leontopol, metamorfozat în jockey, a câștigat cursa rezervată amatorilor cu calul Melodie ● Pe șoseaua Orăștie—Geoagiu, în dreptul fermei Gelmar, zace într-o nemiscare și nefolosință un ditamai grup electrogen ● De la începutul anului și pînă acum, minierii de la I.M. Uricani — sectorul 3, au scos la suprafață peste 9 500 tone de cărbune peste plan ● Noul redactor-șef al revistei „Ramuri“ este cunoscutul scriitor Marin Sorescu. Încă un Marin s-a întors acasă ● Într-una din serile trecute, conducătorul autocisternei 32—CT—213 se topea de ris stropind trecătorii care treceau spre „Vraja Mării“ ● Școala specială din cadrul spitalului de neuropsihici din Siret a fost dotată cu un atelier de ergoterapie și kinoterapie ● Maria Clonța din Orăștie a reușit în scurtă vreme să transforme în pășune ceea ce, cu multă rivnă, cetățenii de pe strada Unirii se străduiseră să amenajeze în par. Vacile și caii respectivi au făcut astfel ca băncile să se simtă stinghere ● Alexandrina C. Bălțeanu — din satul Cîrstănești (Vâlcea) își roagă fiul Alexandru Bălțeanu din comuna Blejoi să-i trimită pensia lunară de 100 de lei stabilită de judecătoria din Rm. Vâlcea ● Desi plîpînd după firmă, ansamblul „Fricelul“ din Săvinești a rupt inima finlandezilor într-un turneu triumfător de 21 de spectacole ● La mina Șotînga (jud. Dimbovița) a intrat în probe tehnologice un nou complex mecanizat de abataj care a dus la sporirea realizărilor minerilor dimbovițeni. În primul semestru al anului, un plus de 5 000 tone cărbune ● La fermele pomicole Murgăși și Amărăști ale I.A.S. Goești (Dolj) a început campania de recoltare a prunelor din soiurile timpurii. Se apropie toamna și miroase a cazan ● Au început să dispară fîntînile arteziene din Craiova. Ca să-ți liniștești setea trebuie să pleci cu termosul de acasă ● În zona centrală a Ieșilor, cultura Cucuteni își manifestă în continuare prezența. Arheologii au scos la iveală urme de locuire datînd din secolul III—II î.e.n. care probează existența unei așezări dacice, precum și ceramică dacică și romană din sec. II—IV e.n. ● În urma articolului nostru despre istoria familiei Capșa și care pleda pentru revenirea la firescul nume al cunoscutului restaurant, cetățeanul V. Oprîșu din Vințu de Jos ne roagă să-i trimitem și rețeta prăjiturii Joffre creată de ultimul Capșa. Ne pare rău, dar nu ne-am schimbat profilul.

Un nou dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii muncii din județul Tulcea despre prezentul și viitorul lor socialist

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost simbată și duminică dimineața oaspeții locuitorilor din județul Tulcea. Fotografiiile publicate în cotidianele de duminică și luni, cu aspecte din timpul vizitei, ridică cu forța sugestivă a imaginii tabloul magnific al transformărilor ce au avut loc în anii socialismului în această zonă — altădată cap de listă a celor mai înapoiate regiuni ale țării — mărturie elocventă a politicii profund științifice a partidului de dezvoltare armonioasă a tuturor județelor patriei.

Cu prilejul acestei vizite, secretarul general al partidului a examinat împreună cu activul de partid și de stat, cu factori de răspundere din economie, cu oameni ai muncii, stadiul îndeplinirii amplului program de dezvoltare economică și socială al acestui ținut dintre Dunăre și mare, măsurile ce trebuie întreprinse pentru îndeplinirea în continuare a programului de dezvoltare în ritm rapid a industriei și agriculturii, a întregii activități a județului. Au fost dezbătute la fața locului probleme concrete ale creșterii producției și eficienței la combinatul metalurgic, accelerării ritmului de lucru la șantierul naval și la portul industrial din Tulcea, dezvoltării economice și edilitate ale orașelor Sulina și Isaccea.

Pe tot parcursul vizitei, oamenii muncii tulceni, metalurgiști, constructori navali, țărani cooperatori, lucrători din întreprinderile agricole de stat, bărbați și femei, tineri și vîrstnici și-au manifestat nemărginită bucurie, sentimentele de căldă și aleasă stimă pentru cel mai iubit fiu al poporului, eminent conducător al partidului și statului, personalitate remarcabilă a lumii contemporane, ce și consacră întreaga putere și energie propășirii națiunii socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, recunoștința vie față de politica partidului, pentru sprijinul constant și ajutorul permanent acordate de secretarul general al partidului dezvoltării județului, înscrierii lui în rîndul județelor țării cu cele mai înalte ritmuri de dezvoltare economică și socială.

Cu satisfacția muncii temeinic îndeplinite, colectivele de oameni ai muncii au raportat secretarului general al partidului cu mîndrie și satisfacție cum însufleții de îndemnul și indicațiile date cu prilejul ultimei vizite întreprinse în județul Tulcea, strîns uniți și sub conducerea organizațiilor de partid și-au realizat sarcinile de producție prin îndeplinirea peste plan a unor importante cantități de produse, aducîndu-și propria lor contribuție la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și și-au manifestat hotărîrea de a întări și mai mult, în continuare, unitatea lor în jurul partidului, al secretarului general, de a îndeplini neabătut în viață programul partidului de ridicare a României socialiste la înălțimea aspirațiilor de veacuri ale poporului român.

La cel dintîi obiectiv al vizitei în municipiul Tulcea: Combinatul metalurgic, tinăra unitate industrială care asigură economiei naționale importante cantități de aluminiu, feroaliaje și siliciu, mii de muncitori, în cea mai mare parte tineri, fac o entuziastă primire secretarului general, celorlalți conducători de partid și de stat. La Uzina de alumina, primul popas, i se raportează tovarășului Nicolae

„În conformitate cu Programul elaborat de Congresul al XI-lea, cu obiectivele Conferinței Naționale, trebuie să depunem eforturi mai susținute și în direcția ridicării nivelului general de cunoștințe, îmbunătățirii activității politico-educative. Pornim de la faptul că transformarea societății noastre într-un timp foarte scurt, în ritm înalt, trecerea anuală a sute de mii de oameni dintr-o muncă în alta, de la sate spre orașe, de pe ogoare în întreprinderi moderne cu înaltă tehnicitate cer atît o pregătire profesională și tehnică temeinică, cit și o înaltă conștiință politică și cetățenească. Fiecare trebuie să înțeleagă bine răspunderea ce-i revine față de colectivul în care lucrează, față de popor, față de patrie, datorită de a folosi în modul cel mai judicios mijloacele cu care sint dotate întreprinderile, contribuind astfel la dezvoltarea continuă a proprietății noastre comune socialiste — uzinele, fabricile, transporturile, agricultura. Numai îngrijind, dezvoltînd și perfecționînd forțele de producție vom asigura viitorul comunist al patriei!”

Ceaușescu cum prin mobilizarea capacității creatoare a întregului personal muncitor, prin valorificarea idelilor și experienței înaintate ale oamenilor muncii, prin atragerea acestora la întreaga activitate de organizare a producției și a muncii, în consens cu principiile autoconducerii muncitorești, sarcina trasată cu prilejul vizitei făcute în 1976 a fost îndeplinită, reușindu-se a se dubla capacitatea de producție la alumina în cadrul aceluiași perimetru, fără să se aloce în plus nici măcar o palmă de pămînt. La întreprinderea de feroaliaje, o premieră a industriei românești, secretarul general al partidului este informat că pe baza experienței acumulate în prima etapă a construcției s-a trecut acum la etapizarea punerii în funcțiune a cuploarelor. „Este o experiență bună, apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu. Străduiți-vă să respectați cu strictețe termenii de punere în funcțiune, pentru a asigura astfel creșterea producției și a eficienței acesteia”.

Pornind de la aceste rezultate pozitive și de la experiența acumulată, colectivul de muncitori din combinat se angajează în fața secretarului general de a-și spori eforturile pentru găsirea și punerea cit mai deplină în valoare a tuturor rezervelor materiale și umane existente în unitate, pentru ridicarea în continuare a productivității muncii, pentru reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție și a consumurilor specifice de energie și

combustibil, pentru sporirea întregii eficiențe economice, îndeplinind neabătut hotărîrile Conferinței Naționale a partidului cu privire la trecerea de la acumularea cantitativă, la o calitate nouă, superioară în toate domeniile de activitate.

Reîntîlnirea președintelui României socialiste cu oamenii muncii de la Șantierul naval s-a transformat într-un moment de mare sărbătoare, de emoționante evocări și într-un prilej de a raporta cum printr-o muncă tenace, perseverentă, din 1975, anul începerii construcției șantierului, au fost îndeplinite condițiile materiale și tehnice pentru îndeplinirea lucrărilor prevăzute, respectîndu-se întocmai indicația de a se comasa pe aceeași platformă șantierul naval și fabrica de utilaj tehnologic, ceea ce a dus la economisirea unei suprafețe de 35 000 metri pătrați și un grad de ocupare a terenului de 90 la sută prin reamplasarea obiectivelor șantierului. Întreținîndu-se cu un grup de tineri muncitori tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Șantierul unde lucrați ilustrează în mod grăitor progresul economic al orașului Tulcea. El devine un mare șantier al țării. Aveți posibilitatea să vă calificați în meserii frumoase, să lucrați în întreprinderi moderne”. Perspectivele largi care se deschid activității portuare în orașul Tulcea au fost subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul vizitei în Portul industrial și comercial. Pornind de la schițele de sistematizare, secretarul general al partidului a indicat

să se studieze dezvoltarea în etape a obiectivelor portuare, folosirea judicioasă, cu maximă eficiență economică a condițiilor atît de favorabile pe care le oferă brațul Tulcea pentru construirea unui port puternic, deosebit de necesar în sprijinirea eforturilor pe care partidul și statul nostru le fac pentru dezvoltarea și modernizarea economică a țării, pentru extinderea relațiilor economice și comerciale cu tot mai multe state ale globului.

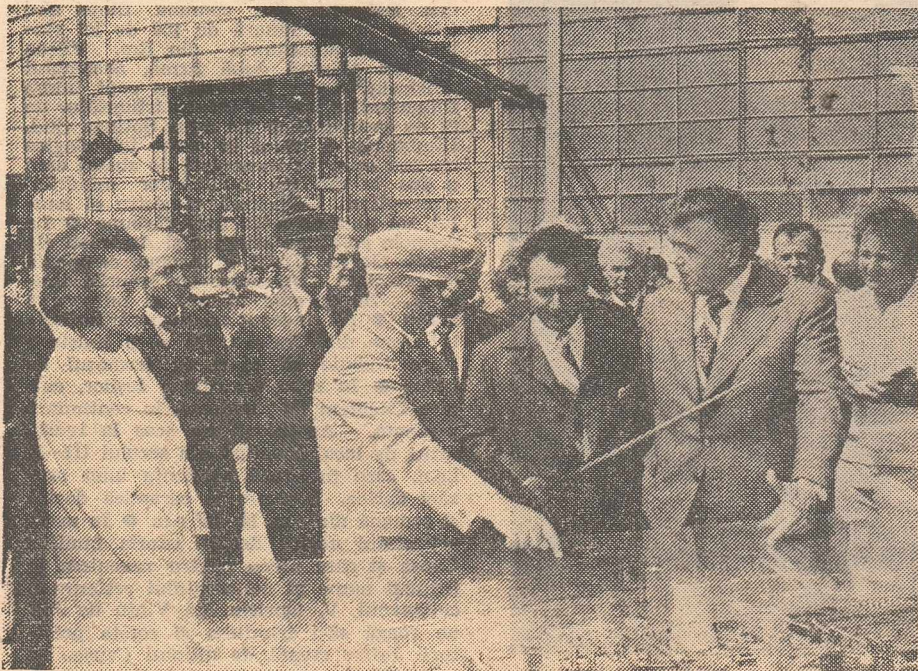
Prețutîndeni, în timpul acestei vizite de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat indicații concrete și a făcut recomandări de o mare utilitate imediată și de perspectivă pentru aducerea în centrul preocupărilor problemele de ordin calitativ, ridicarea nivelului tehnic al întregii activități, creșterea eficienței economice, reducerea cheltuielilor materiale și de producție, folosirea mai rațională a mijloacelor și, pe această bază, creșterea mai mare a venitului național pentru a crea noi mijloace în vederea dezvoltării generale a patriei și ridicării nivelului de trai al poporului.

Aceste idei forță ale întregii politici economice a partidului au revenit cu claritatea și fermitatea binecunoscute și în cuvîntarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a sosit-o la entuziasta adunare populară din marea piață a orașului, la care au luat parte zeci de mii de locuitori din municipiul și județul Tulcea, care au ținut să-și manifeste în acest fel dragostea nețărmurită, recunoștința lor fierbinte față de partid, de secretarul său general, pentru deosebita atenție ce o acordă dezvoltării economico-sociale a acestor ținuturi de dincolo de Dunăre, pentru tot ce s-a făcut, se face și se prevede a se face întru prosperitatea Dobrogei, a României și a poporului muncitor.

În atmosfera vibrantă din piața centrală a orașului, directorii de întreprinderi și instituții, muncitorii, reprezentanți ai țărănimii, intelectuali și-au exprimat prin osul de sinceră satisfacție pentru grija părintească manifestată de partid, de secretarul său general față de îmbunătățirea radicală a condițiilor de muncă și viață ale populației acestor străvechi meleaguri românești, recunoscute altădată pentru subdezvoltarea economică, pentru vitregia condițiilor de viață. În cuvinte însuflețite de cele mai alese gânduri de recunoștință, vorbitorii au încredințat pe secretarul general al partidului că urmînd marea sa exemplu de revoluționar încercat și patriot înflăcărat, comunistii, toți oamenii muncii din județ nu vor preocupă nici un efort și vor munci cu răspundere și abnegație pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le stau în față, pentru a realiza integral și la un nivel înalt de eficiență economică planul de stat, măsurile stabilite de plenaryle Comitetului Central din martie și iulie anul curent, pentru sporirea contribuției județului la progresul neîncetat al țării, la înălțarea ei pe culmile civilizatei socialiste și comuniste.

Cuvîntul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost subliniat în repetate rînduri cu vîi și puternice ovații pentru partid, pentru secretarul său general.

Felicînd colectivele de oameni ai muncii, cadrele de conducere, organizațiile de partid, pe toți cei ce lucrează și trăiesc în această parte a țării pentru

succesele dobândite în îndeplinirea programului stabilit de partid, a sarcinilor mari ce au revenit pînă acum județului Tulcea în acest cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o amplă și documentată expunere, tracează sarcinile de viitor ce stau în fața organizației de partid din Tulcea, a tuturor oamenilor muncii din județ și din întreaga țară. „Dacă în toate întreprinderile, în toate orașele și municipiile, în toate județele se desfășoară o activitate mai eficientă, în acești doi ani și jumătate din cincinal puteam obține o producție cu mult mai mare. Mai sînt încă capacități de producție care nu lucrează în întregime, iar cheltuielile materiale sînt încă mari, diminuînd producția netă, venitul național, deci creșterea bogăției generale a patriei.

Iată de ce este necesar să luăm toate măsurile — acest lucru este valabil și pentru Tulcea, pentru organizațiile de partid, conducerile întreprinderilor și toți oamenii muncii de aici — în vederea îndeplinirii și depășirii planului de producție de fiecare unitate, să asigurăm punerea în producție la timp a noilor capacități, realizînd la timp și chiar devansînd investițiile, atît în industrie cît și în agricultură.

Este necesar, de asemenea, să acordăm o atenție mai mare realizării planului de locuințe, pentru a satisface în mai bune condiții cerințele de locuit ale oamenilor muncii.

Trebuie să punem în centrul preocupărilor și eforturilor noastre problemele de ordin calitativ, realizînd în viață obiectivul trasat de Conferința Națională cu privire la trecerea de la acumularea cantitativă la o calitate nouă, superioară, în toate domeniile activității economico-sociale.

Subliniind teza partidului nostru conform căreia preocupîndu-ne de realizarea Programului elaborat de Congresul al XI-lea privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea spre comunism, noi răspundem atît obligațiilor față de patrie, față de poporul nostru, asigurîndu-le un viitor tot mai luminos și ne îndealinim în același timp și obligația internațională de a contribui la creșterea forței și prestigiului socialismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat: „Pornind de la aceste considerente, facem totul pentru perfecționarea continuă a relațiilor de producție, a conducerii economiei naționale, pentru dezvoltarea democrației socialiste, creăm condițiile organizatorice de participare activă a maselor populare la conducerea tuturor unităților economico-sociale, a tuturor orașelor și comunelor, a județelor, a întregii țări. Toate organismele pe care le-am creat în ultimii ani sînt expresia perfecționării conducerii societății, a participării nemijlocite a între-

gului popor la elaborarea și înlăptuirea politicii interne și externe — chează mersului înainte al României spre comunism.

Sîntem ferm hotărîți să facem totul pentru ca dezvoltarea socialistă a patriei noastre să constituie o contribuție activă la întărirea socialismului, să demonstreze oamenilor muncii din alte țări că numai socialismul poate deschide societății drumul spre o dezvoltare rapidă pe calea progresului, spre independență, spre libertate, spre bunăstarea și fericirea popoarelor.

În continuarea vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu, ceilalți conducători de partid și de stat au fost oaspeții orașelor Sulina și Isaccea.

O atmosferă de mare sărbătoare domnește în orașele de pe malul Dunării pe

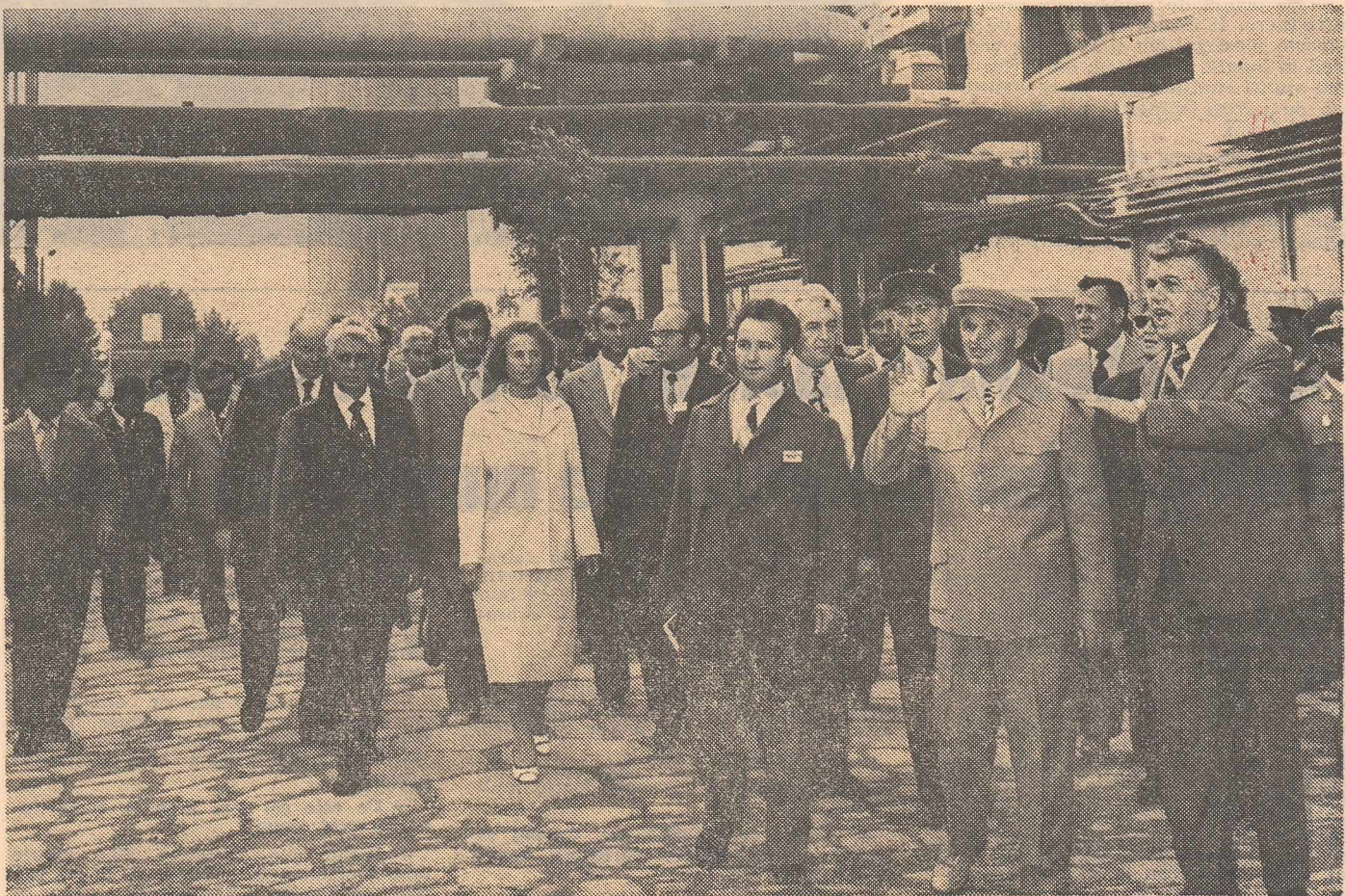
tot traseul, de-a lungul căruia secretarul general al partidului examinează la fața locului perspectivele de dezvoltare a acestor meleaguri, modul în care sînt puse în valoare bogățiile din această parte a țării, precum și programele de transformare economico-socială a Deltei Dunării.

La Sulina, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut specialiștilor din Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale să ia măsurile corespunzătoare pentru ca, începînd cu 15 august, portul Sulina să funcționeze ca port liber, și a trasat în acest scop sarcinile imediate și de perspectivă ale viitorului port liber unde se va crea o mare capacitate de depozitare, manipulare, comercializare și industrializare a mărfurilor, fără percepere de taxe vamale, fiscale și impozit.

La Isaccea, analizînd machetele expuse,

concepția avută în vedere de edili orașului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut revizuirea și îmbunătățirea amplasamentului viitoarelor construcții de locuințe, astfel încît să se poată folosi avantajele Dunării. În acest scop s-a indicat ca noile blocuri să fie ridicate în partea sudică a orașului, unde se deschide o frumoasă perspectivă spre fluviu, iar arhitecții să acorde toată atenția ridicării unor ansambluri moderne. Aproape întreaga populație a orașului, prezentă la acest moment istoric în viața ținutului lor, și-a exprimat prin ovacii și aplauze puternice adîncă recunoștință față de partid, față de secretarul general pentru marea grijă ce-o poartă dezvoltării continue a tuturor zonelor țării.

ION CRISTIAN ■

UN DRUM, cu majuscule, NOU

(Urmare din pag. 1)

Pragurile au fost astfel destrămate, răsturnarea de valori, sau, mai precis, de optică s-a produs. Ultimul deceniu este chintesența acestui proces, legat indisolubil de neobosită activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

„Cunosc organizația de partid din Tulcea”, spune simplu secretarul general al partidului, evocîndu-ne astfel perioada anilor 1946—1947, dar și, mai ales, desele sale vizite de lucru din ultimii ani. Prac-

tic, tot ceea ce s-a făcut aici, schimbînd astfel radical oamenii și locurile, s-a făcut sub directa sa îndrumare. Schița de sistematizare a orașului de la porțile deltei, marea platformă industrială, și acum noul început de drum peste fostele tirguri, jumătate sate, jumătate orașe — Sulina și Isaccea — toate acestea au fost realizate sau sînt în curs de realizare pe baza indicațiilor și urmare a unei atenții deosebite pe care o poartă secretarul general față de acest colț al României socialiste. Recenta sa vizită deschide noi drumuri în valorificarea mai bună a potențialului economic și uman al zonei dintre cele trei brațe ale Dunării, a viitorului centru industrial-agrar Isaccea.

A ridică la puterea de frumusețe supremă prin faptă unul din locurile descinse din marile frumuseți ale lumii — iată sensul, optica distinctă, programul acestor ani. Sulina va fi un mare port de tranzit, un centru urban și comercial de proporții. Și va fi. Cînd secretarul general, în urmă cu zece ani, indica direcțiile de dezvoltare ale industriei și urbanisticii din colțul vestic al deltei, se știa că Tulcea va intra în gala marilor ritmuri de dezvoltare. Și a intrat. Tulcea este astfel o experiență

ciștigată, o experiență care continuă, deci, un program. Sulina intră acum în avangarda unei realități. Isaccea (Unde n-au reușit perșii să treacă Istrul? Nu cumva pe aici pe undeva, pe lângă fostul Noviodunum?), da. Isaccea va fi mai mult, mult mai mult decît o etichetă de pe o sticlă de vin negru. Și de aici pleacă oameni în țară. Nu vor mai pleca, vor simți nevoia să se întoarcă. „Tulcenii se întorc acasă” nu e o formulă pentru doi, trei, cinci, șase oameni. Cincinalul de față va mări numărul locurilor de muncă cu 20 000. O cifră care știute ca pe mult și înseamnă mult mai mult decît, iată, o altă cifră: numărul muncitorilor din județul Tulcea în anul 1948. Nu era mai mare de 500. Cinci sute. Atît. Asta în timp ce, numai patru întreprinderi, prezente și viitoare, din municipiul capitală de județ vor avea peste 15 000 de muncitori. Tineri bineînțeles. Cu mustața abia mijită și cu legile fizicii și chimiei știute ca pe apă, cu morală muncii în singe, cu principiul lucrului din ce în ce mai bine făcut asumat în numele tuturor faptelor.

Asta înseamnă că delta nu va rămîne

una din marile frumuseți ale lumii, gondola de aur, triunghiul mirific, aripa pămîntului avîntată temerar și peste mările și oceanele lumii. Dar, la toate acestea să adăugăm și fapta oamenilor vechi și fapta oamenilor noi. Și, firesc și necesar, fapta oamenilor foarte noi, cei care își leagă acum ființa de Sulina, Isaccea, Tulcea, Mahmudia, Măcin, Crișan, Caraorman, Letea, Chilia, C.A. Rosetti...

Părinții, frații, verii, colegii de școală, colegii de viață. Ori de cîte ori simt că îmi lipsesc, mă duc acolo. Și îi găsesc de fiecare dată acolo. Mai ales noaptea, bineînțeles. Pentru că între ora cînd ciocirlia se înalță în împințirea soarelui și momentul cînd așchia de foc a lunii iese umedă și rece din ape, nu știu, dar pot mereu să știu, pe unde, prin ce există. În ultimul timp, de mai mulți ani încoace, știu și văd și simt că prin absența lor din imediata mea apropiere răsăr hale industriale, porturi, locuințe, alumina, vapoare, feroaliaje, străzi, poduri. Un drum: UN DRUM, cu majuscule, NOU. Drumul spre frumusețea care trece și prin pitoresc, dar nu numai prin el.

Oamenii lui „nea Filiche” vor ca mina Paroșeni să primească și al doilea Ordin al Muncii

Li s-a dus vestea în toată Valea Jiului de oameni pricepuți și destoinici, de oameni cu înaltă calificare. Lumea îi știe drept oamenii lui „nea Filiche”. Dar mai întâi să vedem cine este „nea Filiche”? Venit în Vale din '69, deși electrician de meserie, s-a angajat ca vagonetar în grupa lui Chitic, pe care acum îl are subaltern. A lucrat de la început foarte bine, după cum ne spune șeful de schimb Gh. Chitic, îi plăcea să le știe pe toate, nu se da în lături de la greutăți și era normal să-și depășească meșterul. Acum Ilie Filiche conduce una dintre cele mai bune brigăzi de mineri din țară. Din 1971 muncește la Paroșeni numai cu complex de susținere și tăiere mecanizată, majoritatea oamenilor lui fiind policalificați. Lăcătușul Eugen Ciobanu urmează cursul de ajutori mineri; Constantin Mihăilă, electrician și ajutor minier, se pregătește să devină lăcătuș. Alexandru Oanță este lăcătuș, dar va fi în curând minier. Minerul Vasile Bardac va termina cursurile de lăcătuși, iar Mihai Bărbăcaru, care este minier și electrician, va deveni lăcătuș. Însuși Ilie Filiche, minier șef de brigadă, pe lângă meseriile de electrician și sudor mai vrea să devină și lăcătuș — meserie pentru care se pregătește intens. Dealtfel, tot „nea Filiche” s-a străduit să-i califice și pe ceilalți ortaci. De noi angajați Emil Botoroga și Alexandru Zaharia s-a ocupat ca de copiii lui. În primele zile i-a învățat cum se lucrează, cum să atace frontul, asta de fapt chiar înainte de a lucra. Cu toată această policalificare a oamenilor, pe fiecare schimb, în abataj se află în permanență un lăcătuș și un electrician. Ce fac ei?

— Se ocupă de problemele mari, de întreținere. Îi lăsăm să-și facă pe mai departe meseria. Nu ținem să-i vedem dînd la lopată. Să o facă, dacă vor, numai atunci cînd utilajele merg strună — era de părere minerul șef de schimb Ion Diaconu.

Și utilajele merg strună. Producția de cărbune extrasă suplimentar pe primele șase luni se ridică la aproape 3 000 de tone. Tot pe primele șase luni au fost depășite cu 302,5 metri lucrările de pre-

gătire a galeriilor și cu 277 de metri cele de deschideri.

Om dintr-o bucată, Ilie Filiche este stimat și respectat. Despre el, minerul Mihai Bărbăcaru ne mărturisea că, nu o dată, cînd situația cerea prezența în abataj a unui om cu experiență, a stat în mină 3 și 4 schimburi, ba chiar și șase. Și de cele mai multe ori pentru că el vroia să vadă cum merg lucrările, vroia să știe, cum merg treburile, să aibă liniște și asta se întâmplă cînd totul este în ordine. „Muntele — continuă Bărbăcaru — de multe ori ascultă de noi sau nu, și atunci trebuie intervenit imediat. Nu demult, în schimbul trei, într-un abataj din panoul 7, lucram tot cu complex mecanizat, dar era un strat înclinat, stratul 13, stratul pe care simțeam și acum. Ajunsesem într-un loc jos, sau cum se spune la noi, la limita de seos, la marginea faliei. Am dat într-un abataj vechi, exploatat cu vreun an și jumătate în urmă. Toată apa din sector s-a tras spre noi și ne amenința din spate. Două zile nimeni nu l-a putut urni pe „nea Filiche” din abataj. Ne-am descurcat greu, am adus pompe și am

dat cărbune ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. Ei!, atunci a stat, cum vă spuneam, șase șuturi în subteran printre ortaci.”

Miner vechi, cu experiența anilor din subteran, petrecuți în abatajele camere și frontale susținute în lemn ale Vulcanului, în abatajele cu susținere individuală metalică și cu complexe mecanizate de la Paroșeni, Ilie Filiche ne vorbea în timp ce ochii îi fugeau pe abataj urmărind fiecare operațiune ce se executa:

— Ca să vă lămuriți ce înseamnă mecanizare pentru noi, minierii, trebuie să recunoșc că eu cu încă cinci oameni nu am reușit să împușcăm într-un șut decît o sută de găuri pe abatajul asta și a venit Ion Diaconu, minier șef de schimb, să mă ia la rost, el pe mine, că de ce trag înapoi brigada. Da, avea dreptate s-o facă. El tăiașe cu patru oameni o fișie și a dat cam 200 de tone. Cam asta spunem noi că este mecanizarea, munca tot nu-i dintre cele ușoare, deși este mult ușurată. Vedeti și cu mecanizarea contează foarte mult omul.

Numai așa se explică isprava lui Livadaru, care a dat cu schimbul lui 350 de tone într-un șut. Vă dați seama că există o mare deosebire între complexele mecanizate și celelalte tipuri de abataje. Și cînd ai oameni cum îi am eu pe șefii de schimb Ion Diaconu, Mihai Livadaru, Dumitru Sbanțu și Dumitru Mitroi, cu mecanizarea dai cărbune, nu glumă! Noi trebuie să dăm cărbune mult și de bună calitate, și simțem hotărîți să o facem, pentru că vrem ca mina Paroșeni să ia și al doilea Ordin al Muncii, clasa I, dacă se poate. Și de noi depinde dacă se va putea sau nu.”

...Cînd am părăsit abatajul, minitorii combinelor își predau la ortacii din schimbul următor combina. Intrarea în abataj era spațioasă, bine consolidată, bine armată, deși dincolo de galeria de bază, în linie, era un alt abataj susținut cu stâlpi metalici și tăierea cărbunelui se făcea prin împușcare. Curățenia? Printre secții sau pe transportoarele celor două abataje nu era nici o bucată de cărbune. Se verifica fiecare cablu, fiecare șurub. Schimbul doi sosise, dar nici un minier din schimbul întâi nu se grăbea să plece la suprafață pentru că, „nea Filiche”, cum îi spun ortacii, nu făcuse primul pas spre gura abatajului și asta însemna în limbajul lor, al minerilor, că nu a venit vremea și că mai au ceva de făcut acolo, în adînc.

DORIN GHETA
ION PREDOȘANU

La „Mobila” lași nu se apără scaunul, ci un produs al muncii pe numele lui scaun

Interlocutorii noștri sînt tovarășii Petre Necula, director, Grigore Oghină, director adjuncți, Vasile Iordache, contabil șef, Octav Amarandei, secretarul comitetului de partid, și Constantin Chifu, președintele comitetului sindicatului — toți de la Întreprinderea de prelucrare a lemnului din Iași. Reproducem o sinteză a discuțiilor avute: „Fabrica, la început era fabrică, a luat ființă în 1960 și relativ repede a devenit un partener serios a 32 de firme din 16 țări. Producția ei la export era pînă în anul 1977 de 90 la sută. Procent ce a scăzut puțin ca urmare a preluării industriei locale. Pînă în 1972 se lucrau aici 3-4 garnituri specifice Moldovei. Apoi, atît gusturile localnicilor s-au schimbat, cît și străinii au început să ne solicite. Ce a însemnat acest lucru? În primul rînd aplicarea de noi tehnologii. În locul poliesterului (mobilă luciu-ogîndă) s-a trecut la lacuri mate și apoi la mate opace. Am reușit să atacăm plini de curaj mobila stil și de artă. Beneficiile? Au crescut de la 1 la 50, valoarea producției aici realizată a crescut decît de 50 de ori. Diversificarea producției a fost unul dintre marile noastre scopuri: producem acum peste 300 de piese de mobilier. Nu n-am urmărit să obținem doar comenzi pentru serii mari. Am introdus, în scopul creșterii și eficienței producției, chereșteaua de stejar care ridică probleme începînd cu uscarea și terminînd cu fasonarea. Prin trecerea la fabricarea micului mobilier s-a ajuns la o valorificare superioară a masei lemnoase. Necesitățile producției au dus la crearea unui sector de sculptură, cu toate că la început noi, ieșeni, eram priviți ca felul 4, ca să spun așa. De unde și pînă unde sculptură în Moldova? Înțelegem, ni s-a spus, să vorbim despre sculptură la Arad sau la Tirgu Mures. Asa că am scolarizat 120 de ieșeni la Arad și Tirgu Mures...”

— Vă mulțumesc pentru acest scurt istoric și acum dați-mi voie, reporter fiind, să vă întreb: furnizați mobilă Americii de Nord. În funcție de mobila pe care v-o solicită cum vi se par dumneavoastră, ieșenilor, americanii?

— Oameni simpli — nu-și încarcă spa-

tiul. Nu folosesc dulapurile iar în sufragerie n-au, de pildă, mese pentru televizor. Nu solicită materie primă de calitate superioară ci pretind executie și finisaj ireproșabile.

— Dar japonezii?

— Vor scaune cit mai pliante cu punită și ceva mobilă stil. În 8 ani n-am avut din partea lor nici măcar un reproș.

— Dar francezii?

— Francezii se apropie foarte mult de noi.

— Vorbeați de mobilă stil. Ce stil se poartă acum printre partenerii noștri străini?

— Stilul Dracula, Vlad Tepeș. Este o personalitate care stîrnește mult interes. Arhitecții noștri, căci avem și așa ceva, creează cu o mină pe planșetă și cu alta răsfoiesc cărțile de istorie a patriei. Mobila în acest stil are tepe — unealta lui preferată de lucru — sulite, peretii laterali au tepusoare multe și ung peste alta ne aflăm în fața unei garnituri colțuroase, ca și omul. Firește, sculpturile pe care le efectuăm îl înfățișează în întreaga-i complexitate, nu numai în acțiunile de pedepsire a răufăcătorilor.

— Noutăți de ultimă oră în materie de stil?

— Folosirea motivelor de la Trei Ierarhi și a altor frumuseți județene. Garnitura „Zodiac”. Am început-o cu măștile zodiacului și am obținut locul I pe țară anul trecut.

M-AM APROPIAT DE TOATE SCAUNELE ȘI IUBESC EXTRAORDINAR DE MULT TIPUL K.

— Cum vă numiți și care vă este locul de muncă?

— Ciobanu Sergiu, maistru la fabrica de scaune.

— Tovarășe Ciobanu mă bucur că lucrați la fabrica de scaune și vă spun și

de ce. Propusesem acest reportaj cu titlul „Oameni care țin la scaunul lor”. Deci un reportaj de culoare, un reportaj cu aceia care produc și nu apără — în sensul rău al cuvîntului — scaunul, nu apără scaunele. Dumneavoastră ce spuneți de această idee?

— Un scaun este necesar oricui. Noi zicem că facem aceste produse pentru toată lumea — cine-l ocupă, cum îl ocupă, cît și cum îl apără nu mai este treaba noastră.

— Ce este cel mai greu la confecționarea unui scaun?

— Prelucrările mecanice. Sînt foarte multe unghiuri la îmbinări și forme extrem de diverse. Glumind, v-aș spune că merită să te bati pentru el.

— În cît timp se face un scaun?

— Unul curbat într-o oră. Scaunul tip Monaco, solicitat de către Republica Federală Germania, în trei ore.

— Cîți oameni lucrează pentru crearea unui singur scaun?

— 600 de oameni, dar avem și specialişti care-ți fac singuri un scaun.

— De care scaun v-ați apropiat cel mai mult?

— M-am apropiat de toate scaunele și iubesc extraordinar de mult tipul K. El are o mare diversitate a culorilor — vreau 12 culori. Cînd le întindem pe toate la finisaj ai impresia că ești pe o pajistă deja înflorită. Este în orice caz un scaun extrem de rentabil.

— Lucrez aici de la înființare, de 18 ani, și mă numesc Asaftei Titica, tehnician la C.T.C.

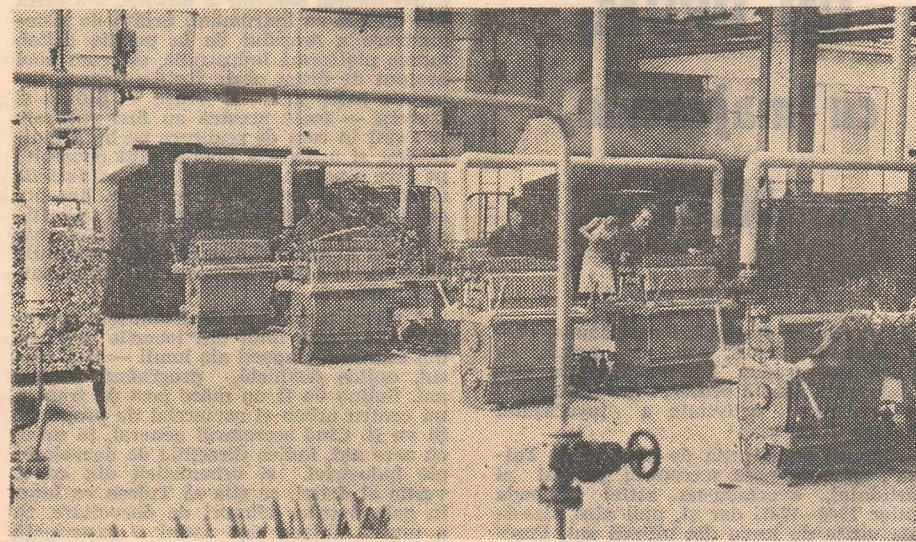
— Cum ați ajuns, tovarășe Titica, să lucrați într-o întreprindere atît de importantă?

— După ce am terminat 7 clase am dat examen la un liceu pedagogic, căci voiam să mă fac învățătoare. Numai că pe locul meu se așezase altcineva. Am intrat imediat în producție, deși nici nu știam ce înseamnă lemn.

— Acum, după 18 ani de lucru eu lemnul, ce impresie vă face?

— Este un material din care se face mult pentru înfrumusețarea interioarelor. De asemenea, mă încîntă calitățile sale muzicale.

— Ce șanse v-a oferit viața lucrînd aici 18 ani?

Nava te vrea tot. Asta înseamnă și pregătire, și disciplină, și patriotism

Alei largi, peluze întinse pe care se pot amenaja foarte bine terenuri de mini-golf, terenuri de sport, din când în când câte o clădire. Nu bănuiești nicăieri apa. E zăpușeală. Un grup de puști în pantaloni scurți și șlapi se îndreaptă spre bazinul de înot. Firește, „Daciada”, Copiii „flotei”. Este primul pas spre marinărie. Aleea principală coboară brusc după un dîmb, deschizînd panorama micului golf. Apă. Ritmul zilei se schimbă. Forfota de la chei dezmințe prima impresie, de vacanță, lăsată de peisajul amintit. Comenzile scurte, adunările rapide îmi amintesc de „cariera” de pifan. Marinar, în acest context, este un termen inoperant cu care nu lucrează nimeni în afară de neinițiați. Soldați pe mare. Asta e cu totul altceva, dar nu destul. „Fizeșan, te cheamă căpitanul de rangul II...” Elevi frunțași, caporalii, soldați. Ca la infanterie. Doar cîmpul de luptă este altul. „Pentru noi, apa este mai sigură decît pămîntul. Pasul este altul. De multe ori, după ce ne întoarcem dintr-un exercițiu mai lung, ne joacă țărîmul sub picioare”.

Locotenentul major Marius Hanganu este un băiat înalt, pare a fi chiar stînjnit de înălțime cînd trece pragul cabinei, dar se descurcă. Zîmbește tot timpul cu amabilitate, bunăvoință și alte. Comandă un grup de nave-vînătoare de submarine. Ne aflăm în cabina unei asemenea nave, de concepție și construcție românească. Marius Hanganu este din Vaslui și fără a fi vreo legătură directă între moldovenii și apă, comandantul de 27 de ani se sprijină temeinic pe istorie.

— Cine nu cunoaște vestitele pinzare ale lui Ștefan cel Mare? După bătaia de la Vaslui, nu scria domnitorul român principilor creștini așa: „...noi vom sta în picioare și vom lupta pînă la moarte. Așa să faceți și voi pe mare și pe uscat”. La puntea pinzarelor, un fel de veliere, erau țărani noștri cu căciuli și cu ițari, după cum se vede într-o pictură de Donici aflată la Muzeul Marinei.

— Din fericire sîntem în pace. Ce înseamnă starea de pace pentru marinarii militari?

— În orice moment marinarii militari trebuie să fie gata a face față unei misiuni reale, îndelungate.

— Cum este ritmul cotidian pe vas?

— E o vorbă marinărească: cit se învîrtește elicea, fiecare minut înseamnă un minut de pregătire. Timpul este totul. Misiunile trebuie executate în viteză. Gîndești rapid și alegi soluția optimă. Acest lucru presupune disciplină și multă pregătire. Dacă se întîmplă o gaură de apă,

cum spunem noi la spîrtura în bordaj, fiecare își cunoaște locul și treaba. Uneori știm și ciți pași anume trebuie făcuți pentru operația respectivă.

— Din faptul că majoritatea marinarii sînt soldați de frunte, iar foarte mulți sînt specialiști, reiese buna pregătire. Și totuși, care sînt problemele importante și dificile?

— Ca peste tot, formarea oamenilor și ca specialiști, ca buni luptători. Un comandant de navă cunoaște viața echipajului său pînă la cel mai mic amănunt. Cu bucurii și necazuri. Sîntem într-adevăr o familie.

— Dați-mi cîteva nume de marinari de pe această navă.

— Crăciun Lucian, frunțaș, Minea Ștefan, maistrul radiotelegrafist, Pupeză Nicolae, șeful mecanicilor...

— De pildă, ce probleme are ultimul, Pupeză Nicolae?

— Pupeză are cele mai multe probleme. Răspunde de motoare și motoarele sînt inima navei.

— Și cele omenești?

— Acum două luni i-a născut soția un băiat.

— Nu cumva i-a pus numele Magellan?

— Nu, ceva mai simplu, Lucian. L-am sărbătorit și i-am dat și o permisie. Întîlniți la bordurile navelor militare oameni

cam din toate colțurile țării. Traian Fizeșan este din comuna Bănișor, Sălaj. În viața civilă este lăcătuș mecanic, iar specializarea a făcut-o la Danubiana. Apoi, ca toți strălăjenii, va veni la Zalău unde se construiește o fabrică de anvelope.

— De pe apa Zalăului, la mare. N-ai zice că e la doi pași.

— Nu, dar e frumos. Marina este cea mai frumoasă armă. Nava te vrea tot. O mină pentru tine, o mină pentru navă. Asta presupune și pregătire și disciplină și patriotism.

— Într-una din garnizoanele marinei, din ideea unui inimos, l-am numit pe maistrul Ion Pascu, și din munca a opt marinari militari s-a născut ceea ce vedeți și în fotografie, adică un sat de vacanță. Mai exact, este un parc ridicat în locul unei foste grămezi de nisip pe care vîntul și-l băga cu vrednicie în ochi, treabă care nu folosea la nimic. Fîntînă artesiană, bazin cu pești natur, splendide alei cu flori, căsuțe din stuf, bazin de înot și plajă, terenuri de volei și tenis. „Cînd își primește soldatul rudele, ne spune maistrul cu ideea, s-o facă civilizat. Vine omul cu neamurile, se așează la umbră într-o sură, bea o bere și își împărțăște impresiile. Parcul l-am făcut imbinînd timpul liber cu pregătirea fizică. De pildă, marinarul trebuie să tragă la rame, în

cadru pregătirii fizice. Și de ce s-o facă cu barca goală cînd poate aduce și materiale? Cu parcul acesta, familia noastră și așa numeroasă, s-a mărit și mai mult cu părinții și frații celor vizitați”.

— Simbolul Institutului de marină „Mircea cel Bătrîn” din Constanța, este pur și simplu bricul „Mircea” unde își fac practica, de peste patru decenii, elevii institutului. În fiecare dimineață la ora 8, cînd la bordul navelor militare sînt ridicate pavilionele, institutul își ridică pavilionul său. Nu lipsesc nici comenzile scurte, nici siflele. Ucenicii mării sînt gata pentru cursuri. Anul trei însă se află în practică la bordul navelor militare.

— Cum vă numiți?

— Sporiș Cornelius și sînt elev sergent major în anul III.

— Ce v-a plăcut în prima zi de institut?

— Cum ni s-a vorbit despre menirea noastră. Simplu, cîstit, adevărat. Ne-a spus comandantul de companie Florian Șucata: „Tovarăși elevi, începînd din această zi sînteți elevi ai școlii de marină. Ați îmbrăcat frumoasa uniformă de marină și sper s-o onorați cu cinste”. Cu cinste, adică, și asta v-o spun acum la terminare, pregătindu-ne cit mai bine la tehnica de luptă, la științele sociale, la matematică și la celelalte.

— Sînteți la sfîrșit. Ce proiect de diplomă aveți?

— Un dispozitiv de învățămînt pentru marinarii care se pregătesc la arme sub apă. Dispozitivul este nou.

— Șantierul naval Mangalia are două secții. Prima pentru reparații și a doua, sectorul 2, pentru construcția de nave. La țarm, gata de plecare, prima navă construită aici: „Callatis”. Începută în urmă cu doi ani și ceva, construită odată cu docurile și, dealtfel, cu întregul sector, nava de 55 000 tîw se află în faza predării inventarului.

— Tovarășele Elefterie Lomnoșanu, sînteți secundul primului vas al Mangaliilor. Ce face un secund pe o navă?

— E soacra navei. Are grijă de toate.

— Și comandantului ce-i mai rămîne?

— Destule. Comandantul este peste tot și răspunde de tot.

— Cum au ieșit probele de larg?

— Exceptional, la toți parametrii. Și mașina și puntea. Este realmente o mare performanță a constructorilor. În scurtă vreme ridicăm ancora.

— Unde veți fi la 6 august, cînd se va sărbători Ziua Marinei?

— Probabil în Mediterană. O vom sărbători mai mult cu sufletul pentru că e treabă multă la vapor. Îi lăsam pe cei de la țarm s-o facă mai pe indelele. Aș vrea să spun însă că, iată, constructorii șantierului au sărbătorit deja această zi prin executarea ireproșabilă a „Callatis”-ului.

RAZVAN BARBULESCU

— Am făcut liceul la seral și o școală tehnică de specialitate la Succava timp de 2 ani. Mi-am întemeiat un cămin și am două fetițe. Mai trebuie?

— Credem că nu.

— Mă numesc Bitică Gheorghe și sînt maistrul la sectorul 3 A, secția a II-a. În principal, la noi se execută finisarea micului mobilier. Scune, băncuțe, vitrine, miniseturi, dulapuri, comode, lăzi de zestre. Dumneavoastră mă întrebați la ce se mai folosesc lăzile de zestre avînd în vedere că în timpul nostru zestreă este munca sau chiar dacă mai e, nu se păstrează în lăzi. Uitați cum stau lucrurile: facem lăzile după modelul moldovenesc care, la țară, se mai poartă. Clienții noștri o folosesc să țină brichetele în ea sau lemnele pentru foc. Un om cu adevărat serios nu pune într-o sufragerie bine aranjată cărbunii în lighean. Făcînd noi mobilă aici, la Iași, am înțeles că lumea devine tot mai mult o speclantă a practicului.”

— Mă numesc Gheorghiu I. Mihai și sînt muncitor cu înaltă calificare. Mobilă pe care o fac se poate executa integral la mașină: un dulap, o vitrină, o canapea. Notați vă rog că executăm prototipuri. Spuneți că ați văzut în comerț un dulap numit Vasile. Mie numele îmi place căci este solid, bărbătesc. Eu lucrez la dulapuri de 18 ani și el, dulapul, și-a menținut integral funcțiile. Nou? Acum, în proporție de 95 la sută se lucrează cu mașina — înainte se făcea totul manual. S-a mai redus durata lui de execuție: de la 15 ore în 1960, la 6 ore în 1978. Da. Un dulap bine întreținut, așezat într-un mediu potrivit ține 10 ani. Nu recomand, din acest punct de vedere, mutarea de la un domiciliu la altul prea mult. Vasile se cam deteriozează la dese mutări.”

— Însemnările noastre se opresc, necesar, aici. Mobilă aici executată este mult prea cunoscută, iar realizările — creșterea producției de 50 de ori în 18 ani — deosebit de valoroase, pe deplin stimabile. Sînt, credem, rînduri oneste despre oameni exemplari, oameni care, cum spunem, fac mobilă, fac scaune muncind din greu. Este în fond viața lor, viața animată de dorința de a-și trimite la export gîndurile lor despre bine și frumos. Ideea meschină a apărării scaunului le este străină, dar ideea profund muncitorească de a-și îmbunătăți și apăra produsul muncii le este apropiată. Scumpă, chiar.

EUGEN SECELEANU

— Întreprinderea mecanică din Gheorghieni avea în 1973, la înființare, doar trei ingineri și doi maiștri. Dar avea o conducere tină. Directorul Ștefan Pall avea 28 de ani, iar ceilalți nu erau mai vîrstnici, dacă-l exceptăm pe contabilul șef, cum spunea de curînd inginerul din fruntea unității, ajuns acum la respectabila vîrstă — pentru un director hîrjit prin greutățile începutului și ale punerii pe roate a întreprinderii într-o modestă, în fond, unitate de industrie locală — de treizeci și trei de ani. Tineretea e un atribut al întregului colectiv de oameni ai muncii de aici. Mai mult decît atît, dincolo de sugestiile comune ale acestei vîrste, domină spiritul tineresc strecurat imponderabil, ca ozonul unei atmosfere înviorătoare, în toate articulațiile momentelor diurne. Spiritul de tinerete este aici unul din principalii componenți ai ansamblului de factori ce determină creșterea eficienței economice. În primul semestru al acestui an planul producției nete a fost îndeplinit în proporție de 104 la sută. Azi, în unitate lucrează 22 de maiștri și peste 40 de cadre cu pregătire superioară. Cel mai „bătrîn” — cum spunea directorul — este inginerul șef, Bela Lăzăr. Nici nu poate fi considerat altfel aici, din moment ce are deja 37 de ani. Întreprinderea este în plină dezvoltare. Investiții însemnate contribuie la asta, dar contribuie de asemenea și personalul muncitor al întreprinderii.

— Creșterea eficienței economice — contribuind direct și esențial la o superioară autogospodărire — este accelerată de scăderea cheltuielilor de producție. Economii de metal contribuie simțitor la aceasta, aici unde oamenii ca Vasile Mureșan fac zi de zi totul pentru utilizarea oricărui rest de tablă, de pildă, din care mai poate fi croit ceva util. Cel numit este șef de echipă la prese și debitări. De multă vreme lumea de aici îi cunoaște obiceiul de a verifica de zece ori chiar prescripțiile la debitări, gîndindu-se cum să utilizeze orice fișe recuperabilă de tablă. Caută pînă găsește astfel de utilizări. Și din toată această neîmpăcare a lui cu ideea unor deseuri socotite de cei mai mulți normale, întreprinderea cîștigă tone de tablă subțire. Nu este singura cale de reducere a consumului de metal, însă. Dar cei din echipa condusă de Vasile Mureșan sînt cunoscuți ca fiind cei mai stăruitori atenți la orice poate să permită asemenea reduceri. Numeroase reproiectări contribuie la

micșorarea consumurilor de metal. Unul din cele mai reușite lucruri — după nivelul economiilor asigurate — li se datorează maistrul Francisc Kelemen și ing. Geza Mann, care au reproiectat și îmbunătățit contactele unor interupătoare electrice și tehnologia de argintare. Eficiența activității economice și, implicit, autofinanțarea sînt servite și de alte componente ale efortului acestui colectiv tinăr pentru ridicarea întreprinderii. Inteligența tehnică fructificată în inovații, îmbunătățiri ale unor soluții tehnice se subordonează cu

Producție netă, sau cum se arată mai bine ce poate fiecare

foarte bune rezultate acestui scop. O mașină de roluit filete în loc să fie cerută din import a fost proiectată și realizată aici. Întreaga muncă de inovații din unitate și o minunată atmosferă de căutări permanente și entuziaze în acest sens sînt legate printre altele și de vocația pedagogică a maistrului Eugen Baricz. Mai precis, de felul cum a știut să-și crească acesta propriii săi copii. Mă gîndesc mai ales la băiatul său cel mare, tot Eugen, pe care tatăl l-a adus, din clasa a șaptea, în fiecare vară, să lucreze alături de el și de alți muncitori. Copilul a deprins astfel mai multe meserii mai ales că

și-a petrecut de atunci toate vacanțele mari aici, pînă a terminat facultatea. Acum este inginer aici și, pentru neastîmpărul creator al minții sale, pentru capacitatea organizatorică a fost ales deja responsabil cu invențiile și inovațiile și președintele comisiei tehnicienilor și inginerilor. „Muncitorii au multe idei interesante. Alexandru Deak, de pildă, a făcut o stație de decupat și perforat care face simultan, și mai bine, trei operații ce se făceau separat. Timpul de lucru s-a redus la o treime. Un lucru deosebit ca eficiență pentru noi a făcut și alt muncitor, Victor Kovacs. Lui îi datorăm un burghiu reglabil pentru găurire conică în lemn. Operația se execută numai manual înainte. Acum se face în 5-10 minute ce se făcea în 3-4 ore”. Devenit — prin propria sa curiozitate, seriozitate și aplicație — înainte de a fi inginer, sau lăcătuș mecanic, frezor, strungar, rectificator, Eugen Baricz are, printre altele, acum, satisfacția momentelor în care neîncrederea unui muncitor în posibilitatea executării unei operații ori a unei piese la strung sau la freză, se risipește fără comentarii inutile cînd, trecut în locul lui, tinărul inginer execută impecabil piesa, după care pleacă liniștit spre celelalte treburi ale lui.

Printre cei care, mereu, zilnic, dacă ar putea, încearcă să adauge cîte ceva la lucrurile concrete care favorizează creșterea productivității muncii, a eficienței economice a întregii activități, este, aflu, subinginerul Tiberiu Codileanu, șeful secției turnătorie, ajutat mai ales de maistrul Ianoș Deak și Iosif Csata. Una din reușitele lor recente pentru turnarea a ceea ce se numeste telegrafic capac cutie de viteze strung: reproiectînd modelul și modernizînd metoda de formare și turnare, doi oameni fac acum mai mult decît făceau patru înainte.

Grija pe care conducerea și întreg colectivul de oameni ai muncii au avut-o în ultimii doi ani pentru urmărirea și realizarea producției nete a făcut ca trecerea acestui indicator în fruntea celor după care se apreciază activitatea să fie un lucru nu numai firesc dar așteptat, dorit, aici, din moment ce dintr-un astfel de unghi se vede mai bine efortul real al oamenilor, aplicabilitatea inteligenței lor tehnice, continuitatea și ritmul muncii lor creatoare de noi valori.

DORIN GHERGHINESCU

Un exemplu: Întreprinderea „1 Mai” — Ploiești

Ambiții, griji și hale industriale în regie proprie

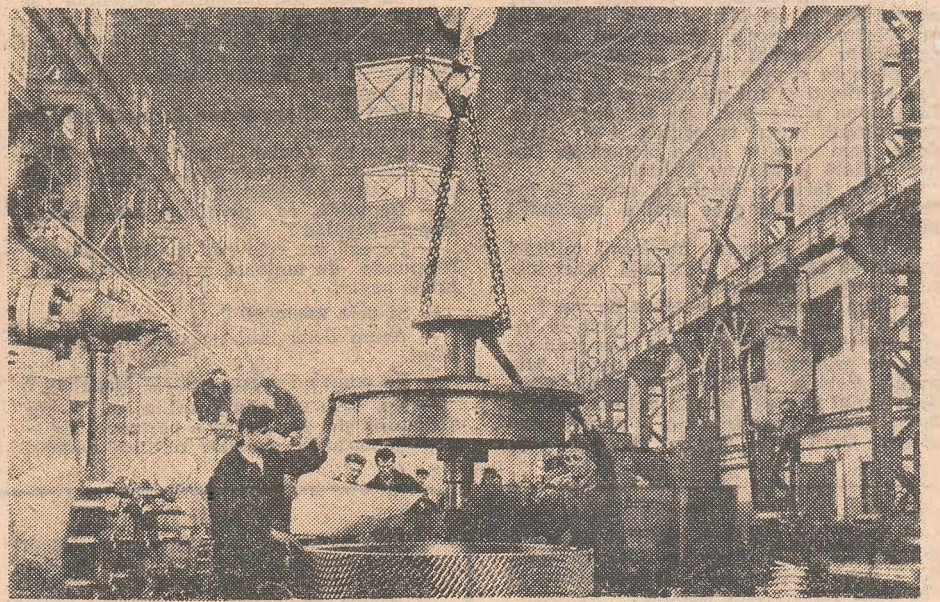
Se întâmplă uneori și așa: oamenii sînt cu atît mai nemulțumiți, cu cît ar avea mai multe motive să nu fie. Iar lucrul pe care-l fac ei e într-un totuși remarcabil, chiar dacă prețul făcutului li se pare exagerat. Problema e de la ce distanță îți privești opera. Întreprinderea 1 Mai din Ploiești este o mare operă. Cunoșcînd cîteva feluri de industrii din toată țara, nu se poate să nu simți, cu plăcere, cu mîndrie, cu o undă de sublim împlinire ca operă inginerescă, economică, socială a uzinelor ploieștene. Inginerul Stelian Teodorescu, directorul general al Întreprinderii e, totuși nemulțumit. Gheorghe Damian, inginerul șef e și el nemulțumit. Șeful secției mecanoenergetic, inginerul Nicolae Ioana nu pare nici dînsul prea mulțumit de tot ce se întâmplă în jurul lui. De fapt, nici unul din oamenii pe care-i cunosc nu pare din cale afară de încîntat de propria-i muncă. Sigur, știindu-se bine între ei, avînd de-acum o experiență de viață și profesională de ajuns de mare ca să nu se sperie de schimbări, fie ele și foarte importante, oamenii aceștia pun un strop de ironie în tot cuvîntul ce-l rostesc. Din anii '70 și pînă azi ei au trăit numai schimbări. Experiența, prin urmare, i-a învățat să privească fiecare lucru în două feluri: de aproape, de la distanță de unde se văd mai ales cusururile și de departe, mai bine zis de pe poziția cetățeanului obișnuit al țării care, citind în gazete că la Ploiești s-a trecut la fabricația unor instalații de foraj cu o sarcină de 500 de tone la cîrlig, instalații foarte competitive pe cea mai bună piață a petrolului, se minunează și e mulțumit. Mulțumirea și încrederea îi vin cetățeanului din gîndul că se poate. Oricine își dă seama că nu-i o treabă simplă să fabrici astfel de instalații. Deci, se poate. Și dacă putem face asta, înseamnă că sîntem în stare să facem orice. Inginerul șef Gheorghe Damian știe și el că se poate. Dacă arată frîmțat de nu știi ce mari nemulțumiri, e pentru că el știe în amănunt cum se petrec toate. În urmă cu numai zece ani, comitetul de conducere a întreprinderii a hotărît ca toate extinderile să fie realizate în regie proprie. Să fie, adică, și constructor, și beneficiar și, pe cît va fi nevoie, proiectant. Întreprinderea 1 Mai din Ploiești nu este, bineînțeles, singura care a socotit că, dat fiind ritmul de dezvoltare și comandamentele economiei naționale, realizarea noilor investiții în regie proprie e, într-un fel, cheia dezvoltării. Numai că treaba aceasta a fost urmărită aici cu atîta consecvență, iar rezultatele sînt atît de exemplare încît reputația ploieștenilor trebuie cunoscută și înțeleasă bine de toată lumea. În zece ani, grupul de oameni ai secției mecanoenergetic, care a constituit mai apoi nucleul fabricii de

fabrici, are a împărtăși o experiență excepțională. „Noi, zice inginerul șef regă-sindu-și umorul, n-am făcut nimic deosebit. Doar lucrurile de care aveam neapărat nevoie. S-a întîmplat, e drept, că am avut nevoie de atît de multe lucruri, încît ceea ce părea să fie doar o soluție de moment a devenit, aproape fără să ne dăm seama, ceva extrem de serios. În zece ani, am realizat cu niște oameni specializați în reparații și întreținere investiții de peste 1 miliard de lei. Prin anii '68-'69 eram șeful controlului tehnic. Mi s-a dat sarcina să ridicăm o hală, să modernizăm fabrica de gaze și să ne gîndim la construcția unei hale mari pentru fabricația de utilaj tehnologic. Există, se știe, întreprinderi specializate în realizarea investițiilor. Noi ne ocupaserăm pînă atunci numai de întreținere. Ne-am dat curînd seama că ideea avea avantaje și dezavantaje. Dezavantajul era că trebuia să fim deodată beneficiar, executant și colaboratori la proiectare. De trei ori mai multă bătaie de cap. Avantajul era că puteam fi, totodată, beneficiar, executant și chiar proiectant. Triunghiul acesta e problema fiecărei investiții. E foarte greu să aduci la același numitor oameni din trei instituții atît de diferite, deși avînd pînă la urmă un țel unic. Avem multe motive să revenim la ambiții mai mici după ce am încheiat, repet, cu un efort organizatoric considerabil, primele investiții în regie proprie, dar aveam și un motiv să mergem mai departe: necesitatea. Dacă vroiam să respectăm planurile de dezvoltare a întreprinderii, trebuia să nu depîndem prea mult de constructori. Toată stima pentru întreprinderile specializate în realizarea unor investiții industriale, numai că noi am descoperit o cale în multe privințe mai sigură, mai economică. Am contat pe faptul că dispunem de un serviciu de aprovizionare eficient, serviciu care se ocupă și de asigurarea tuturor celor necesare. Avînd în dotare mașini de ridicat grele, le-am folosit la montaj. E și acesta un mod de a folosi capacitatea mașinilor la maximum. Dar cel mai important lucru e că am dat prilejul oamenilor să-și folosească din plin puterile și spiritul de inițiativă. Proiectantul general al investițiilor este I.P.C.M. București. Ne înțelegem bine, fapt care nu ne împiedică să venim adesea cu îmbunătățiri la proiect. Nu e vorba de concepția de ansamblu, fiindcă aceasta oricum se stabilește colaborînd, ci de lucruri de amănunt. Acele lucruri, acele schimbări la care un constructor din afară s-ar lăsa mai greu înduplecat. Noi știm că e mai bine să schimbăm din mers ceva decît să o facem mai tîrziu. Firesc, am dezvoltat și un atelier de proiectare. Dealtfel, șeful

unei secții noi se stabilește încă din momentul în care montăm primii stîlpi. Spre exemplu, inginerul Nicolae Tomescu. A fost numit șeful noii secții mecanice nr. 6 într-o vreme cînd se montaseră abia patru stîlpi. El conducea de opt ani o secție mecanică, știa ce trebuie făcut într-o secție nouă ca lucrurile să meargă mai bine așa că pînă ce Mecanică 6 a intrat în funcțiune cu toate capacitățile, tot ce putea fi îmbunătățit în materie de fluxuri tehnologice, utilități, într-un cuvînt în ergonomia secției se operase. Cînd ai o dublă responsabilitate, în realizarea producției propriu-zise și în realizarea investiției, capeti și o anume perspectivă a întregii activități economice a uzinei. Cu această perspectivă am reușit să ne ameliorăm existentul investit, astfel ca modernizarea întregului să se petreacă firesc. În ce privește productivitatea muncii la grupul care realizează noile investiții, ea e comparabilă cu aceea a unor întreprinderi specializate. Nu pot să spun că nu ne-am înhamat, cum se zice, la o muncă al naibii de grea, dar, subliniez, nu putem să nu fim conștienți că e felul cel mai potrivit de muncă prin care îndrăznim să intrăm pregătiți în competiția mondială din domeniul instalațiilor de foraj. Dacă vîi, de pildă, dumneata și mă întreb cu ce preț ai realizat toate acestea, primul meu gînd e să răspund: cu unul atît de mare, încît a doua oară

n-am mai încercat. Totuși, încercăm și a doua și a zecea oară! După fabrica de utilaj complex, a urmat secția pentru prelucrarea instalațiilor de foraj, apoi extinderea secției utilaj tehnologic cu 12.000 mp, pe urmă secția a 6-a Mecanică, iar în prezent se găsesc în lucru o secție de 16.000 mp pentru utilaj petrolier și minier de performanță și o fabrică de mașini-unelte pentru care am pus de-acum la punct cîteva tipuri de mașini-unelte de o importanță excepțională pentru industrie. Omeneste, oricare din oamenii de bază în procesul de realizare a investițiilor în regie proprie — inginerii Romeo Hanganu, Nicolae Ioana, Florea Pietricică, Dumitru Dobrescu, maistrul Dumitru Popescu, Ștefan Iordache, Manole Chiru, Nicolae Preda sau muncitorii ca Mihai Lisovschi, dotați cu totul extraordinar pentru mecanică — gîndeste la fel: ce ne-o fi apucat să fim și constructori, cînd aveam și așa destul de lucru? Și, tot omeneste vorbind, cu tot aerul acela de nemulțumire, de iritare pe care-l ai cînd lucrurile nu merg întotdeauna așa cum ai vrea, ești sigur că n-ai renunța la o știință și o practică atît de trudică și cîștigată și cu atît mai prețioasă. Dealtfel, investițiile pe care le avem de realizat pînă în 1980 ne vor mai da destule prilejuri de mulțumire — nemulțumire”.

MIHAI NICA ■

Anchetă economică

Unul vrea la bucată, celălalt măsoară cu metrul și nepotrivirile înseamnă apartamente restante!

Un prim argument: cu toate eforturile, deloc negliabile de altfel, Centrala de construcții-montaj București, care cuprinde 8 grupuri de șantiere de construcții de locuințe, este în restanță cu îndeplinirea sarcinilor ce-i revin în acest an. Este vorba, cum ne preciza unul din conducătorii centralei amintite, de aproape 7.000 apartamente a căror realizare apare pînă la această oră incertă. Unul dintre motivele care conduc la această situație este deficitul forței de muncă — peste 12.000 de oameni! Un al doilea (mai există, fără îndoială, altele) se desprinde din relația furnizor-beneficiar pe care C.C.M.B. o întreține cu Centrala materialelor de construcții, aparținînd de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (M.E.F.M.C.). Este o relație deloc comodă, care a suferit o vreme mari perturbări. Ele există, încă, așa cum se va vedea din ancheta care urmează.

● Constructorul e de vină!

„În contractul nostru cu Centrala materialelor de construcții — ne spune tovarășul director pentru producție industrială și aprovizionare al C.C.M.B., Dumitru Badea — era prevăzută livrarea unei cantități de prefabricate din beton cu care urmau să se construiască 15.377 de apartamente pe primul semestru al anului. Nu ni s-au livrat însă decît pentru 10.428 de apartamente, deci o restanță de peste 5.000. Cea mai mare parte din această restanță s-a datorat întreprinderii „Granitul”, care în loc de prefabricate pentru 12.864 apartamente nu ne-a livrat decît pentru 8.350”. Cu aceste prime date în carnet, dăm frumos bună ziua și stăm în continuare de vorbă cu tovarășul director tehnic Paul

Ioby, de la Întreprinderea de prefabricate din beton „Granitul”, principalul furnizor al grupurilor de șantiere aparținînd de C.C.M.B. Aflăm aici o mulțime de date interesante, discutăm despre diversificarea producției și despre promovarea unor tehnici industriale noi, despre investiții (de altfel considerabile, extrem de spectaculoase chiar) și despre eforturile îndreptate spre creșterea numărului de „prefabricate integrale”, metodă modernă care asigură limitarea operațiilor de montare pe șantierele propriu-zise. Aflăm și unele necazuri, cum ar fi cele cu furnizorul de sîrmă de la Buzău, care nu satisface cantitativ, dar mai ales sortimental cerințele întreprinderii, de unde necesitatea unor înlocuiri deloc economice. În rest, ne spune directorul Ioby, cîmînt avem, agregate avem — nu sînt alte probleme care să ne incurce! Întoarcem filele carnetului de note, prezentînd situația aflată de la C.C.M.B. Vom trece curînd în biroul directorului comercial Sorin Dinu, care are o mulțime de noi date să ne comunice. Astfel: „Vă rog să notați. De la începutul anului, C.C.M.B. a elaborat pînă acum nu mai puțin de patru programe de livrare pentru contractul încheiat. Nu mai vorbim de primul, stabilit în toamna anului trecut. Al doilea ne-a fost trimis la 19 ianuarie și prevedea livrarea de prefabricate pentru 13.000 de apartamente — 7.680 pe trimestrul I, 6.200 pe al doilea. Normal, noi ne-am făcut pregătirea producției după acest plan. La 28 februarie am primit al treilea program: 13.258 de apartamente — 6.266 pe primul trimestru, 6.999 pe al doilea. Ne-am conformat și noi cum am putut. La 31 martie însă, rețineți vă rog data, fiindcă ea reprezintă exact ultima zi a trimestrului, am primit al patrulea program: 12.326 apartamente dintre care numai 3.314 pe trimestrul care

se încheia și 9.012 pe trimestrul II. De data aceasta situația era clară, livrările gata făcute, dar producția noastră nu se putea opri! Am fost nevoiți să încheiem contracte de livrare cu trei trusturi de construcții județene, la Iași, Bacău și Teleorman, și astfel am reușit să scăpăm de 25-30.000 metri cubi. Dar stocurile noastre sînt încă foarte mari, restanțele în livrare de asemenea — nu ne rămîne să credem decît că în curînd vom primi un nou program, stabilind noi termene de livrare! Va trebui însă să reținem că pe noi stocurile ne incurcă foarte mult, ne blochează magazinele și depozitele, obligîndu-ne să reducem producția, să diminuăm planul și, drept urmare, beneficiile. Spuneți și dumneavoastră cine e de vină, noi? Întreprinderea noastră produce mai mult decît pot construi grupurile C.C.M.B.-ului. Întrebați-i pe ei de ce nu respectă programele!”

Privim totuși împreună o notă a conducerii C.C.M.B., în care se susține: „Stocurile de prefabricate existente se datoresc în cea mai mare măsură neexecutării tuturor sortimentelor programate și comandate încă din anul trecut, cît și organizării producției cu piese de serie și volum mare, și nu conform graficelor și ordinii de montaj la șantiere”. Aproape la unison, cei doi directori susțin: „Nu-i adevărat! Nouă nu ne-au lipsit decît raeroarele unele piese de prefabricate. Mereu aveam loc schimbări ale ponderii între secțiuni și variante de secțiuni. În general, grupurile nici acum nu prea știu ce au de făcut pentru al doilea trimestru — dacă cereți programul pentru a doua jumătate a anului nimeni de la C.C.M.B. nu o să poată să vi-l dea!”

● Furnizorul e de vină!

Ne întoarcem la Centrala de construcții-montaj București. Prezentăm situația aflată la întreprinderea „Granitul”, cea mai mare a Centralei materialelor de construcții, care înglobează și întreprinderile de prefabricate de pe platforma Militari: „Adevărul e că și noi le-am pricinuit niște greutăți în prima parte a anului, mai cu seamă din cauza schimbării

unor amplasamente, a eliberării întîrziate a lor și a altor cauze, cum ar fi timpul nefavorabil. A mai fost și obligația de a lucra mai mult, mă refer la anul trecut, la demolări și consolidări, după cutremur. Așa s-a făcut că și în luna martie a anului acesta noi lucrăm încă la structuri pentru blocuri avînd termen de predare în 1978, deci cu o întîrziere de șase pînă la opt luni. Apoi s-a ivit problema cu calitatea și lucrurile s-au complicat și mai mult. Noi ne recunoaștem vina, recunoaștem că pe primul trimestru nu ne-am prea ridicat la nivel, și a trebuit ca un număr de 12.841 apartamente să fie reprogramate — dar de aici și pînă la a spune că noi, constructorii, sîntem vinovați este o distanță prea mare, pe care nu o putem accepta!”

„Problema cu calitatea” reprezintă într-adevăr un punct însemnat în relația dintre C.C.M.B. și „Granitul”, ca relație beneficiar-furnizor. Astfel, nu o singură dată constructorul a semnalat o serie de deficiențe, întreprinderea producătoare nerespectînd proiectele, livrînd fațade executate necorespunzător, cu izolația termică sub parametrii stabiliți, panouri cu ruoturi, abateri dimensionale, pozare greșită a buclelor și plăcuțelor de îmbinare, chiar a golurilor pentru ferestre și uși. Toate acestea au dus la o analiză severă din partea conducerii Comitetului municipal de partid, motiv pentru care M.E.F.M.C., a luat hotărîrea de a opri fabricarea unor secțiuni, cum ar fi de exemplu cea numită F42, din care constructorii aveau de ridicat nu mai puțin de 7.306 apartamente. „Granitul” a fost nevoit să ia producția de la zero, revizuiind peste o sută de tipare, acțiune care s-a încheiat abia în iunie.

Revenînd la disputa dintre furnizorul de prefabricate și beneficiarul lor, constructorul, părerea inginerului principal Aurelian Zaharia, din cadrul serviciului de producție industrială a C.C.M.B., era exprimată în felul următor: „Adevărul e că se minte de se zvîntă! La prima vedere, cei de la întreprindere pot trage pe sfoară

G. DUMITRU ■

(Continuare în pagina 9)

Componente esențiale: lărgirea orizontului de cunoaștere, creația tehnică de masă

Noua ediție a Festivalului național „Cîntarea României” include experiența desfășurării sale anterioare și un indice de popularitate evident sporit. Elementele care motivează exigența față de rezultatele originale și multilateralei manifestări, inițiată de chiar președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Propun cititorilor un traseu clujean, marcat de problematica tehnico-stiințifică a celei de a doua ediții a festivalului amintit, itinerar care a trecut prin cele mai înalte institutii de știință și cultură, ale orașului de pe Somes, ca și prin secțiile unor prestigioase întreprinderi.

Prof. Ioan Drăgan, prorectorul Institutului politehnic din Cluj-Napoca, președinte al comisiei municipale a inginerilor și tehnicienilor

— În ceea ce privește județul și capitala sa, pot să afirm că au fost avantajate, încă din prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, de startul bun pe care l-au luat. Comisia alcătuită, la nivelul județului, și din care au făcut parte secretarii cu probleme economice și de propagandă, reprezentanți ai principalelor unități industriale, a beneficiat de un program judicios alcătuit și în cunoaștere de cauză. Modul nostru de organizare a permis desfășurarea unor schimburi de experiență, cu participare mai largă, chiar și dincolo de „granitele” județului, a unor simpozioane pe ramură și nu „generale”, care au reținut interesul maselor de muncitori, tehnicieni și ingineri. Exemplare mi s-au părut în acest sens acțiunile întreprinse la „Metalul Roșu”, la „Tehnofrig”, la Întreprinderea textilă „Unirea”. Prima observație pe care vreau să o fac este aceea că, după ce beneficiasem, cu ani în urmă, de o puternică mișcare de inovație-rationalizare, până la lansarea Festivalului național „Cîntarea României”, se instalase o oarecare stare de amorteală, explicată și de modificarea legislației privind sistemul de premieri. Festivalul a trezit din nou interesul oamenilor pentru creație în știință și tehnică, pe cu totul alte coordonate decât cele bănești. Dacă am face un tur de orizont, prin oras și județ, am vedea că aproape toate întreprinderile și-au organizat expoziții cu realizările obținute în domeniul tehnico-stiințific. O dereglare, cel puțin în privința județului nostru, s-a produs atunci cînd s-au selectat lucrările pentru Expoziția națională, deoarece nu toate ministerele, la nivel central deci, au avut expoziții pe ramură și, în consecință, nu au ales nimic din produsul gândirii și muncii multor colective de noi deși ele meritau să figureze și în standurile de la București. Sper că o asemenea situație să nu se mai repete. În întreprinderi vești întîlni o acțiune, pe care am dori-o generalizată, în cadrul căreia fiecare cetățean s-a angajat să rezolve cel puțin o temă, sau o problemă, în afara planului. Dar numărul celor angrenați în aceste acțiuni este, în alte unități, încă mic față de necesități. Am notat 30 de procente, în unele cazuri.

— **Tovarășe profesor, credeți că numărul celor care participă este, cu adevărat, hotărîtor în obținerea de rezultate, ori, mai curînd, calitatea celor care se prind în această „horă” a gândirii, a celor care se simt nu numai atrași dar și capabili să inoveze, să raționalizeze, decide?**

— Desigur, goana după cifre majore poate da o falsă impresie și false rezultate. Sunt absolut convins că nu oricine se naște inventator, dar sint la fel de convins că, printr-o mobilizare de excepție, fiecare muncitor, tehnician ori inginer poate colabora la obținerea unor soluții mai bune, fiecare în felul său. De pildă, un muncitor nedotat pentru cercetare și inovare, poate, totuși, executa practic un dispozitiv gândit de alții, poate da referințe asupra comportării unor agregate la care lucrează nemijlocit. Aspectul cel mai important mi se pare a fi tendința de autoperfecționare a omului, încercarea sa de a se autodepăși, de a se înscrie în curentul general de interes, față de nou. De aceea, am mai spus-o și o repet, sint de părere că legea ar trebui să-i includă, așa cum a mai făcut-o cîndva, și pe raționalizatori, în prevederile sale. Cu ani în urmă realizam sume foarte importante de pe urma mișcării de raționalizare-inovație-invenție, de ordinul a 70 de milioane anual, sumă care scăzuse la 30 de milioane, iar acum a început să urce din nou, anul trecut însumind 50 de milioane lei.

— **Ca organizare, ce credeți că ar pu-**

tea constitui un exemplu pentru județul și orașul dumneavoastră?

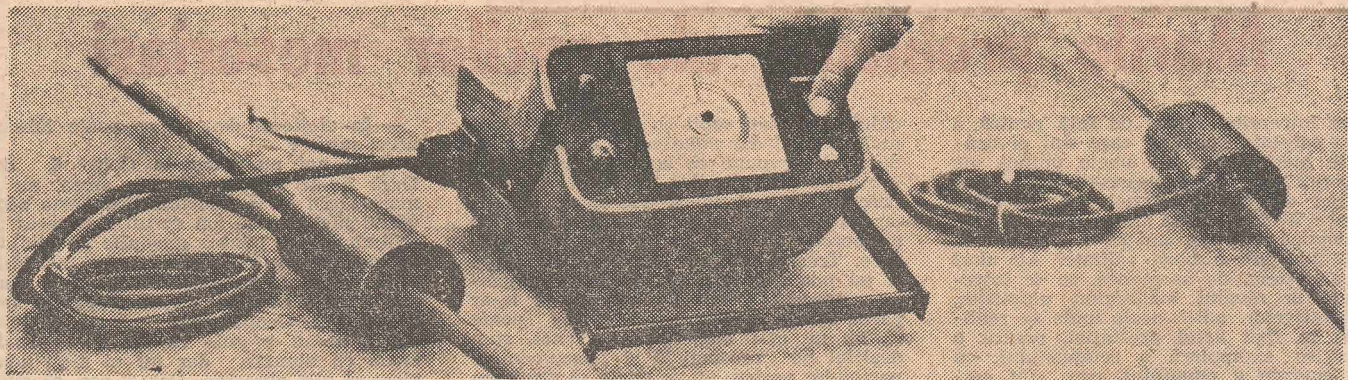
— În întreprinderi ne-am organizat prin sindicate, dar am inclus și doi președinți ai comisiilor noastre, pe directorul tehnic ori pe inginerul șef, astfel ca și autoritatea lor administrativă să concure la o bună desfășurare a tuturor acțiunilor noastre. Țin să remarc, totuși, unele schimbări care n-au depins de noi și care au dereglat sistemul preconizat la un moment dat. Mă refer la trecerea temporară a comisiiilor tehnico-ingineresti în cadrul C.N.S.T. și, apoi, revenirea lor la sindicate. Astfel de fluctuații nu mai sint de dorit.

— **Cum se încadrează cadrele universitare, profesori și studenți, în acțiunile dumneavoastră?**

— Cadrele la care v-ați referit participă, pe bază de contract, la producția materială, în special în ramura construcției de mașini, în fenomenele tehnologice. Institutul nostru a realizat anul trecut o microproducție de aproape 30 milioane lei. Desigur că și în afara festivalului am fi înregistrați succese, dar nu de aceste proporții. În actualul calcul al posibilităților, care sint încă departe de epuizare, a intrat, o dată cu declanșarea festivalului, și co-

Intervine directorul general, tov. inginer Gheorghe Mărineanu: **De pildă acum am stabilit 48 de teme majore, care nu sint prevăzute totuși în sarcinile de serviciu ale muncitorilor și tehnicienilor, și care antrenează după puterile fiecăruia și pe „gînditori” și pe executanți adică pe cei care materializează ideea.** Temele au fost ridicate în primul rînd, la nivelul conducerii tehnice a întreprinderii, dar asta nu înseamnă că un maestru lăcătuș mecanic, de mina întii, cum este **Mihai Lapsanschi** nu a putut pune la punct agregate destul de complicate, sprijinit și de inginerul **Richard Ciută**. Vă recomand să-l căutați pe acest maestru.

În întreprindere îl întîlnesc la locul său de muncă pe **Mihai Lapsanschi**, om la patruzeci și ceva de ani, în halatul său albastru, curat, stînd de vorbă cu un muncitor. Ne retragem într-un loc mai tîhnit și maestrul îmi vorbește despre motoarele pneumatice liniare necesare agregatului de spritat, folosite în vopsitorie și tăbăcărie. Dificultățile constau, printre altele, în aceea că, pînă la punerea la punct a acestor motoare, rezervoarele cu substanță, aflate sub presiune, reprezentau un pericol permanent pentru oameni și puteau provo-

Aparatul „Permacom”, realizare a maestrului Iosif Libal și a ing. Radu Pinte („Metalul roșu”)

ca incendii. **„Acum ne-au solicitat și alte întreprinderi aceste motoare, chiar și pompierii”.** Mergem să vedem aparatul, care este de mici dimensiuni și ingenios construit. Rolul său este acela de a transmite presiunea la capătul de spritare și de a o grada, după necesități. Maistrul a lucrat și gîndit soluțiile timp de citeva luni, 6 sau 7, nu mai stie precis. La rîndul său, **Mihai Lapsanschi** mă îndrumă spre un alt maestru, **Tiberiu Konrad** datorită căruia întreprinderea dispune acum de mașini de găurit și capsat, deocamdată 40 de bucăți, care se aduceau din import. Din păcate, **Tiberiu Konrad** se află la mare, în concediu (pentru noi, din păcate, deoarece el se simte acolo, desigur foarte bine!). Cit despre importanța acestor mașini **Mihai Lapsanschi** crede că ea rezidă în faptul că „sint transmise și întreprinderilor surori. Am avut o mare multumire sufletească, recunosc, dar și sprijinul directorului Mărineanu a contat. Am fi și mai mulțumit dacă dosarele mai vechi, trimise la minister, la București, conținînd citeva invenții și inovații, s-ar rezolva mai repede”.

La Combinatul de pielărie și încălțăminte „CLUJANA”, directorul general, ing. **Gheorghe Mărineanu** este cit se poate de avizat în problemele ridicate de „Cîntarea României” și, deopotrivă interesat, pentru că, așa cum avea să afirme, în cursul convorbirii, „întreprinderea își rezolvă multe dintre necesitățile ce se ivesc pe parcurs”, iar efectele post calculate ale acțiunii de creație tehnico-stiințifică reprezintă sume importante. Relații mai ample avea să-mi ofere tovarășa ing. **Mariana Comșa**, de la serviciul tehnic, care compară volumul reprezentat de participarea la trecuta ediție cu cel actual: de la 2184 persoane la 3063, dintre care 1321 tineri, față de cei 980 din 1977. „Ca femeie am urmărit și angrenarea tovarășelor de muncă. Din totalul amintit, 1605 sint femei, iar raportul dintre muncitori, pe de o parte, maiștri și ingineri, pe de alta, este echilibrat”.

— **Dincolo de cifre, tovarășă Comșa, care sint observațiile dumneavoastră privind desfășurarea acestei competiții a priceperii, vredniciei și inteligenței din întreprindere?**

— Consider că formalistica, pe care sintem obligați s-o completăm, este foarte complicată și adeseori inutilă. Întocmim prea multe situații care ni se cer de diferite foruri locale și centrale. În ceea ce ne privește am orientat căutările oamenilor înspre adaptarea de mașini, aspect deosebit de important, pentru „Clujana”, deoarece tehnica noastră este cam aceeași ca în 1960, deci depășită, în bună parte, față de sarcinile cărora trebuie să le facem față acum. În al doilea rînd, ne-am axat pe reducerea importurilor, ambele direcții fiind de lungă durată și interesindu-i direct pe muncitori.

Directorul întreprinderii, ing. **Soos-Manea Carol** prezintă, în mare, specificul acțiunilor din cadrul „Cîntării României”, pentru întreprinderea sa, din care rețin preocuparea pentru reducerea importurilor și aplicarea unor tehnologii moderne.

— **Pe lîngă necesitatea reducerii cheltuielilor valutare, ne loveam de incertitudinea sositii, la timp, a comenzilor contractate, fapt care se răsfrîngea negativ asupra întregului proces productiv. Pe de altă parte, aparatajele de care aveam nevoie erau de serie mică, așa încît, cu greu puteam găsi pe cineva dispus să ni le furnizeze, chiar dacă puneam la dispoziție întreaga documentație necesară. Și atunci am recurs la colaborarea cu alte unități, urmărind o rentabilitate bilaterală. De pildă, robinetele cu bilă sferică de teflon nu sosiseră. Le-am dat în grija unui colectiv și, în sase zile, le-am avut gata confecționate. Călea de rezolvare a fost tocmai cadrul festivalului. La fel am procedat și în cazul variatoarelor continue de viteză, întirziate din import. Un singur tehnician și un muncitor le-au realizat în 6 luni de zile, de la A la Z. Numele lor? **Mircea Ciceu**, tehnician și **Alfred Menzel**, muncitor. Vreau să-i cunosc pe cei doi și merg**

în căutarea lor. Ei se află, însă, cu alți citiva tovarăși, în biroul inginerii **Mariana Comșa**, locuitorii secretarului comitetului de partid al uzinei. Sint acolo și tehnicianul **Dezideriu Kiss**, și muncitorul **Gheorghe Kovacs**, autorii unui agregat de tras lamele pentru bateriile de încălzire, care a scutit munca grea a nu mai puțin de opt femei. „amănunt” care s-a reflectat pozitiv și în creșterea productivității muncii. **Alfred Menzel** afirmă că 80% din timp și-l petrece în întreprindere, „o viață deci și aici trebuie să te realizezi. Unde altunde ai putea s-o faci?” **Simion Olteanu**, de la secția prelucrare, are în evidența personală ca și în cea a comisiei, 17 rezolvări tehnice pe care ar putea să le dea ca inovații, dar el preferă să le înscrie sub genericul Festivalului național „Cîntarea României”. Ingerul **Emil Felea** și muncitorul **Francisc Szabo** au pus la punct un dispozitiv de strunjit interior sferic pentru lagăre, a cărui productivitate este de cel puțin 4-5 ori mai mare ca cea a procedeului vechi. **Iosif Libal**, chimist principal, șeful unității nucleare, autorul unui dispozitiv de control al țevilor pentru baterii, dispozitiv care elimină analizele chimice și rebuturile, este de părere că „organizarea de simpozioane inițiată în cadrul festivalului, este cit se poate de binevenită, mai ales așa cum s-a făcut recent la **Botosani**, pe secții și pe teme, unde am fost prezenti specialiști și muncitori cam din toată țara, cei de la Iasi prezentîndu-se foarte bine. Centrala industriei textile ar putea să stimuleze mai mult organizarea de simpozioane de profil, ca totii să vorbim aceeași limbă și să ne înțelegem”. Fizicianul **Radu Dorel Pinte**, coautor al dispozitivului amintit, este de aceeași părere și dintr-o dată realizez că un chimist și un fizician, care altfel nu s-ar fi întîlnit niciodată la aceeași masă de lucru, au devenit colaboratori în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, și-mi reamintesc spusele profesorului doctor **Crisan Mirciou** care afirma, cu toată convingerea, că și dînsul

are de învățat din contactul cu oamenii. În încheierea acestui traseu revin la sediul Comitetului municipal de partid, abordînd-o pe secretara cu propaganda, tovarăsa **Maria Cristian**, care-mi pune la dispoziție un bogat material informativ. Rețin că dintre cele 4211 obiective propuse spre soluționare, 1830 și-au găsit rezolvarea (pînă la finele lunii mai). Reducerea cheltuielilor de producție, datorată creativității tehnico-stiințifice, a fost, în această perioadă, de 105 milioane lei, a importului a depășit 200 milioane lei, iar exportul a înregistrat un spor de 3 milioane. Sporul de producție totalizat a atins 296 milioane lei. La capitolul „lipsuri” se considera că atragerea fruntasilor în acțiunea creativității tehnico-stiințifice nu este suficient corelată între sindicate și C.O.M.-uri, iar exemplele sint concludente: la I.R.E.C. din cei 136 de maiștri și ingineri, doar 26 participă la „Cîntarea României”, iar la I.C.M.A. din 224 de cadre doar 70 sint angrenate în competiția vredniciei și a ingeniozității. Și procentul de muncitori este în unele întreprinderi („Sinterom”, Carbochim, I.R.E.C. și Industria cîrnii) cu mult mai mic decît s-ar cuveni să fie.

Concluzia pe care o propune tovarăsa **Maria Cristian** este aceea că „sindicatul face încă prea puțin, față de necesități, ca și alte organisme implicate prin statutul lor în rîspîndirea cunoștințelor culturale-stiințifice, ceea ce, în ciuda bunelor rezultate apreciate în ansamblu, se resimte încă, cel puțin în întreprinderile din oras. Un aspect major și pozitiv, de data aceasta, este orientarea mai judicioasă spre nevoile reale ale producției, a eforturilor creatorilor mai aproape de necesitățile urgente ale industriei și economiei, tot astfel cum creșterea numărului oamenilor de știință, a cadrelor universitare angrenate în festival, alături de oamenii uzinei, se cere apreciată ca foarte pozitivă.

Tripleta: învățămînt-cercetare-productie funcționează mai bine acum, la cea de a doua ediție a „Cîntării României” și au devenit comune pentru toți cei aflați într-o ipostază ori alta, iar acoperirea lor se eteuează mai prompt. Muncitorii, continuă tovarăsa **Maria Cristian**, sint tot mai puși la curent cu tehnica și știința de vîrf, ceea ce le influențează și modul de a gîndi societatea în general, nu numai munca lor de fiecare zi”.

GHEORGHE DECEMBRIU

A IX-a ediție a Tîrgului de mostre de bunuri de consum

Vitrină a bunăstării noastre

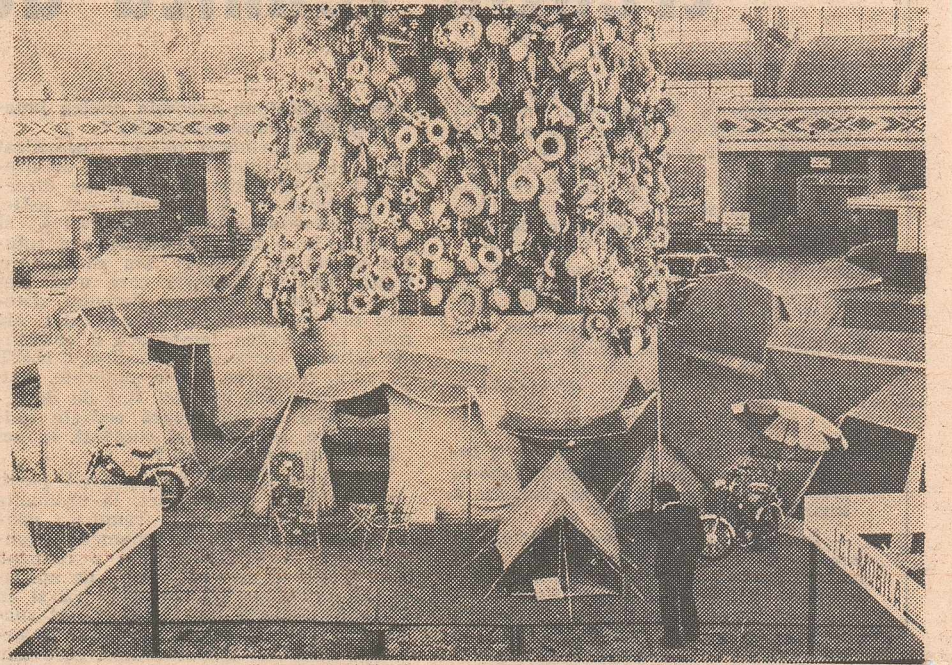
Se cuvine să apreciem din capul locului că actuala ediție, a IX-a, a Tîrgului de mostre de bunuri de consum, care s-a deschis marți, 1 august, la București, este mai ambițioasă decît cele ce i-au precedat. În primul rînd numărul și diversitatea impresionantă a exponatelor care își propun să reflecte strădaniile și modul în care oamenii muncii din unitățile de profil îndeplinesc prevederile Programului de dezvoltare și îmbunătățire a producției și desfacerii bunurilor de consum, traducerea în viață a măsurilor hotărîte de plenary C.C. al P.C.R. din martie anul acesta cu privire la ridicarea pe o treaptă nouă, superioară, a întregii activități economice. O ediție mai ambițioasă și prin aceea, cum ne declara din partea organizatorilor, tovarășul Roșu Bujor, din cadrul Ministerului Comerțului Interior, că mai mult decît în alți ani tîrgul încearcă să se apropie de rosturile și funcțiunile sale, îndeplinind astfel, în cît mai bune condiții, sarcinile majore puse în fața producătorilor de bunuri de consum și a comerțului de către conducerea de partid și de stat, răspunzînd imperativului actual al trecerii la o nouă calitate. Precum se știe, de-a lungul celor patru săptămîni cît tîrgul își va ține porțile deschise, un important volum de mărfuri va fi desfășurat către populație. Se estimează că, de data aceasta, valoarea mărfurilor vîndute va ajunge la aproximativ 90 de milioane. De bună seamă, cu cele 21 de pavilioane ale sale, în care-și vor găsi loc o sumedenie de mărfuri, de la autoturisme și garnituri de mobilă pînă la cele mai mărunte obiecte de uz gospodăresc, timp de o lună de zile tîrgul va fi cel mai mare magazin din țară.

Scopul principal al acestei acțiuni fiind însă testarea cerințelor, a gustului și preferințelor publicului în alcătuirea și contractarea fondului de marfă pentru anul viitor, se înțelege însă că vînzarea unor mărfuri chiar în incinta tîrgului constituie un mijloc de identificare a opțiunilor cumpărătorilor. O altă cale a dialogului cu virtualii cumpărători o constituie cele peste o sută de mii de chestionare cu ajutorul cărora industriile producătoare de bunuri de consum, comerțul, invită pe vizitatori să-și exprime opinia și să contribuie activ, în calitate de beneficiari, la alegerea fondului de marfă pentru 1979. Aceste chestionare, am fost informați, vor fi eșalonate de așa natură încît să poată fi prelucrate, în timp optim, pe calculator iar concluziile să fie transmise colectivelor de contractare mai înainte ca ele să-și fi început lucrările, eliminîndu-se astfel orice tendință de subiectivism în alegerea mărfurilor ce vor fi desfășurate în cursul anului următor. Anticipînd, putem crede că acțiunea aceasta, deosebit de complexă, se va încheia cu rezultate dintre cele mai bune, iar optimismul factorilor răspunzători în această privință se întemeiază din cîte am înțeles, pe o inițiativă care constituie totodată și o noutate a actualii ediții a tîrgului spre deosebire de cele de dinainte, și anume că dialogul dintre industrii, comerț și cetățeni se va încheia nu numai în incinta Complexului expozițional ci și la „Bucur-Obor“ și „Unirea“ din Capitală ori la mari magazine din Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov, Iași. Inițiativa aceasta exprimă, de bună seamă, și un principiu etic, de vreme ce în alegerea fondurilor de marfă pentru anul viitor se

va ține cont, ca de un criteriu esențial, nu numai de opțiunile locuitorilor Capitalei ori ale celor aflați în trecere în aceste săptămîni prin București ci și de cerințele și preferințele populației din diferite zone ale țării. Ar fi de remarcat, totodată, că inițiativa de extindere a testării, ca să zicem așa, și pe orizontală, traduce și un principiu de natură strict economică, întrucît e lesne de înțeles că orice întreprindere producătoare de bunuri de consum este direct interesată în alegerea cît mai chibzuită, ca volum și ca structură, a producției sale fizice, orientîndu-și eforturile sale în direcția producerii unor mărfuri ușor vandabile, ce-

rute și apreciate de public. Din acest considerent, actuala ediție a tîrgului reprezintă pentru industriile producătoare de bunuri de consum un important mijloc de cunoaștere a îndatoririlor lor în perspectivă și a căilor celor mai bune de a le îndeplini, iar pentru comerț — ale cărui succese nu sînt altele decît chiar succesele industriei și agriculturii noastre socialiste — un eficient instrument de lucru, astfel încît magazinele anului viitor să cuprindă tot ceea ce oamenii și-au ales, potrivit propriilor lor preferințe, din această admirabilă vitrină a bunăstării noastre.

D. CONSTANTINESCU

Marile probleme ale micilor meseriași

Am întreprins raidul de față pentru a putea constata „pe viu“ care sînt preocupările lucrătorilor din unele unități ale cooperativei meșteșugărești, pentru ridicarea calității prestației, în contextul în care fiecare om al muncii este chemat să depună eforturi pentru a transforma cantitatea într-o nouă calitate. Am dori să cunoaștem, de asemenea, ce se întreprinde la nivelul atelierelor, unităților, cooperativei, adică acolo unde se realizează în fapt actul prestației, pentru o deservire exemplară a cetățeanului, cu alte cuvinte a clientului, care sînt responsabilitățile fiecărui meșteșugar pentru a conferi actului prestației o calitate pe măsura utilității lui.

Cizmăria între pernanzele desuete și bareta imposibilă

— Cum se realizează controlul reparațiilor pe care le fac lucrătorii din subordinea dv. ?

— La producția de comandă controlul îl face tehnicianul Ion Cristescu ; la reparații controlul îl face responsabilul, adică eu.

— Ce constatați în legătură cu calitatea prestației ?

— La secția croit, de pildă, se încurcă uneori culorile : nu se croiesc pantofii din culoarea cerută de client ; se mai greșesc, de asemenea, modelele, iar la secția tălpuit se mai constată unele defecțiuni de manoperă. Depistate la timp, aceste defecțiuni se remediază de către cel răspunzător și așa se face că nu prea avem reclamații la calitate.

Intr-adevăr, chiar și condica de sesizări și sugestii dovedește că meșteșugarii de la Centrul 21 reparații cizmărie și 22 tonetă Berceni, nu prea au sesizări la calitate, dacă excludem ceea ce mai reține controlul de calitate deocamdată. Responsabilul Vasile Timuc nu se gîndește însă să excludă aceste abateri de la calitate și în plus ne vorbește despre o serie de necazuri cu care se confruntă încă cizmăria la ora actuală : „Iată, zice responsabilul, încercați și dv. duroflexul ăsta, nu știu oamenii cărei întreprinderi îl produc, dar calitatea lui este cu totul necorespunzătoare. Pun fețe la tocuri din el și după o săptămînă rămîne clientul iar fără tocuri la pantofi. Apoi, în condițiile în care sîntem asaltați de cetățeni, în condițiile în care dorim să producem mai mult și mai ales mai bine, conducerea cooperativei noastre ar putea să se gîndească la o organizare mai bună a muncii și a producției, am putea fi dotați cu unele mașini de glezuit, de șlefuit, freze, absolut necesare. În felul acesta am putea ridica și calitatea prestației mai mult, dar am putea reduce termenele la comenzi și chiar la reparații“.

— Sîntem informați că, la centrul 21 Berceni, pantofii cu talpă din cauciuc nu se pot lipi, și pentru aceasta locuitorii cartierului sînt nevoiți să meargă pînă la atelierul din centrul Bucureștiului.

— Au apărut o sumedenie de modele de pantofi, cu talpă groasă din cauciuc și pentru care noi nu avem soluții de lipit. Am tot spus la ședințe că nu avem cu ce lipi tălpile groase din cauciuc, sîn-

dăluțele pentru copii cu care pleacă mamele înapoi, dar soluție tot nu ni s-a adus. Ni se spune că aceste soluții le au întreprinderile de stat, chiar cei care lipesc la ora actuală cu aderoplast, soluția care ne trebuie și nouă, au făcut rost de un borcan două de pe la vreo întreprindere. Treaba asta nu este însă în regulă și nu poate deveni o cale de aprovizionare corectă. Oricît de complicată le-ar părea unora modernizarea, nu se poate să nu ne mai modernizăm și noi, cum de altfel ne recomandă și documentele partidului nostru, nu se poate să rămînem tot la pernanzele cînd au apărut atîtea alte soluții mult mai bune care își pot permite să execute lucrări de calitate.

Dar pînă la modernizarea dorită de responsabilul Vasile Timuc bine ar fi ca funcționarii Cooperativei „Încălțămînta manuală“ să introducă în lista de manopere și confecționarea unei barete : „Pentru că, ne spune tot Vasile Timuc, am avut reclamații la cooperativă că nu pot să pun o bareta. Dar pentru aceasta îmi trebuie normativ, îmi trebuie fixat un preț și am nevoie de utilaj, pentru că nu pot să bag un pantof nou la mașina de petice. Or, eu aceste lucrări nu le am și atunci sînt nevoit să refuz clientul și să-l pun pe drumuri“.

— Și e mare lucru să se fixeze prețul ?

— Nu e mare lucru, dar noi spunem de ani de zile și noi auzim. Eu fac parte chiar din Consiliul de conducere al cooperativei, am ridicat de mai multe ori aceste probleme, dar ele au rămas tot fără răspuns. Or, nu trebuie să se neglijeze, considerîndu-se poate că e vorba de reparații sau manopere mici. Cizmăria este făcută din manopere mici și din aceste reparații mici se încasează miile de lei, de aici noi ne facem planul.

„Colței 6, a treia pe dreapta“ sau cum se alege o prestație

Stăm de cîteva minute în incinta Centrului nr. 7 optică, de pe bulevardul 1848. Clientii intră unul cîte unul în atelier și solicită tot felul de comenzi și reparații de ochelari. Ochelarii, dacă nu de vedere cel puțin cei de soare, au devenit un obiect la îndemîna oricui, într-o zi se vind și se repară, deci, mii sau poate zeci de mii de perechi de ochelari numai în București. Cele mai multe reparații se fac la brațe, constau în diferite lipituri de finețe, în înlocuirea unui șurub etc. Responsabila Gherghina Păpurică ascultă clienții, le examinează ochelarii defecți și pe cei mai mulți îi îndrumă către o altă unitate. În cîteva minute este obligată să pronunțe de mai multe ori aceeași adresă : „mergeți pe strada Colței 6, a treia pe dreapta“. Unii dintre oameni vind de la alte centre de optică și sînt vădit supărați. Nu li se primesc nicieri reparațiile :

— Constatăm că unele reparații le primiți, altele le dirijați în altă parte, iar altele le refuzați. De ce ?

— Nu avem șuruburi pentru ramele unor ochelari din import. Cine a contractat nu a contractat și șuruburi. Noi nu avem piese de schimb.

— În atelierul dv., nu se poate fabrica acest șurub ?

— La noi nu, dar la Colței 6, da. Dacă ne-ar aduce șurubele astea, nu e mare lucru să le înlocuim. Dar, este adevărat, nici noi nu am cerut. Am făcut în schimb pietre pentru mașinile de șlefuit. Se defectează, nu avem pietre, ne lasă. Pînă acum ne-am procurat pietrele cum am știut și cum am putut. Tovarășii din conducerea Cooperativei „Artă și precizie“ ne-au promis că ne vor aproviziona cu abrazivi, dar nu ni s-au adus piese și nici abrazive. Dar și așa, să știți, sîntem frunțași pe cooperativă.

Nu punem nici o clipă la îndoială hărnicia lucrătorilor de aici, priceperea lor, cum nu punem la îndoială nici priceperea altor opticieni care, am văzut, procedează la fel, își aleg adică unele comenzi, cele mai rentabile, dar procedînd astfel nu înseamnă că vin în întîmpinarea cetățeanului, nu oferă o prestație de calitate. Teodor Cuptor, din Drumul Taberei, bloc TS 38, ne declară : „Am fost mai întîi pe Gabroveni, erau doi tovarășii în atelier, se vedea că lucrează dar nu mi-au dat drumul. M-am dus apoi pe strada Șelari, la dreapta, dar mi-au spus că acolo se montează doar lentile. Am mai fost pe bulevardul 1848 și mi-a spus să vin aici. Acum, iată, am ajuns la Colței 6. La „Nufărul“ se întîmplă la fel. De ce dom'le ? mă întreb. Care este responsabilitatea pentru buna deservire a acestor responsabili care nu știu să confecționeze un șurub ?“

Răspunsul l-am solicitat tovarășului N. Stoian, responsabilul unității nr. 3 reparații ochelari, stilouri și păpuși, din strada Colței nr. 6, unde, constatăm, așteaptă la rînd foarte mulți clienți : „Eu mi-am făcut rost de cîteva ghivembore, de 1, 2 pînă la 2,3 milimetri, de filiere și am rezolvat problema șurubului adus din import. Totul e să te preocupi, să ai puțină pasune pentru ceea ce faci, pentru firma ta de meseriaș. Știu, o să-mi pun foarte mulți colegi în cap, dar nu pot să ascund un adevăr : cei care ne trimit nouă clienții, îi pun pe drumuri motivînd că nu li s-au adus șuruburi din import, o fac din simplă comoditate. Sigur, un șurub din ăsta nu costă decît un leu și 50 de bani, mai costă un leu și 50 de bani manopera, dar cu aceste comenzi nu prea valoroase ne realizăm și ne depășim planul lună de lună. La noi se înregistrează în schimb pînă la o sută de comenzi pe zi. În tot Bucureștiul sîntem doi sau trei oameni care fac aceste șuruburi, care fac lipituri în argint și alte suduri de finețe. Dar ce pot să facă chiar și zece astfel de oameni dacă ar fi ?“

Un ceasornicar cere firmă de neon

— Aveți cam multe reclamații la calitate.

— Avem, fiindcă avem oameni nepregătiți, alții nu-și dau interesul și dau lucru peste cap. Clienții sînt amînați de două-trei ori pînă li se repară ceasul, iar unii vind cu ceasurile înapoi. Aici e ceasornicarie, nu e mecanică grea, eu nu

pot să cuprind toate lucrările și astfel vin necazurile.

— Sînteți totuși meșter responsabil, cum vă preocupați dv. de calificarea oamenilor, a tinerilor mai ales la care vă referiți ?

— Mă ocup mult de ei. Le predau lecții despre meserie, le dau în scris, dar pe unii nu-i trage inima. Fac școală la Arad, nu știu cîtă meserie învață ei acolo, bine ar fi să stea lingă meșter.

Ceasornicarii de la Unitatea 34 Berceni, responsabil Tudor Tanislav, nu-și realizează decît jumătate din valoarea planului lor lunar. Unul din motivele invocate de responsabil îl cunoaștem, se referă la calificarea oamenilor, mai ales a tinerilor. Al doilea este lipsa pieselor de schimb, invocată și aici, iar al treilea constă în lipsa unei firme de neon : „Eu i-am spus tovarășului președinte al cooperativei să-mi pună firmă, așa cum au și tapițerii. Știe și dînsul că reclama este sufletul comerțului, dar nu ne-a instalat firmă. Lasă că faci dumneata și așa planul, mi-a zis tovarășul președinte. Și uite că nu l-am făcut nici luna trecută, nici luna asta și nici luna viitoare nu-l fac“.

— Dar reclama nu v-o faceți și prin calitatea prestației ?

— Da, dar dacă lumea nu știe că a se repară ceasuri !

Un răspuns la această întrebare îl găsim totuși printre cele 11 reclamații la calitatea prestației, înscrise de unii clienți în condica de sesizări și sugestii pe anul în curs : „Subsemnatul Eugen Cristea, din strada Semenic nr. 2, în ziua de 18 mai 1978 am adus un ceas la reparat, pentru care mi s-a emis chitanța nr. 05990. Ceasul l-am ridicat pe 23 mai, dar pe 24 mai n-a mai funcționat și l-am adus din nou la reparat. L-am luat din nou și iar s-a defectat și iar l-am adus la reparat pe data de 3 iunie și pe 12 iunie. Întrebarea este : există oare o garanție a calității prestației la acest atelier ? Cum sînt verificate reparațiile pe care le fac lucrătorii ? Pentru a avea clientelă și rentabilitate, trebuie luate măsuri din partea conducerii cooperativei, a Uniunii cooperativei meșteșugărești“.

Am terminat această anchetă la sediul Uniunii cooperativei meșteșugărești din ramura metal, chimie, lemn și construcții București. Din discuțiile avute cu tovarășul Leonida Dumitrașcu, vicepreședinte al uniunii, am putut să reținem că și aici, ca în oricare altă activitate, greutățile sînt multe. Unele cad în sarcina altor întreprinderi, a unor unități de aprovizionare cu piese de schimb, mai ales pentru televizoare, autoturisme, pentru alte bunuri electronice cît și pentru ceasornicarie, dar cele mai multe dintre aceste neajunsuri pot fi înlăturate printr-o organizare mai bună a muncii în fiecare cooperativă, unitate sau atelier, prin întărirea disciplinei la locul de muncă. Într-adevăr am văzut planuri de perfecționare profesională a unor meșteșugari, informări privind aprovizionarea cu piese de schimb, am luat cunoștință de unele realizări privind îmbunătățirea servirii populației, diversificarea prestațiilor, extinderea unor spații de producție etc. Dar cu toate aceste eforturi, realizări, morala șurubului din această anchetă merită să fie reținută. Pentru că dacă nu vom stimula creativitatea, dacă nu vom continua să punem în valoare inteligența inepuizabilă a meșteșugarilor noștri, inițiativele valoroase, vom risca să rămînem dependenți, iată, chiar și de un șurub.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

ALIMENTAȚIA RAȚIONALĂ, de la masa conferențiarului la masa de la cantină și bufetul expres

Ne găsim, așadar, în centrul Craiovei, în toată verii, insectați nu de suc, ci de cunoștințe: dorim să aflăm ce oferă orașul locuitorilor săi și masei crescînde de cetățeni „în deplasare”, în materie de alimentație rațională.

Se vorbește mult, pe bună dreptate, la noi și aiurea, despre această problemă fundamentală a vieții contemporane; se țin conferințe, se scriu articole pentru marele public, academicienii dau ample explicații radiodifuzate și televizate despre justul raport dintre protide, glucide, lipide, și ne îndeamnă să ne cîntărim cât mai des. Avînd în vedere această intensă și meritorie activitate de popularizare, am plecat, în raidul nostru, de la premisa ușor idealizată că principiile alimentației raționale, măcar în liniile lor mari, sînt cunoscute de toți. Ne-am propus să investigăm în ce măsură cetățeanul de rînd le urmează sau le poate urma. Pentru a compensa orice subiectivism, am apelat la medicul primar Vasile Sfirlează, doctor în științe medicale, șeful Centrului anti-diabetice Craiova, Elena Ștefanin, medic specialist în igiena alimentației, Centrul sanitar anti-epidemic Dolj, asistentul de igienă Nicolae Picu și Melania Lazăr, de la Spitalul județean Craiova, asistentă dieteticiană cu o vechime de aproape un sfert de secol. Observațiile care urmează, în fond, le aparțin.

Firește, ne-am plasat, de la bun început, pe tărîmul realităților; nu am cerut luna de pe cer, muniți de ananas, friptură de rîndunică și filé de nisetră, ci doar ce era normal și posibil să găsim la cumpăna dintre iulie și august într-un mare oraș.

„Ceva rece, de sezon, aveți?”

„Șampanie sau vin?”

„Bufetul expres „Union”, elegant, peste drum de hotelul „Jiul”, la cîțiva pași de Teatrul Național. Ce putem minca aici? Supă cu fidea, ciorbă de pasăre, ghiveci din conserve (la 27 iulie!), limbă cu măsline, cîrnați cu orez, sînitel cu orez (carnea excesiv de uscată), la care se adaugă un morman de suc de roșii în conserve (dar absolut nici o roșie proaspătă), prune trase în șocolată și iaurt.

— De ce nu aveți nimic de sezon, o salată, un fruct, ceva proaspăt?, întreabă doctorul Sfirlează.

Nimeni nu poate da un răspuns calificat: responsabilul întregului complex este plecat, șeful de unitate învoit s.a.m.d.

Poate la localul de lux de la etaj al aceluiași complex „Union” vom avea mai mult noroc și alimentația va fi mai rațională estivală. Dar nici restaurantul de categoria I cu trei stele nu ne poate oferi decît ochiuri, cascaval, soté de ficat, mușchi, creier, cartofi și clătite cu dulceață, de parcă fila calendarului ar fi arătat 6 ianuarie.

— Ceva rece, de sezon?

— Șampanie sau vin.

„Legumele și fructele ocupă un loc de cinste în alimentația rațională, mai ales vara. Iată însă că la Piața mare a orașului, în general bine aprovizionată, o altă surpriză: nici o singură vinătă, nici un singur ardei gras sau dovlecel, nici urmă de fasole verde. Că nu sînt de vină numai capriciile vremii și alte cauze obiective — în spatele cărora se ascund însă, nu arareori, altele pur subiective — ne-o dovedește Piața veche, unde se rădesc, la magazinele C.L.F., ardei, dovlecel, fasole verde, bame și toate celelalte. Cine nu are timp și energie să colinde pietele trebuie însă, în acest caz concret, să facă un rabat de la alimentația rațională.

„Vizitarea altor două restaurante-express corectează impresia nefavorabilă de la „Union”: culmea, abia la expresul de categoria a treia din Piața mare, simțim că, totuși, nu ne-am înșelat și că ne aflăm în miez de vară. Găsim aci multe salate, plus mîncăruri variate din carne de vită, pui, porc; la „Rapid”, de asemenea, o alimentație sănătoasă și pentru toate gusturile, inclusiv roșii, macaroane, orez cu lapte, gris. Chiar și fructe am văzut în două bufete-express.

În aprovizionarea cu carne o ciudățenie. La Piața mare — doar pipote și inimi, în pachet; la Piața veche, în schimb — carne de vită la discreție și de bună calitate. E atît de multă, încît măcelarul se plictișește, cască și se uită în jur, doar, doar o apărea un client, pentru variație.

Însotitorii noștri sînt unanimi, atît în calitate de craioveni cit și de specialiști: dispunem de toate condițiile obiective pentru o alimentație rațională; mai pe românește, avem tot ce ne trebuie. Dar aceasta, după cum s-a văzut și mai sus, nu este suficient. Se mai cer cel puțin două lucruri: spirit gospodăresc și o mai justă orientare a comerțului, a tuturor factorilor care concură la asigurarea unei alimentații raționale. Să continuăm să exemplificăm.

Mama Cecke a studenților

are un secret,

ba chiar mai multe

— Tovarășă doctor Elena Ștefanin, dv. și colaboratorii efectuați de mai mulți ani studii minuțioase asupra alimentației raționale în cantinele studențesti și muncitorești din Craiova. Este un aspect esențial al problemei noastre. Ce ați constatat?

— Într-o vreme aceste studii le realizam pur statistic. De pildă, în cele trei mari cantine studențesti — Cîmpia Islaz, Calea București, Electroputere, care deservesc zilnic, dimineața, prînz și seara, cam 3000 studenți — luam în fiecare sezon foile de alimentație zilnice. Pe baza datelor din hîrtii privind meniurile și cantitățile de alimente leșite din magazine pe timp de zece zile, să spunem, calculam calorile și factorii nutritivi — protide, lipide, glucide, vitamina C — pe fiecare student și le raportam la normele Ministerului Sănătății. În ciuda aparențelor, sînt calcule extrem de complicate, care reclamă un mare volum de muncă. Statistic, a relesit în mod indubitabil că cele trei cantine furnizează o alimentație rațională, perfect echilibrată, încadrîndu-se în limita maximă a normelor în vigoare. Eram foarte mulțumiți. Pentru un plus de siguranță, am recurs însă și la o altă metodă de analiză: de laborator. În loc să studiem hîrtiile, am studiat mîncarea. Am preluat periodic eșantioane din creuț, salamul, supă, friptura, orezul, prăjitura,

grisul de seară, untul, piinea etc., servite la cele trei mese zilnice și le-am privit la microscop, le-am cîntărit, le-am analizat. Am descoperit în foarte numeroase cazuri valori sub normă sau aproape de limita inferioară la toți parametrii. Se asigurau calorile, dar se mergea pe un plus de glucide (cartofi, paste, orez, piine, prăjituri etc.), în dauna altor factori alimentari valoroși. Cam aceeași situație s-a repetat la cantinele școlare. Statistica bună, mîncarea, în sensul științific, rațional ceva mai puțin bună. La fel, am observat discrepanțe între analiza statistică și realitate la unele cantine muncitorești, dar merita relevant, cu satisfacție, că analize de laborator recente au evidențiat o alimentație rațională și echilibrată la cele trei mari cantine muncitorești ale Craiovei: „Electroputere”, Combinatul chimic și Trулul de construcții civile.

— Cum se explică, totuși, faptul că în unele cazuri statistica e perfectă, iar mîncarea mai puțin perfectă?

— Cînd se scot alimentele din magazine, o parte, fiind poate inițial de calitate inferioară sau degradate, se aruncă — de pildă, cartofii, legumele, ceapa — dar ele figurează în scripte! Mai intervin și alte deficiențe, precum lipsa de spirit gospodăresc. De reținut însă că disprețurile la care m-am referit mai sus sînt departe de a constitui o fatalitate.

Ne convingem și noi, vizitînd cantina studențescă nr. 3 de lingă „Electroputere”, care deservește între 1000 și 1500 studenți. Un meniu de zile mari — și de vară! Ciorbă de legume proaspete, o consistentă friptură de curcan cu enorme porții de salată cu crudități, prăjitură de casă. Consultăm meniurile din urmă, discutăm cu „beneficiarii”. Totul e clar: alimentația e rațională! Nu numai cantitate, ci și calitate. Fapt confirmat din plin la cantina nr. 3 și de faimoasele analize ale doctoritei Ștefanin.

Responsabila, Elena Cecke, o femeie între două vîrste, ne prezintă cu mindrie nu cifre, ci o ilustrată de la mare. Un grup de studenți în vacanță îi scriu: „Mulțe mulțumiri și sărutări de miini”. Pe locul adresei citim: „Tovarășe Cecke Elena, Mama Cecke a Studenților, Cantina 3, Cartier Lăpuș, Craiova”.

La „gogoșa infuriată”

sau la „piersica spălată”?

— Tovarășe doctor Sfirlează, sinteti, probabil, specialistul nr. 1 al Craiovei în materie de alimentație. Vă rog însă ca pentru moment să uitați de bolnavii dv., de la Spitalul județean, să uitați, în general, de bolnavi și să vă referiți doar la oamenii sănătoși și la alimentația lor. Cum o puteți comenta?

— As vrea să trag un semnal de alarmă. În cele ce urmează mă voi referi doar la Craiova și la județul pe care-l cunosc cel mai bine, Dolj, dar prin forța lucrurilor observațiile au un grad de generalitate mai mare. Ultimul studiu la scară județeană evidențiază la adulții din mediul urban un procentaj inadmisibil de obezi: 21,5 la sută. Nu e vorba doar de niscaiva cetățeni mai rotoci la față, ci de obezi în sensul științific al cuvîntului, care cîntăresc mai mult de 20 la sută peste normal. Or, se știe prea bine că obezitatea constituie unul din cei mai importanți factorii de risc ai bolilor cronice degenerative, cărora civilizația contemporană le plătește un greu și crescînd tribut în vieți omenești. Multi a-

cuză glandele pentru faptul că se îngrășă peste măsură. Să spulberăm o legendă: în realitate, obezitatea de natură endocrină este fantastic de rară, ea, nu se înregistrează decît în 1 sau 2 la sută din cazuri. Obezitatea, această rușine a secolului XX, cum o consider eu, provine aproape exclusiv din lipsa unui echilibru just între protide (carne, lapte, brînză, ouă), glucide (paste, orez, fidea, piine, dulciuri), lipide (grăsimi vegetale și animale), vitamine, săruri minerale. Consecințele sînt agravate de sedentarism, de reducerea efortului fizic în producție datorită mecanizării și automatizării, de multiplicarea tentațiilor alimentare ca urmare a creșterii continue a nivelului de trai.

— Ce e de făcut?

— Pe om nu-l înveți numai prin conferințe, foarte adesea el ia ce i se oferă. Să luăm, de pildă, strada craioveană în această zi de vară. Ce găsim la tot pasul? Covrigi, cornuri, pateuri, gogoși, înghețată și eternul suc, care, de regulă, indiferent de denumire, are un aport vitaminic nul. Așadar, pretutindeni suc și înghețată — ceea ce e bine și frumos — dar ați înțeles un singur choșc la care să se vinădă o piersică spălată? Evident, pe mine, trecător grăbit și civilizat, nu mă satisfac fructele de la aprozor, pe care nu am unde să le spal pe stradă. Așadar, trebuie să renunț la fructe și înghețat cu nemilumita suc, înghețată și gogoși... prăjite în untură. Sau să intrăm în această foarte elegantă și plăcută cofetărie. Ce puteți consuma? Tort, prăjitură cu cremă în diferite ipostaze, suc și cam atît. În ciuda unei aparente varietăți de sortimente, constatăm din punctul de vedere al specialistului în alimentație, o mare monotonie.

— Oare propuneți ca vara să nu ne mai delectăm cu înghețată și prăjituri de ciocolată, să ocolim sucul care la noi a devenit o instituție, cu sanse serioase să ajungă în folclor? Sugerati să fie discutați în sedința sindicală amatorii de gogoși?

— Nicidecum. Dar de ce să nu introducem și răcoritoare indulcite cu zaharină sau ciclamat? Tot așa nu înțeleg de ce uneori piinea neagră și intermediară, mai sănătoasă, se găsească mai rar decît piinea albă. Cit despre cofetării, nici eu nici nimeni altcineva, nu le poartă gînd rău, dar nu văd motive pentru a se perpetua la infinit tradiția dăunătoare ca imensa majoritate a prăjiturilor să se bazeze doar pe zahăr, unt și făină, susceptibile de a provoca, pe nesimțite, dezechilibre în organism. Mă întreb de ce lipsește sau se întilnesc rar în cofetării gelatinele de fructe, bunăoară, gustoase și ușor asimilabile. Aș mai putea pune și alte întrebări retorice, cele de mai sus fiind pur ilustrative, nicidecum exhaustive. Știu că există căutări în această direcție, studii etc., care însă se materializează prea încet, după părerea mea.

— Trebuie să fiți de acord că reorientări majore în alimentație nu se realizează de la o zi la alta, ci treptat, ținîndu-se seama de obiceiuri, gusturi, posibilități.

— Fără îndoială. Dealtfel, propunerile mele nu vizează înlocuirea totală, abandonarea unor tipuri de mîncare sau băutură — mă refer la oamenii sănătoși! — ci o mai mare diversificare pe piață și în magazine, pentru gusturi diferite și în depină consonanță cu cerințele alimentației raționale. Faptul că la noi în țară se creează un curent de opinie, că cele mai înalte foruri de partid și de stat se preocupă intens de aceste probleme reprezintă o cheazășie de succes. Multi însă continuă să alerge după medicamente-minune, uitînd că alimentația rațională singură poate adăuga mulți ani de viață. Eu ca medic sînt deseori nevoit să acord concedii pentru boli care au drept cauză mai apropiată sau mai departată alimentația. Omul își primește foaia, îl compătimesc pentru suferința sa, dar mă gîndesc în sinea mea: „Unul pleacă și altul trebuie să facă și treaba lui!”. Nu e bine. A ne conforma preceptelor alimentației raționale reprezintă nu numai o datorie față de noi însine, ci față de familie, față de societate.

LIONEL NIȚESCU

Unul vrea la bucată, celălalt măsoară cu metrul și nepotrivirile înseamnă apartamente restante!

(Urmare din pagina 6)

pe oricine. În general el, adică partenerii noștri, își fac socoteala pe volum — dar pe mine, pe constructor, nu mă interesează volumul de prefabricate pe care întreprinderea mi-l poate pune la dispoziție, pe mine mă doare pe nivele, fiindcă nu pot să închid un nivel la un bloc dacă nu am cutare sau cutare piesă din secțiunea respectivă. Se livrează zilnic, numai de la un singur poligon, între 800 și 1000 de piese, din peste 200 de tipo-dimensiuni. Și, cu ce ne bucură pe noi dacă întreprin-

derea îmi oferă sute de metri cubi de panouri mari, dacă ne lipsesc numai două piese, de un anumit fel, dar care ne împiedică să încheiem un nivel, pentru a trece la cel superior?! Pe primul trimestru, cînd și noi aveam vina noastră, cea de la „Granitul” s-au apucat să facă la Bragadiru numai piese mari, pentru îndeplinirea planului global. Acum am ajuns să ne împiedicăm la mărunchisuri, dar ele ne creează cele mai mari probleme!

● Și totuși, ar putea exista un limbaj comun

N-am putea desigur susține că, în numai trei zile de documentare, am putut afla chiar toate intimitățile relației despre care am vorbit pînă aici. Ele sînt, evident, mult mai complexe — tot așa cum, la fel de evident, căi trebuie să tragă la aceeași căruță, cînd se vrea ca treaba să meargă într-adevăr ca pe roate. Dar, va trebui să mărturisim, un amănunt ne-a frapat încă de la început. În vreme ce centrala și grupurile constructoare socotesc programul și planurile în numărul de apartamente ce trebuie date în folosință în cît mai scurt timp, întreprinderile producă-

toare de prefabricate își țin socoteala în metri cubi, sau, cum spunea Aurelian Zaharia, la volum. Faptul ar putea părea fără prea mare importanță dar, după noi, el conține însăși cheia problemei. Sigur, întreprinderii „Granitul” (ca și „Progresul”, probabil) îi iese planul „la grămadă”, dar oare aceeași atenție se acordă paletei sortimentale, în fapt adevăratului indicator al producției fizice? Atunci cînd am dorit să comparăm datele primite la una din unitățile vizitate cu cele oferite de a doua, de regulă am întîlnit o reacție de surprindere, ca și cum nimeni nu s-ar fi așteptat ca metrul cubi să se poată transforma în apartamente. Oamenii puneau mîna pe creion sau pe minicalculator și, în cîteva minute, ne anunțau că socoteala „cam cade”, adică o cifră exprimată mai înfil în metri cubi de prefabricate corespundea (oarecum!) cu cifra exprimînd un număr anumit de apartamente... Și totuși, există ședințe comune ce se țin trimestrial, altele lunare, ba chiar săptămînal cîteodată — la care se insistă asupra necesarului de piese din prefabricate pe perioada care urmează, pe secțiuni și profile, pe tipodimensiuni și sortimente. Cum se face atunci că au lipsit mai mereu unele sortimente, și încă lipsesc din depozitele întreprinderii producătoare, cum se face că trailerule transportoare sînt

imobilizate uneori și cîte patru ore, pentru a fi încărcate cu diverse piese pentru șantiere, așteptînd ca aceste piese să fie turnate în grabă, conform necesităților operative ale constructorilor? Lucrurile nu pot fi contestate, caietul inginerului Zaharia stînd mărturie, între altele, asupra necazurilor zilnice pe care le întîmpină constructorii în această direcție. Sînt greutăți și la „Granitul”, lucrul este evident, dar rămîne indiscutabil că atît întreprinderea de prefabricate cît și grupurile de șantiere aparținînd de C.C.M.B. trag la aceeași „căruță”, ținînd de interesul comun pentru cît mai multe locuințe, pentru locuințe cît mai confortabile și mai rapid executate. Dar, dacă un partener lucrează în metri cubi, atent în special la producția globală, iar celălalt în număr de apartamente, după planul stabilit, impresia noastră este că unul trage, cum se spune, hăls — iar al doilea, cea!?! În ceea ce ne privește, punctul de vedere al constructorului ni se pare mult mai realist, mai conform realităților muncii de zi cu zi pe șantier, și deplin acordat cu înalte indicații de partid. Cu alte cuvinte producătorii de prefabricate și oamenii șantiereilor să folosească aceeași unitate de măsură: nu tone, nu metri cubi, ci numărul de apartamente date cetățenilor la cheie!

O nouă teorie — românească — despre geneza cancerului, prioritară pe plan mondial

„Încă de la origine, viața poartă în sine gena cancerului. Totul depinde de condițiile care o scot din latență,,

— Cartea dv., stimate tovarășe doctor Octavian Udrisite, e o surpriză. O teorie nouă — românească — despre originea cancerului, adunată între copertele unei cărți — purtând girul Editurii științifice și enciclopedice — nu e un eveniment de toată ziua. Dumneavoastră înșivă sînteți o surpriză. Nu vă cunosc — și cred că foarte puțini vă cunosc — ca oncolog.

— Faptul că nu mă cunoașteți ca „nume“ în oncologie e explicabil. Se datorează lipsei de preocupare a forului medical competent de a aduce la cunoștința publică — a specialiștilor, în primul rînd — rezultatele teoretice și practice pe care le-am obținut în cercetarea complexă a cancerului de-a lungul a 30 de ani de muncă intensă. N-aș fi vrut să încep conversația noastră cu asta, dar dv. m-ați stîrnit. O inexplicabilă tăcere a învăluit, ani și ani, lucrările mele, aportul lor la descifrarea enigmei cancerului. Nu-mi face deloc plăcere să amintesc, aici, toate obstacolele, toate piedicile puse, în timp, în calea experiențelor mele, a cercetărilor mele, a recunoașterii lor.

— Poate că a fost vorba și de o prudență, explicabilă și legitimă pînă la un punct. Problema cancerului este prea gravă și prea complexă — cuvîntul vă aparține — pentru a putea fi tratată cu ușurință, adică anunțînd cu surle și trîmbițe primăvara la cea dintîi floricea, adică trezind speranțe acolo unde ele nu sînt certe. Totuși, din cele ce mi-ați povestit, ca preambul al interviului nostru (date pe care, în pagina tipărită, le voi așeza sub fotografia dv., ca să vă cunoască lumea), rezultă că încurajările, chiar și unele recunoașteri, nu v-au lipsit.

— Este adevărat. Personalități marcante ale științei noastre medicale, precum regretații academicieni Aurel Moga și Grigore Benetato, precum academicienii Ștefan Milcu, Victor Preda, Nicolae Cajal, cum și alți specialiști renumiți, m-au sprijinit sub diferite forme în preocupările mele.

— Înainte de a trece la problemele de esență ale cercetărilor dv., îngăduiți-mi, vă rog, o curiozitate: ce-are de-a face balneologia (amintesc aici că sînteți balneolog !) cu oncologia ?

— Specialitatea în medicină fizică, balneologia și recuperare medicală oferă mult și implică mult. Te obligă să fii la curent, „la zi“, cu progresele în variatele compartimente ale medicinei și îți oferă, în plus, largi posibilități pentru practicarea multilaterală a artei prevenirii și tratării bolilor. Ca balneolog, am avut condiții (și ca practicant, și ca observație medicală intensă, exersate pe tot felul de afecțiuni, și, nu în ultimul rînd, ca liniște, ca liniște necesară studiului, meditației, acea liniște pe care frumoasele noastre stațiuni balneoclimaterice ți-o oferă din plin !) pentru desfășurarea profundă, neîntreruptă, a gîndirii biomedicale, pentru prelucrarea unui imens bagaj informațional multidisciplinar, prin care am realizat teoria cibernetică-genetică a originii cancerului.

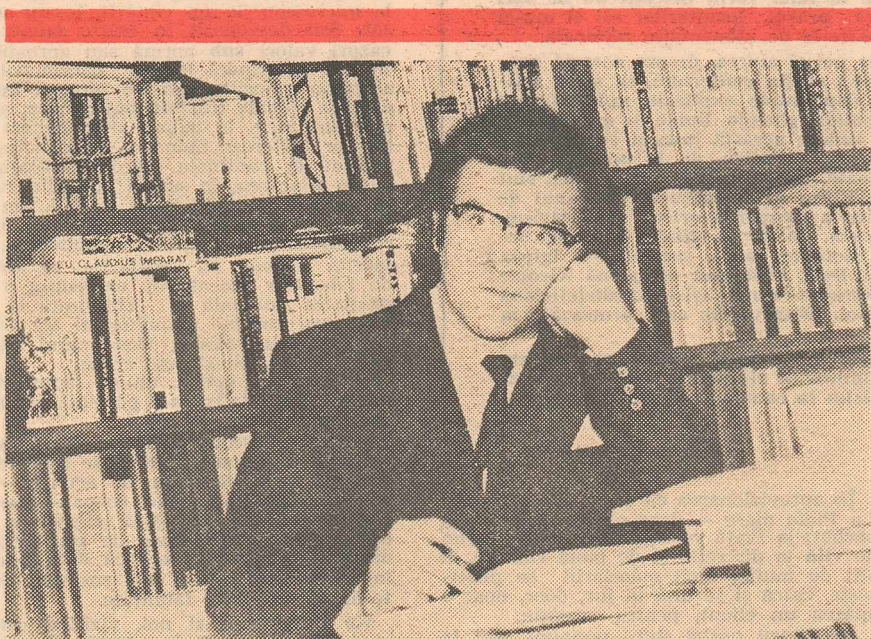
— Totuși, nu prea-mi vine să cred că la Călimănești e chiar un loc ideal pentru a fi la curent cu știința, pentru a face știință. Unde v-ați pus „la zi“ cu tot ce e nou în problema cancerului ? Unde v-ați făcut experiențele ?

— Și una și alta, în marile centre universitare și științifice, la București, la Cluj, la Tg. Mureș. Am înghițit, în acești ani, în toate concediile mele, cum și în toate perioadele de detașări ce mi-au fost acordate, o întreagă „literatură a cancerului“, am făcut zeci de mii de fișe, de fotocopii, de xerosări, am făcut nenumărate experiențe.

— De cînd vă preocupă problema cancerului ?

— De mult. În revista „Medicina română“ nr. 4, din 15 sept. 1946, pag. 64, adresam specialiștilor (ca să înțeleg mai bine capacitatea de sinteză a celei canceroase) următoarea întrebare: „Se admite azi cu certitudine că procesele de sinteză din organism sînt datorite acțiunii sintetizante a hidrolazelor și desmolazelor sau se fac cercetări pentru «izolarea fermenților specifici ai sintezei» ?“

— Pe ultima copertă a cărții dv. stă scris: „Lucrarea prezintă o ipoteză originală asupra originii cancerului, prioritară pe plan mondial, care a fost publicată pentru prima oară în țară în 1962. Ideea centrală a cărții este aceea că «toate celulele normale conțin un potențial malign stocat într-o fracțiune genetică nucleară anaerobă (ancestrală)», și că «transformarea malignă înseamnă derepresia și exprimarea acestor gene arhaice» în condiții cancerigene“. Refinăm două lucruri. Întîi, că dv. sînteți primul în lume cu o astfel de teorie și, în al doilea rînd, că, după dv., celula canceroasă e o celulă normală. Cum adică, normală ? Adică cine are cancer e un „om normal“, iar cine n-are — anormal ?

● Dr. OCTAVIAN UDRISITE, autorul cărții — recent intrate în librării — „GENA ANCESTRALĂ ȘI ORIGINEA CANCERULUI“, reprezentînd o inedită teorie asupra originii bolii canceroase, s-a născut în anul 1923, la Slatina. Absolvent al Facultății de medicină generală din Cluj (1953). În prezent, medic balneolog la Călimănești, după stagii (de 7 ani) la țară, apoi în diferite stațiuni de odihnă și recuperare medicală (inclusiv în funcții de conducere). Distins cu o serie de medalii și cu Ordinul Muncii clasa a III-a. Primele cercetări asupra cancerului datează din anii facultății. În 1962 a adus la cunoștința forurilor de specialitate (conducerea Ministerului Sănătății și un grup de specialiști convocați special în acest scop) o teorie originală asupra originii cancerului. În 1962 (10 noiembrie) înregistrează, la cabinetul secretarului general al Ministerului Sănătății, manuscrisul „Virusul endogen anaerob și geneza cancerului“, pe care-l va litografia în același an (decembrie), distribuindu-l oficial unor specialiști, și pe care-l va publica în două părți (în lunile mai și iunie) în 1964. În 1964, în buletinele „România“ (nr. 18) editate de Agerpres în engleză, franceză, germană și spaniolă, teoria e difuzată sub titlul „O ipoteză emisă de un medic român asupra cauzei cancerului și lupta contra acestui flagel“. În februarie 1965, sub titlul „Ipoteza cibernetică-genetică asupra cauzei și tratamentului cancerului“, teoria este expusă la Sesiunea extraordinară de comunicări (cu cercetări în oncologie) organizată la Tg. Mureș. O serie de publicații („Contemporanul“, iulie 1965, „Revista medicală“ a I.M.F. Tg. Mureș, aprilie 1965) prezintă teoria, cum și primele rezultate ale cercetărilor experimentale. În octombrie 1967, într-o ședință organizată de Ministerul Sănătății, Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și U.S.S.M., dr. Octavian Udrisite prezintă, în premieră mondială, rezultatele experimentale obținute.

— Chestiunea se pune în următorii termeni: viața, încă de la origine, poartă în sine gena cancerului. Totul depinde de condițiile care o scot din latență.

— V-am ruga să fiți mai explicit. Ați putea expune, pe scurt, pentru cititorii noștri, teoria dv. ?

— Chiar foarte pe scurt, nu... Totuși să încercăm. Dovezi certe atestă că, în condițiile atmosferei primare de pe suprafața Pămîntului, viața a fost anaerobă, că, în urmă cu peste 3 miliarde de ani, lumea vie era reprezentată exclusiv de germenii anaerobi. Acizii nucleici (ADN și ARN) ancestrali (strămoșești) erau deci anaerobi. Fapt deosebit de important, în cele circa 2 miliarde de ani cit a durat filogeneza anaerobă nu s-a înregistrat o creștere însemnată a organizării procariotelor (celule primitive fără nucleu tipic) și nici salturi în organizarea pluricelulară. În condițiile atmosferei reductoare (datorită prezenței predominante a hidrogenului în stare liberă) și lipsite de oxigen molecular (liber) a „pămîntului originar“, evoluția genei ancestrale a decurs într-un ritm destul de lent și fără creșteri semnificative în conținutul informațional. Programul cibernetic-informațional înscris în ADN ancestral dirijează creșterea nediferențiată și multiplicarea celulară anaerobă. Exprimarea genei ancestrale se realizează cu metabolism anaerob, înseși enzimele glicolizei anaerobe și alte proteine primitive fiind produsul acestor gene. În decursul timpului geologic, datorită acumulării oxigenului molecular provenit din descompunerea apei în procesul de fotosinteză, s-a realizat trecerea la viața aerobă. Și implicit apariția genelor aerobe (specifice). Mă urmăriți ?

— Încerc...

— Explazia diversificării lumii vie, saltul piramidal, într-un ritm accelerat, de la primitivismul biologic (viața ancestrală) spre trepte tot mai înalte de organizare și specializare în natura vie sînt dirijate de programul cibernetic-informațional înscris (stocat) în genele specifice, aerobe. Fapt extrem de important, mecanismul oxidației aerobe s-a adăugat adaptativ vechiului mecanism al degradării anaerobe, fără însă a-l desființa pe acesta din urmă. Astfel, la toate organismele aerobe ale epocii actuale, mecanismul respirației celulare este

precedat întotdeauna și de mecanismul glicolizei anaerobe.

— Deci, vechile trăsături ale organizării primitive, ancestrale a vieții s-au păstrat la toate organismele, pe toate treptele evoluției filogenezei zise „aerobe“. Asta vreți să spuneți, nu ?

— Exact. Dar faptul nu ar fi fost posibil fără transmiterea în lumea vie, pe toate treptele evoluției filogenetice, a grupului de gene ancestrale cu care celula anaerobă ancestrală a participat la formarea primei celule aerobe. Așadar, patrimoniul genetic din nucleul celular, la toate organismele vegetale și animale actuale, conține nu numai genele aerobe (specifice) care determină structurile și funcțiile extraordinare varietății de tipuri celulare, ci și grupul de gene ancestrale moștenite de la celula vie primitivă anaerobă. Cu alte cuvinte, genomul (setul complet de cromozomi) nuclear are origine filogenetică dublă, ceea ce înseamnă că el include atât informația ancestrală, constituită în condițiile anaerobiozei, cit și pe cea apărută și acumulată treptat în filogeneza aerobă. Astfel, pe baza unui vast program cibernetic-informațional, incluzînd programul ancestral și programul specific, celula aerobă actuală își desfășoară activitatea de creștere și multiplicare, dezvoltare și diferențiere.

S-a constatat că factorii cancerigeni afectează funcția oxidativă și exprimarea genelor specifice pentru respectivul tip celular, ducînd la scăderea gradului de organizare a celulei. În consecință, are loc reactivarea (derepresia) genelor ancestrale al căror program cibernetic-informațional preia controlul celulei. Rolul factorilor cancerigeni este acela de a submina activitatea genică și metabolică aerobă, prilejuind reactivarea genică și metabolică anaerobă. În general, celula canceroasă conține în nucleu, intactă, însă inactivă, informația genetică specifică care îi determină în mod normal diferențierea. Ideea centrală a cărții mele este aceea că toate celulele normale conțin un potențial cancerigen (malign) stocat într-una sau două gene din grupul genelor ancestrale, despre care am vorbit mai înainte.

— Permiteți-mi să vă întrerup. Ce înseamnă „condiții cancerigene“ ? Fumatul și celelalte ?

— Sub aspect preventiv, teoria noastră atrage, în plus, atenția asupra evitării, pe cit posibil, a factorilor de stress, prin care se înțelege toți factorii de agresiune ce acționează asupra organismului cu distrugere de informație prin entropie. La ora actuală, vorbind de stressuri, ne referim nu numai la cele psihice, ci și la factori de stress chimici, fizici și biologici. Este vorba despre unele substanțe chimice (printre care alcoolul, fumatul, adică produsele pe care le nasc țigărele în timpul fumatului), apoi despre unele radiații electromagnetice și corpusculare, virusuri etc. Așa cum arăt și în cartea mea, factorii de stress afectează celulele într-o perioadă cînd ele sînt foarte vulnerabile, și anume în „perioada critică“ a evoluției lor ontogenetice, adică de trecere de la etapa ontogenezei anaerobe la cea aerobă.

— Vă rog să continuați. Rămăseserăți la cancerizarea celulei prin derepresia genelor arhaice, în condiții cancerigene.

— Așadar, celula canceroasă în sine nu este o celulă bolnavă, ea stagnează într-un stadiu primitiv sub comanda programului genetic ancestral. Nu se poate diferenția complet, deși în general, conține în nucleu informația genetică specifică. Proliferarea nestăvilită a celulelor canceroase provoacă însă tot mai însemnate pierderi în substanțele organice și minerale din organism, ca și dezorganizarea profundă a universului genetic, apărînd astfel boala canceroasă.

— Vă rugăm să ne vorbiți — tot pe scurt — despre prioritatea mondială a teoriei dv. Și despre cum vă confirmați — sau vă infirmăți — ultimele noutăți ivite în lume în problema cancerului.

— În publicațiile mele și, îndeosebi, în cartea recent apărută, am menționat, cred, suficient material probant, potrivit căruia așa-numitele „virusuri cancerigene“ îndeplinesc doar rolul de vector (transportor) ale genei canceroase, pe care o sustrag din celulele canceroase parazitare. Gena canceroasă este o genă ancestrală și nu aparține patrimoniului genetic al virusului, ci celei normale (avînd un anumit rol normal în biologia acesteia), în timp ce genele virale specifice sînt de proveniență exogenă. Deci gena purtătoare a informației pentru cancer face parte din grupul genelor ancestrale conținute în nucleul celular normal. Confirmînd fără echivoc teoria noastră, colective de oameni de știință din străinătate (de pildă, Temin, Weissmann, Stehelin și colaboratorii, Erikson și colaboratorii, în S.U.A., Fiers, în Belgia ș.a.) susțin cu dovezi experimentale că numai o genă, maximum două, din lanțul acidului nucleic viral oncogen, sînt cancerigene. Deci genele structurale ale virusului, care codifică proteinele de înveliș (capsida) și care asigură specificitatea antigenică a virusului, nu sînt implicate în mecanismul cancerizării. În cartea noastră (vezi, de pildă, paginile 104, 105, 107, 137, 141, 143) i-am citat pe savanții amintiți mai sus. Am luat cunoștință cu satisfacție, din „Science et Vie“, despre fotografierea la microscopul electronic a unei canceroase într-un virus cancerigen, de către profesorul Crawford de la Institutul de cancer din Londra.

— Satisfacția că ați fost confirmat ?

— Satisfacția că o teorie românească primește noi validări experimentale.

— Ce șanse de practică are teoria dv. ?

— Pe lângă metodele actuale prin care se urmărește distrugerea celulelor canceroase (prin stimularea imună a organismului cancerizat cu substanțe citostatice, ca și prin iradiere), cum și extirparea tumorii maligne (exereză chirurgicală), care, potrivit datelor O.M.S., pot obține remarcabile rezultate în peste 50 la sută din cazuri, se poate deschide, în lupta contra cancerului, un „al doilea front“. Un front prin care s-ar urmări — cum arăt în cartea mea — normalizarea celulelor canceroase, ținînd seama că, în marea lor majoritate, acestea posedă intacte genele aerobe (în stare inactivă) necesare exprimării fenotipului celular specific țesutului — îndemn din care a pornit procesul tumoral. Amănunte mai multe — în cartea mea.

— Aș vrea să-mi spuneți — dincolo de amănunte: sînteți optimist în ce privește deschiderea — și, evident, succesul — celui de-al „doilea front“ ?

— Sînt foarte optimist ! Actualele tehnici de laborator îngăduie, în mod cert, traducerea în fapt, în practică, a teoriei noastre. Drept care pot să afirm că, peste nu prea mult timp, afit prevenirea cit și tratamentul cancerului se vor efectua eficient.

ILIE PURCARU ■

Inventatorul prahovean Ion Vasile și efectul prim al realizării sale: la fiecare sută de kilometri 1 litru de benzină mai puțin!

Un autoturism, marca „Dacia 1300”, tip station, cu număr de Prahova, se deosebește (fără ca aceasta să se poată observa) de toate celelalte mașini similare din țară, fiind echipată cu un dispozitiv grație căruia obține performanțe superioare altor surori de fabricație.

De ce tocmai o astfel de mașină și de ce în Prahova? Foarte simplu: inventatorul dispozitivului, despre care am amintit doar, lucrează la Ploiești. Numele său: **Ion Vasile**; vârsta: 28 de ani, profesia de bază: **inginer mecanic**, locul de muncă: serviciul circulației din cadrul miliției județului Prahova.

L-am cunoscut, zilele trecute, pe inginerul **Ion Vasile** chiar în exercițiul funcțiunii, supraveghind executarea marcajelor pe șoseaua spre Bărcănești ceea ce, cu toată importanța pe care o recunosc, cînd este vorba despre marcaje, mi s-a părut foarte departe de preocupările firești ale unui inventator. **Lt. major Ion Vasile** este un inventator, aflat la începutul unei astfel de cariere dar, ținînd seama de seriozitatea pe care o vădește, de spiritul său practic ca și de buna sa pregătire profesională, are toate șansele să obțină, și de acum înainte, rezultate frumoase în domeniul cercetării, fapt care, dacă se va confirma, va aduce foloase multor concetățeni de-ai săi, ca și unor instituții. Deocamdată, să vă explic, pe scurt, în ce constă invenția **lt. major Ion Vasile**: în realizarea unui dispozitiv ce se aplică motoarelor cu carburator și consum de benzină și grație căruia se obțin câteva avantaje majore: economii de carburanți, reducerea poluării atmosferice, scăderea uzurii motoarelor și, implicit, sporirea fiabilității acestora, fenomenul de ancrasare a bujiilor fiind eliminat, demarajul automobilului echizat cu dispozitivul respectiv sporește.

— Prin calcule, îmi spune inventatorul, pot vorbi mai puțin. Prin practică cu mult mai mult, pentru că, mai înainte de a măsură, m-am convins prin logică, prin gândire.

De unde a pornit inventatorul? De la o necesitate resimțită de foștii săi tovarăși de muncă de la Întreprinderea de transport Ploiești, care se plîngeau (mă refer la șoferii de consumul mare de carburanți al mașinilor pe care le conduceau, de cheltuielile pe care trebuiau să le suporte atunci cînd nu se înscriseră în consumul antecalculat. **Ion Vasile**, aplicat din prima tinerete spre studiu, citise cu atenție cartea datorată inginerilor **Aramă și Grünberg**, privind economia de combustibili, în care erau descrise toate defecțiunile motoarelor termice ca și soluțiile aplicabile, pe plan mondial, pînă prin 1974—1975. Concluzia nu era un secret pentru nimeni: cu cît omogenizarea amestecului și optimizarea arderii erau mai bune, cu alit consumul devenea mai mic, implicînd și alte consecințe deja amintite. **Ion Vasile** participase, ca student al facultății de la Brașov, la cercetările întreprinse de un colectiv, care-și propusese să găsească soluții prin care să reducă poluarea pro-

dușă de autovehicule, ceea ce, afirmă el astăzi, a coincis cu fixarea primelor jaloane ale punerii la punct a invenției sale. Aflase că la uzinele Renault se recusesse la o piesă de forma unui con găurit, că la „Getax” se folosea un șnek, imaginat nu mai știu de cine, observase că toți cei care căutau formula optimă „alergau după turbionare, dar performanțele dinamice ale motoarelor scădeau, în loc să se mențină ori să se îmbunătățească, iar coeficientul privind poluarea era minim, dacă nu chiar neînsemnat”. **Ion Vasile** citește tot ce găsește în această materie dar soluția îi vine tocmai din „copilăria sa (nu atât de îndepărtată!), de la moriștile de vînt pe care cultura sa tehnică le transformă într-o idee științifică. Piesa construită de el este de mici dimensiuni, se realizează dintr-un material special ales deși foarte ieftin și care se găsește pe toate drumurile (nu-l pot numi din motive lesne de înțeles, fiind vorba despre o invenție nouă și încă negeneralizată, deși înregistrată și brevetată de către O.S.I.M. încă din cursul anului trecut), o piesă care, intrată pe un flux de fabricație într-o întreprindere, ar ajunge la un preț de 15—20 lei, la început, devenind ușor accesibilă oricui, mai cu seamă că montarea ei pe motor (într-un anumit loc pe care iarăși nu-l pot numi, dar care este precizat în brevet) nu necesită modificări, intervenții costisitoare, riscuri. „Stationul” prahovean a parcurs 15 000 km cu acest dispozitiv, rezultatele fiind bine urmărite și înregistrate (ținărul inventator este sprijinit, pe plan local, de însuși comandantul miliției județene, generalul **Ion Ionescu**) dar colegii din Eucu-

rești, care au instalat pe alte 10 autoturisme dispozitivul, nu au comunicat încă observațiile făcute. Alte câteva mașini particulare, care au acceptat „riscul” sînt echipate cu același dispozitiv realizat de **Ion Vasile**, proprietarii lor exprimîndu-și satisfacția pe care o au atît pentru scăderea consumului de benzină, cît și pentru creșterea performanțelor autoturismelor lor. Totuși, câteva cifre se impun a fi consemnate. Referirile privesc mașinile **Dacia 1300**. De la un consum de 7,5 l de benzină la 100 de km, se ajunge la 6 l la sută de kilometri. Demarajul crește cu 0,5 m pe secundă la patrat. Poluarea, în condițiile în care motorul este bine reglat, ajunge la 10%, față de 4,5% cît este minimul admis prin lege; puterea motorului nu a putut fi determinată de inventator, dar cei de la uzina din Colibași ar putea s-o calculeze. O cifră importantă: dacă dispozitivul inventat de **lt. major Ion Vasile** ar fi fost instalat pe autovehiculele Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor s-ar fi obținut, pe anul trecut, față de kilometri parcurși, o economie de 300 milioane lei! S-a estimat că, la nivelul circulației înregistrate pe 1977, economia de benzină ar fi reprezentat 15 procente, prin aplicarea dispozitivului despre care vorbim.

— As dori să amintesc, spune inventatorul, că am fost ajutat în experiențele mele de un mecanic de la I.T. Ploiești, **Vasile Ciobanu** și vă rog să-l consemnați numele pentru că el s-a ocupat de operațiile de montare și demontare a dispozitivului.

Mai cred că trebuie consemnate și alte amănunte, printre care acela că **lt. major Ion Vasile** nu este proprietar al vreunui vehicul auto, ceea ce înalță, în plan moral, preocuparea sa lipsită de vreun mobil personal, ancorînd-o exclusiv în aria interesului general; invenția sa reprezintă doar un început, deoarece **Ion Vasile** și-a pus problema extinderii cercetărilor sale și la motoarele care folosesc motorina, colaborînd cu un chimist, în vederea unor soluții despre care mi-a vorbit, și grație cărora, fără modificări, autoturismele „Dacia” ar putea trece la consumul acestui combustibil, mult mai ieftin și într-o proporție de 5% per sută de kilometri. Perspectiva primelor rezultate nu este foarte îndepărtată, **ing. Ion Vasile** mai are nevoie doar de câteva luni.

Ne-am ocupat astăzi de invenția tînărului ofițer prahovean pentru că ea este dintre cele mai simple și mai puțin costisitoare, nu necesită tehnologii aparte (trimele dispozitive au fost executate la Ploiești) nici o calificare specială a mecanicilor auto, care ar urma să facă instalația, aria de interes fiind foarte largă, de la posesorul unui autoturism pînă la instituții importante și pînă la producătorii de benzine (ca să nu mai amintim despre poluare), argumente care ridică o unică întrebare: de ce nu se trece, măcar în câteva mari parcuri de autovehicule, la folosirea dispozitivului semnat de **Ion Vasile**? Este necesară, în acest sens, o măsură a altcuiva decît a șefilor unor mari unități de transporturi? Nu credem! Poate că invenția nu este îndeajuns de cunoscută și, poate, aceste rînduri vor suplini această carență. Așteptăm ecouri. În primul rînd, de la autobazele miliției și de la cele ale Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Foamea de combustibil continuă să se facă resimțită. Ea poate fi atenuată. Inginerul-ofițer **Ion Vasile** a demonstrat-o!

EMIL LEONARD ■

Boicilul, excelent

și la Botoșani!

La Botoșani, medicul primar **Vitali Nevinglovski** a apreciat calitățile și eficacitatea medicamentului „Boicil-Forte” în condițiile cînd rezultatele tratamentului erau localizate doar la Timișoara. „Am auzit despre creația lui **Boici** — spune **Vitali Nevinglovski** — și, în primăvara anului 1972, în concediu fiind, am ajuns în orașul de pe malul Begăi. Am văzut cum lucrează cu noul medicament colaboratorii doctorului timișorean, care, la rugămintea mea, m-au prezentat acestuia”.

Astfel au început propriile căutări ale medicului botoșănean. Ținem să menționăm, totodată, că este vorba nu numai de adoptarea și aplicarea tratamentului prescris de medicul timișorean, ci și de o contribuție personală la perfecționarea și extinderea tratamentului cu „Boicil-Forte” prin combinarea lui cu acupunctura, ceea ce i-a solicitat o pregătire asiduă, știute fiind rigorile acestei subramuri a științei medicale.

Între timp, medicul **Nevinglovski** a revenit de două ori la Timișoara pentru a lua cunoștință de progresele înregistrate de cercul de cercetători și practicieni conduși de medicul **Vasile Boici**.

„Am perseverat pentru că rezultatele tratamentului cu acest nou medicament erau tot mai bune, infirmînd păreri sceptice ale unor confrăți, care respingeau apriori această metodă — continuă medicul primar din Botoșani. Am avut pacienți care au fost tratați fără rezultatele scontate la clinici vestite. Noul medicament a făcut adevărate minuni. Din experiența mea de 5 ani rezultă că reumatismul tratat intravenos cu „Boicil-Forte” are o mare eficiență asupra cordului. După injectare, durerile, spasmele bolnavului se ameliorează ori încetează complet. În această privință voi elabora și o lucrare științifică. Am tratat peste 600 de cazuri, din care aproximativ 90 la sută constituie reușite excepționale”.

Așadar, și la Botoșani, munca unui medic, făcută cu pasiune și încredere în tot ceea ce este nou pe tărîmul unei științe și practici prin excelență umane, își aduce contribuția la tezaurul de inteligență românească, spre mai binele oamenilor țării.

IOAN HARIGA ■

Puncte de vedere

Despre examenul de gradul II în învățămînt

Sustinerea examenului de gradul II în învățămînt reprezintă, fără îndoială, un moment important în cariera unui profesor, creîndu-i o platformă de stabilitate de promovare dar, în primul rînd, omologîndu-i nivelul de pregătire la specialitate, acordîndu-i, altfel spus, o garanție suplimentară de ordin profesional. De aceea, fără a fi devenit un prag obligatoriu, ca definitivatul, la acest examen se prezintă cea mai mare parte a dascălilor, dovadă a preocupării pentru ridicarea permanentă a nivelului de pregătire. După ce am fost cîțiva ani în șir președinte al unei comisii de gradul II la specialitatea română, supunem, mai jos, câteva observații și propuneri menite să ducă la o eficiență sporită a acestui examen, în interesul învățămîntului și al slujitorilor lui.

Plecăm, firește, de la ideea, elementară, că un asemenea examen, care se susține, în majoritatea cazurilor după o activitate didactică de minimum 7—8 ani, de multe ori și după 20 de ani, este o verificare a pregătirii de specialitate și nu o probă de cultură generală. Dar felul în care se desfășoară creează o situație total dezavantajoasă tocmai pentru disciplina fundamentală a cărei pondere,

în stabilirea mediei generale este diminuată în mod paradoxal. Să exemplificăm: media la specialitate este rezultatul răspunsului la o problemă de limbă română, la o problemă de literatură română și la o problemă de metodă. În interiorul specialității, însă, limba și literatura, adică disciplinele de profil, își cumulează notele, ducînd la una singură, care se adaugă la cea de metodă, obținîndu-se ceea ce am numit media de specialitate. Iată, prin urmare, cum o disciplină, totuși auxiliară, care este o probă de meșteșug, de îndemînare, are în stabilirea mediei la specialitate, ponderea limbii române și a literaturii române, discipline de bază. Luată la un loc. Prin urmare, să spunem, un candidat care obține note de 4 la limbă, 4 la literatură, dovedindu-se, prin urmare insuficient pregătit, dar obține nota maximă (10) la metodă, ceea ce se poate ușor întîmpla, este declarat admis la proba următoare. Nu e greu să observăm de îndată că o asemenea stare de lucruri poate duce la minimalizarea interesului pentru disciplinele esențiale, încurajînd practicîndu-le empiric și predarea mecanicistă, în care tocmai conținutul este neglijat. Inechitatea însă se ține lanț, căci una

din cele trei medii (la specialitate, pedagogie, socialism) pe baza cărora se face media generală este, cum se vede, cea de la pedagogie. Nu e greu, deci să observăm că între metoda predării unei discipline, oricare ar fi ea, și pedagogie este o evidentă înrudire și de aceea ne gîndim că o soluție firească ar fi aceea ca notele de la cele două materii, ambele auxiliare după noi, să fie cumulate într-una singură, creîndu-se astfel posibilitatea unei mai drepte și mai exigente aprecieri la disciplinele de specialitate. Cred că ar fi, prin urmare, într-un totul normal, ca să nu spunem obligatoriu, ca limba și literatura română, pentru profesorii care predau limba și literatura română, să aibă măcar aceeași pondere ca metoda și pedagogia, discipline pe care aceștia nu le predau niciodată. Bănuim că la baza reglementării actuale stă ideea că metoda predării unei discipline face parțe din acea disciplină, fiind, prin urmare, materie de bază, dar orice dascăl cu experiență poate contesta acest lucru. De aceea, în ce ne privește, considerăm că ar putea fi avut în vedere și o altă soluție și anume aceea că la metodă, precum și la pedagogie (luată împreună) să se acorde nu o notă, ci un ca-

lificativ: admis sau respins. Pentru că altfel ni se pare că examenul de gradul II repetăm, examen de specialitate, devine neconcludent tocmai pentru pregătirea la specialitate. Este posibil, nu numai teoretic dar și practic, ca un candidat să-l promoveze pe baza mediei generale în care, însă, nota de specialitate propriu-zisă (în cazul nostru limba și literatura română) să aibă o neconcludentă pondere, cum s-a văzut, de 25% în timp ce pedagogia și metoda, luate la un loc, duc la 50% pondere. Inechitate, cum se vede, flagrantă.

Credem, de asemenea, că merită a fi luată în discuție și revizuită și actuala reglementare cu privire la admiterea la fiecare probă de examen și admiterea finală. În mod logic, candidatul care promovează fiecare disciplină ar trebui să promoveze examenul final, în condițiile în care locurile nu sînt limitate. Dar nu se întîmplă așa, pentru că nota minimă de la fiecare disciplină este șapte, în timp ce media generală minimă este opt. Mărturisim că rațiunea unei atare reglementări ne scapă. Dacă o asemenea distincție ar fi venit în sprijinul exigenței la disciplina de profil, faptul ni s-ar fi părut normal dar, întrucît o atare finalitate nu este avută în vedere, o reascează a reglementului ni se pare necesară, așa cum au dovedit și discuțiile pe care le-am purtat după examen, cu numeroși profesori care l-au susținut — poate cel mai în măsură să ofere sugestii în ce privește eficiența lui.

POMPILIU MARCEA ■

Templele luminii pe Valea Someșului

Călătorul neavizat, urmind asfaltul noilor șosele ale județului Cluj, ar putea ajunge pe coame de munte, presărate cu cătune pline de farmec și ar rămâne uimit, mai cu seamă dacă în ultimii cîțiva ani nu mai trecuse pe aici, văzînd cum printre văile adînci de altădată s-a înălțat pînă la rădăcinile brazilor, verdele adînc al unor lacuri care însoțesc drumul pe lungimea multor kilometri, ar înțeli sate noi, strămutate, cum este Belişul numit chiar „Nou” și s-ar opri, desigur, la marlele baraj de la Fintinele, puternic piet de rocă și beton și care desparte, în două ipostaze diferite, tot altele energii: pe cea a apei și a forței electrice, legate printr-o uriașă mișcare de translație înfăptuită în cîțiva ani de muncă, grație căreia piralele de munte s-au înfrățit cu cele ale celor două Someșuri într-o puternică vină lichidă, suspendînd și transportînd pe fire și cabluri un adevărat fluviu de lumină.

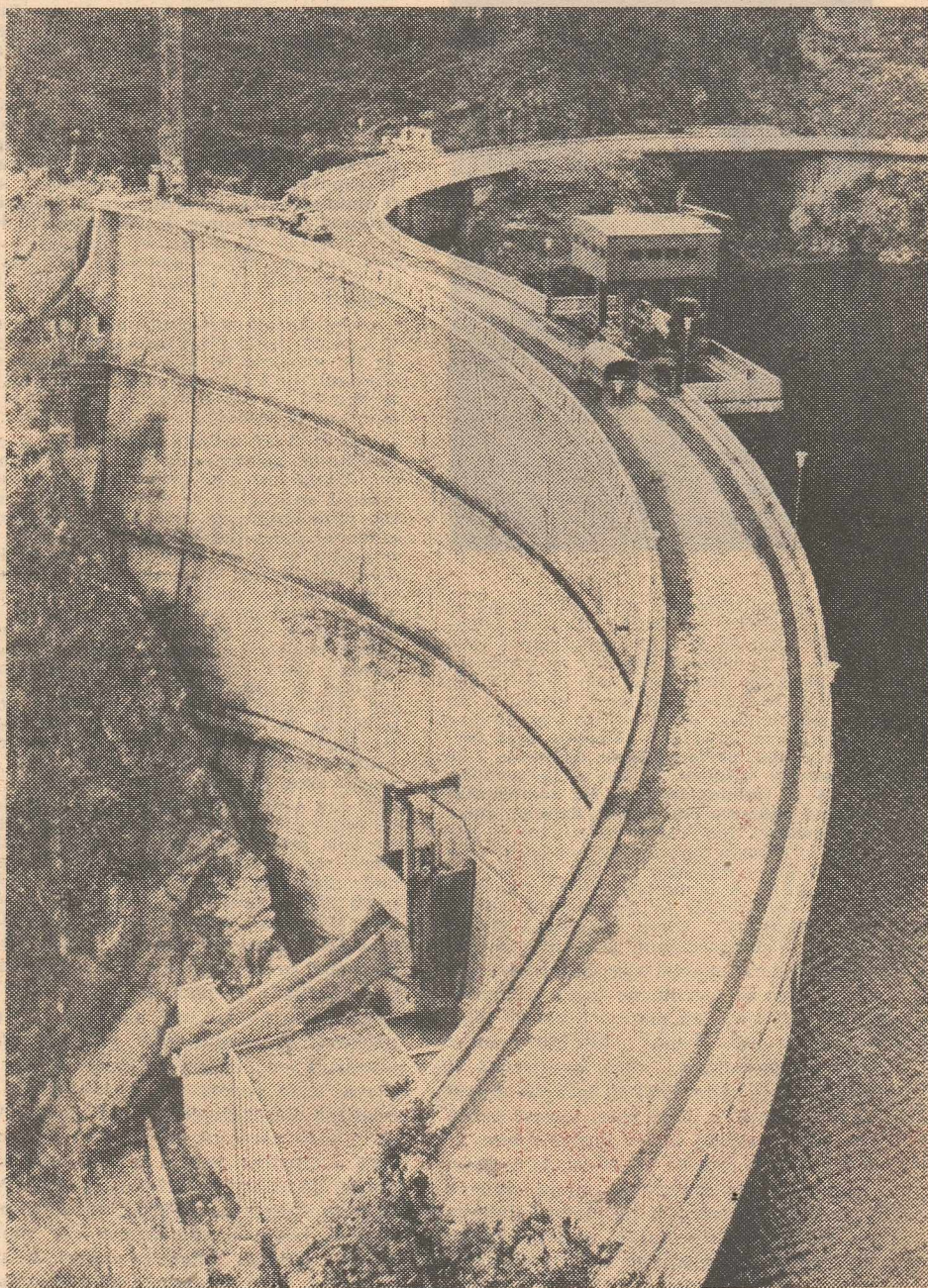
Dincolo de peisaj și de metaforă, pentru a se ajunge aici, au fost necesari acei ani despre care am amintit, ani de muncă îndrăgănită, de sacrificii și de privațiuni, de izolare și incomodități, de gândire și de planificare, de organizare precisă și judicioasă, de prevedere și stăruință, puse aici într-o ordine nepreferențială, dar toate reprezentînd elemente indispensabile oricărei realizări importante și care, cîntărite în balanța vredniciei, au făcut ca întreprinderea centrale electrice din Cluj-Napoca să fie distinsă, recent, cu „Ordinul Muncii” clasa I.

Parcurgînd, alături de șoferul Ghiță Șerban, un virtuos al volanului, care cunoaște fiecare cută a drumului știut de el chiar din ziua primei defrișări, parcurgînd deci acest raliu al înălțimilor, de formă unei bucle asfaltate, întinsă între marele oraș ardelean și barajul Fintinele, hidrocentralele Mărișel, Tarnița și Gilau, i-am cunoscut pe cîțiva dintre cei care nu numai că au asistat dar au și colaborat la transformările cărora le eram martor și care au inclus natura însăși a acestor locuri: maestrul Ilie Kadar, „pustnicul” de la Fintinele, unde supraveghează finisarea ultimelor lucrări, inginerul Emil Tamas, șeful secției Someș-Mărișel, același care cu ani în urmă încheia, printr-un efort eroic, vana de la Argeș, în timpul unei grave avarii, Ervin Baky, maestrul și șef de centrală la Mărișel, care lucrează la capătul unei galerii de circa 300 m., sub pămînt, dispeccerul de tură ing. Costea Roman și pe Ioan Tamas, inginerul de serviciu, am ajuns pînă în cele din urmă și în birourile întreprinderii. Pe perețele din fața ușii a și fost fixat, într-o ramă austeră, actul prin care s-a conferit acestui colectiv înalta distincție, act semnat de Președintele țării.

Inginerul Horea Nap, directorul acestei instituții, pregătește, împreună cu mai tînărul coleg Gheorghe Gînscă și cu secretarul de partid Gheorghe Braica, adunarea generală a oamenilor muncii din întreprinderea electrocentrală din Cluj-Napoca, despre care aflui, cu mirare, că nu a împlinit încă 10 ani de existență, ea luînd ființă în 1969, odată cu atacarea lucrărilor primei hidrocentrale de pe Someșul Mic, de la Ghilău, ceea ce mă face să cred că se numără printre cele mai tinere deținătoare ale Ordinului Muncii clasa I, dacă nu este chiar cea mai tînără.

Întreprinderea dispune de un mic număr de oameni, în jur de 350, și ea pare o beneficiară a muncii altora, întrucît cîntărea, ca și sarcinile sale actuale, pot lăsa impresia că exploatarea reprezintă unica preocupare a acestor oameni. Realitatea este cu mult diferită, în general vorbind despre astfel de întreprinderi și, în special, în cazul celei de la Cluj-Napoca. Și iată de ce. Transcriu explicațiile inginerului Horea Nap: „Noțiunea de cercetare originală pare să se restrîngă, după unii, gresit scotocesc eu, exclusiv la activitatea de laborator. Voi exemplifica cu situația de la noi. La aceste hidrocentrale au apărut cîteva premiere românești, grupurile de 75 megawați, turbinele de tip „Francis”, de cădere și putere mare, deosebite de cele „Kaplan” instalate la Porțile de Fier și Bicaz. Ca un element comparativ, menționez că hidroagregate ca cele puse acum de noi în funcțiune sînt folosite în țări cu o mare tradiție în hidroenergetică. A trebuit, prin urmare, să dăm rezolvări problemelor ivite, și care n-au fost deloc simple. Laboratorul cercetării s-a strămutat direct în șantier, iar condițiile fizice ale agregatelor au necesitat răspunsuri practice la care colectivul nostru și-a adus un important aport.

Discuțăm apoi despre amănunte, despre greutăți și evenimente memorabile pentru toți cei care au muncit la construcția hidrocentralelor și care aveau să se concentreze într-o singură clipă: în aceea a primelor rotiri ale turbinelor, clipă care, la rîndul ei, putea ridica alte nedumeriri, cum s-a și întîmplat. Dar, cîteva forte s-au reunit pentru a face din această multiplicitate unică, în materie de hidroenergetică, premieră autohtonă, o reușită: Institutul de studii și proiectări hidroenergetice București, Institutul de

proiectări hidroenergetice Reșița, oraș care a echipat hidrocentrala, „Electroputere” Craiova, care a construit transformatoarele și, bineînțeles, oamenii întreprinderii clujene, care știau cu toții, că pe frontispiciul noii fabrici de energie erau înscrise, de patru ori, însemnele țării: concepție, fabricație, montaj și exploatare.

„Respectarea tuturor canoanelor clasice, privind „căderile” de peste 50 m și pînă la 500 m, îmi spune inginerul Horea Nap, care ni se impuneau, dat fiind reperele noii hidrocentrale ca și cele ale celorlalte lucrări de la barajul Fintinele; erau, firește, absolut necesare, dar nu suficiente, pentru că, cel puțin în specialitatea noastră, fenomenul fizic de 1/1 este cel care-ți spune tot despre felul în care ai gândit și muncit. Deci, cînd totul a fost terminat. Acest singur fapt este în măsură să arate cîtă responsabilitate se adună pe umerii celor care lucrează în domeniul hidroenergetic.

Într-adevăr, am distins, foarte pe șleau spus, cele trei faze: prima, în care instalația trebuie să meargă oricum, cea de-a doua în care să meargă sigur și ultima în care s-o facă economic. Acest triptic de condiții arată că proiectarea, studiul și calculul continuă să se verifice, să trăiască și dincolo de planșete și că ea se topește, mai mult decît în alte domenii, în realizarea materială a proiectelor.

— E greu să prindeți într-un articol chiar și o parte a efortului pe care ni l-a solicitat punerea la punct a etanșării carcaselor spirale de la turbine. Este vorba despre presiuni de peste 40 de atmosfere, coloana de apă cade de la 470 m și acești parametri pot avea consecințe fabuloase, chiar dacă acele calcule inițiale ca și execuția au fost bine strunite pe toată durata elaborării lor. Există o marjă: proiect-fenomen fizic pe care numai punerea în funcție a instalației o poate determina și pe care, obligatoriu, trebuie s-o anihileze prin perfectă acordare a celor două coordonate.

Discuția, deși tehnică, cu toate eforturile directorului de a o face accesibilă unui nespecialist, pulsează puternic sub fiorul vital al grandorii (o întregă zonă geografică a fost transformată) și al

neprevăzutului care a pluit peste oameni, idei și fapte pînă în clipa primei rotiri de turbină. Dar, dincolo de toate aceste elemente, trecute acum în neființa timpului ori, poate, în ființa dătătoare de lumină (căci o astfel de construcție este, fără doar și poate, o ființă, ba chiar o multi-ființă dacă ne gândim la firicele de apă adunate de pe coaste, la piralele și rîurile care au compus-o, la imensul lac care o alimentează, la neastîmpărul turbinei, la milioanele de puiți de păstrăvi cu care lacul a fost populat, la bărcile care au început să-și croiască trasee pe luciul compact al aceluiași lac denumit Fintinele în amintirea luptelor purtate în imediată vecinătate de țărani conduși de Avram Iancu, la anii de muncă pe care și i-au petrecut acolo constructorii), dincolo de toate acestea zic, mai s-a întîmplat ceva la fel de înălțător: hidrocentrala de la Mărișel include în ea nu numai forța dirijată a apelor ei și pe cea a cuvîntului oamenilor, a celor oameni care s-au angajat s-o pună în funcțiune la un anumit termen respectîndu-și promisiunea. Tocmai acesta a fost unul dintre criteriile care au determinat acordarea Ordinului Muncii clasa I întreprinderii din Cluj-Napoca. Cum sînt convins de aceasta, în cumpăna alegerii au stat nu numai considerentele de ultimă oră, dar și cele anterioare, întrucît se știe că celelalte instalații similare din zonă au dat lumină chiar mai înainte de datele fixate inițial. Cum spunea, descriind aceste motive, inginerul Gheorghe Gînscă: „Mă gândesc la meritul acestui colectiv, așa cum este el astăzi, format nu numai din oameni din zonă ci și din specialiști de prin alte părți, printre care unii cu profil de „termo” nu de „hidro”, împreună cu care am reușit pe parcurs să aducem acele îmbunătățiri necesare după punerea în funcțiune, muncind laolaltă în spiritul tipic ardelenesc, adică acela al prevederii și hărniciei, făcînd să apară pe meleagurile noastre niște „tăuri” cum nu s-au mai văzut prin partea locului, dînd meserie unor oameni simpli pînă mai ieri și îndeplinind totul în condițiile unei discipline exemplare”.

MANOLE CĂRȚAN

Pe stînga Oltului, la poala dîmiază a munților Făgărașului, între codri bătrîni, stînci granitice și vaste pășuni alpine, undeva, pe soseaua care urcă în serpi dinspre Curtea de Argeș către Sibiu, trăiește satul Titesti. Sat bătrîn, sat străbun, cu o istorie atestată de șase secole, cu un prezent și un viitor al lui. Sat aparținînd comunei Perisani — unul din cele 11 sate ale celebrei așezări de păstori de la poalele Făgărașului — dar sat ce încercuiește precum vom vedea, o lume aparte, excentrică Perisanilor, o lume cu un destin al ei, o lume cu un ireductibil al ei.

Faima satului, din vechi, este tirgul lui Titesti. Sat bătrîn, sat străbun, cu o istorie atestată de șase secole, cu un prezent și un viitor al lui. Sat aparținînd comunei Perisani — unul din cele 11 sate ale celebrei așezări de păstori de la poalele Făgărașului — dar sat ce încercuiește precum vom vedea, o lume aparte, excentrică Perisanilor, o lume cu un destin al ei, o lume cu un ireductibil al ei.

Faima satului, din vechi, este tirgul lui Titesti. Sat bătrîn, sat străbun, cu o istorie atestată de șase secole, cu un prezent și un viitor al lui. Sat aparținînd comunei Perisani — unul din cele 11 sate ale celebrei așezări de păstori de la poalele Făgărașului — dar sat ce încercuiește precum vom vedea, o lume aparte, excentrică Perisanilor, o lume cu un destin al ei, o lume cu un ireductibil al ei.

Faima satului, din vechi, este tirgul lui Titesti. Sat bătrîn, sat străbun, cu o istorie atestată de șase secole, cu un prezent și un viitor al lui. Sat aparținînd comunei Perisani — unul din cele 11 sate ale celebrei așezări de păstori de la poalele Făgărașului — dar sat ce încercuiește precum vom vedea, o lume aparte, excentrică Perisanilor, o lume cu un destin al ei, o lume cu un ireductibil al ei.

În vara asta, pe Dealul Mlăcii, tirgul, ca-n vechi, a ținut cîteva zile. Cu oameni din „două țări”, veniți să petreacă precum în vechi (aceleași brebințe de vin ori vinars, aduse de ardelenii din Mărginime, aceleași butelci cu tuică, faima Titestilor), veniți să joace (aceleași strămoșești „invirtite” și „tarine”, aceleași „briuri”, aceleași hore), veniți să schimbe produsele de artizanat (aceleași fluiere, aceleași greble și furci de lemn, aceleași stergare, aceleași scoarte și ii și cămăși „cu pui”), veniți să schimbe produsele cîmpului, ale livezilor, ale tarcurilor de vite, ale stîncilor și sălășelilor (aceleași grîne și lubanete din ses, aceleași brînzeturi și poame din munți, aceiași cai, aceiași boi). Veniți, desigur, să schimbe și nouății, să le adune din „două țări” și din patru țări, țară modernă, originală variantă antonimică, veniți să caste gura și la „minajării”, și la „artistic de circ”, și la tarabele cu mărfuri industriale, răsărite în zeci de locuri.

Cel mai bun cal, îmi spune Gh. Jeculescu, primarul Perisanilor, s-a vîndut cu 10.000 de lei. Cea mai bună pereche de boi, cu 14.000. Boii, și mai ales caii, sînt încă, pe-aici, la mare pret. Ei dispar, poate, din alte locuri, din multe altele, dar nu și de-aici, din aceste așezări ale munților, unde s doar coaste de piatră, unde doar boii pot trage plugul în ogorarele din „arsuri” (ogoare defrișate cu foc în „golul” munților, sparte cu plugul din vremi imemorabile), unde doar caii, cu arbidile lor nevăzute de la copite, pot face puncti prin văzduh între casele risipite, între satele risipite, între ogoarele risipite prin munți, între stîncile risipite prin munți.

Și totuși...

Ce se pierde, ce se cîștigă

Și totuși, la Titesti, caii se împuținează, rasa lor mindră e încă mindră, dar tarcul ei s-a îngustat. În registrele primăriei, numărul cabalinelor (circa 230, la ceasul de față, în tot Perisanii, deci cîteva zeci, cel mult o sută în Titesti) e în pierdere de la an la an. Cîndva, era de cîteva mii. Acum e-n pierdere, cîndva, vreme de veacuri, a fost de mii și mii, cadastrale o atestă, dar acum, doar de niste ani, cifra e-n pierdere, în abruptă, vertiginosă pierdere. Fiindcă cei ce-și muncesc pămîntul cu caii, cu boii (pămînt, el însuși, în pierdere, cotropit în „sălste” de torenții scăpați din munți, cotropit plauri de eroziuni și de grohotisuri), sînt tot mai puțini. Sînt, de fapt, mai mult femeile, dar ei pot munci doar fe-

Titești — „tîrgul de două țări”

meile? La fel de puțini, tot mai puțini, sînt cei ce urcă pe tîrnîța cailor merinde și sare pentru stînele și sălasele de prin mîntii. La Titești, majoritatea bărbaților, a feciorilor, sînt muncitori naveștiști la Sibiu. Mulți s-au mutat chiar acolo, lăsînd satul în seama bătrînilor. Titeștii e un sat de bătrîni, un sat-azil al istoriei, un sat pustiu. Mai bine de jumătate din numărul celor ce-l locuiesc, îmi spune Gh. Jeculescu, sînt pensionari. Tineri, în sat, nu se prea vîd, nu se prea vîd nici copii. Familii întregi, dintre cele tinere, adică cele mai multe din familiile tinere, s-au mutat, cum spuneam, la oras, fac copii titeșteni acolo. În 1977, aici, la Titești, nu s-au înregistrat decît 9 nasteri. Așezat într-un imperiu al pietrei, deci al nevieții, undeva, sus, lîngă nori, la o altitudine de aproape 1000 de metri, Titeștii, cu pămîntul lui rece, impropru recolteilor, n-a putut oferi oamenilor altă alternativă decît plecarea. Plecarea și — în urma ei — pustiu. Titeștii marelui tîrg „de două țări” pare acum o așezare moartă, o vatră stînsă, un fel de Pompei al satului pastoral românesc, un loc care capătă viață, substanță și strălucire doar o dată pe an, în zilele tîrgului, împins din veac pînă azi doar prin inerta unor tradiții. Și totuși...

Si totuși, sîntem aici, la ceasul de față, în punctul cel mai înalt, cel mai fierbinte al transformărilor unei vaste zone, cuprînzînd toată poala de miazăzi a masivului Făgărașului. Sîntem într-un loc ce se află nu în amurgul ci în zorii istoriei. Sîntem într-o vatră ce, ni se spune, va trece, curînd, la o nouă civilizație, statuiind o nouă istorie, amplu deschisă spre viitor. Titeștii fac parte dintre acele sate ale românilor care, în anii ce vor veni, vor fi ridicate în rang, vor fi decretate orașe. De ce Titeștii?!, s-ar putea mira (și chiar s-au mirat!) destui oameni, trecători de o clipă prin satul pustiu. Se poate oare, s-au întrebat, declanșa — sau redclanșa — istoria, într-un sat bătrîn, într-un sat de bătrîni?

Se poate. Fiindcă Titeștii, pentru această zonă, sînt chiar o inimă — geografică, istorică, economică — propagîndu-se bătăile, pentru cine știe să le audă, de sub tălpile timpului și pînă azi, ca un fertil tîc-tac ascuns, viu sub coaja pustietății, viu sub aparenta cremene a tăcerii. Căutînd locul în care să-ți infixezi compasul, spre a da ocol tuturor zărilor de la poalele Făgărașului, descoperi Titeștii. Căutînd locul care să unească într-un focar toate drumurile acestor mîntii, cu legăturile cele mai sprintene spre Sibiu și spre Curtea de Argeș, găsești Titeștii, sediul marelui „tîrg”, poartă geografică și istorică a întregii zone. Căutînd resurse ale solului și subsolului pentru etorii de industrie, de economie modernă, le depistezi, în aglomerările cele mai mari, cele mai pretioase, tot aici, căutînd oamenii care să le fructifice și afli, la fel, aici, printre cei cu școala Sibiului, în energiile lor, în iscusințele lor. Căutînd casele cele mai mîndre ale bătrînei „țări” de sub culmile Făgărașului le găsești, de asemenea, tot aici, clădite de niște muncitori-naveștiști ce cîștigă bine, clădite de niște oameni cu bani, dar și cu pretenții, cu gust, născute din frecvența orasului, case alcătuiindu-se într-un cadru urban „avant la lettre”, suport generos pentru orasul ce va veni. Căutînd bătrîni intelenți, cu experiența și știința vieții, inclusiv citadine, comunicabilă celor tineri, ei înșiși crescuți în mentalitatea ei, îi afli aici. Căutînd, deci, locul în care potrivirea grupelor sangvine între două culturi, între două civilizații, cea rustică și cea citadină, să se poată opera frumos, lin, calm, fără emoții, fără comotii, fără riscul transfuziilor inabile, îl găsești aici, la Titești. Căutînd locul ideal al unui oras ce, peste toate darurile și harurile civilizației, ale arhitecturii, ale economiei, ale punților către lume și timp, să arate frumos în întregul său, conceput ca un ansamblu de transformări în care însăși natura, supusă unui nou echilibru, să însemne o parte vie, un factor activ, cotizant la efortul obștii, te oprești tot aici, sub acest fastuos, măret și sălbatic versant sudic al Făgărașului, încă nevalorificat turistic, sadiu pentru un oras-stațiune de un farmec fără rival. Căutînd, și nu în ultimul rînd, tradiția, descoperi, la fel, Titeștii, ca veritabilă așezare de scaun, cîndva cea mai mare din așezările locului, cîndva reședință de plasă, cîndva sat-capitală de plasă. Este — toate datele locului o arată — un loc-inimă, un loc-gumună pentru întreaga „țară” de sub culmile Făgărașului, pentru oamenii ei, pentru viața lor.

Deci Titeștii, acest sat bătrîn, acest sat de bătrîni, se va schimba, în anii ce vin, din temelii, trecînd la nouă civilizație,

trecînd la o nouă istorie. Niste schimbări poruncite de viitor, de orasul ce va veni, s-au și ivit, încă nu ample, nu răscolitoare, încă destul de sfioase, exasperîndu-l pe nerăbdători, pe tinerii deveniți ai Sibiului, dar care abia așteaptă să se întoarcă „acasă”. Niste schimbări care, treptat, vor crește, vor spori în cuprindere și-n intensitate, se vor aglomera, conducînd la acele mișcări tectonice, apte să modifice structural un peisaj. Fatal, niste lucruri (chiar multe!) vor trebui să dispară, așa cum altele, firesc, se vor năste. Fatal, centrul satului, vechiul parafumat, patriarhalul centru-cuib rustic, înconjurat de case în arhitectură tradițională, centrul acestuia în care azi se adună, serile, oamenii, ca să pună la cale treburile și vîremurile, va rămîne un loc pustiu, pitoros, desigur, dar fără viață, fiindcă viața se va muta. Centrul Titeștilor va fi noul oras de blocuri, prevăzut a se construi pe un vast platou. Fatal, pe asfaltul sub care va dispărea vechiul drum prunduit, vor dispărea căruțele și coligele, vor dispărea și caii, vor fi, oricum, mai puțini. Cinci blocuri cu cîte douăzeci de apartamente, o cantină-restaurant, un cămin pentru nefamilisti, adică pentru tinerii muncitori ai viitoarei industrie a locului, un mare local de postă, prevăzut și cu centru de radioficare, cum și multe alte noutăți, inclusiv asfaltul, se vor ivi chiar în acest cîncinal. La ora de față, cînd orasul ce va să fie este încă în lucru, semnele minus și plus, adică pierderile și cuceririle, își schimbă mereu, în aparență capricios, poziția, dar căutarea unei constante, peste împrejurări și întimplări, e vădită, ea venind din ordinea viitorului, din cerințele lui, din pretențiile lui.

Cum trăiesc oamenii locului, astăzi, între semnele minus și plus, între pierderi și cuceriri, între întimplare și întocmire, între satul cel vechi și orasul ce va veni?

Oameni și soieri

Ei își vîd de ale lor, adică muncesc. Si muncesc, cum spuneam, mai greu ca aiurea, fiindcă bărbații și tinerii — cei mai mulți — sînt plecați, fiindcă femeile — oricît ar munci — sînt totuși niste femei, fiindcă bătrîni — oricît ar voi, prin osîrdie și experiență, să suplinească ardoarea și forța tinerilor — rămîn totuși niste bătrîni. Se muncesc mai greu ca aiurea, fiindcă ogoarele satului, multe din ele, sînt în „arsuri”, în „golul” muntelui, se muncesc mai greu chiar și-n pămînturile de jos, din „săliste”, de pe maluri de ape, ele, aceste pămînturi, fiind, cele mai multe, soluri humoase, care crapă sub soare ca niste dovleci cu coajă subțire și miezul sec, care sub ploaie se întăresc, se fac de piatră, indoind fierul sapei sau refuzîndu-l. Dar această zestre a muncii, a muncii grele, inversunată, în care omul dă totul, în care se dăruie cu întreaga lui ființă, cu întreaga lui existență, este, crede Gh. Jeculescu, atul cel mai de pret, este însăși sansa istorică a acestui loc, este chezașia succesului în cursa spre viitor, este piatra de temelie a orasului ce va veni. Cresc aici, pe acești mîntii, pe aceste soluri aride, cartofi cit pepenii, cit în Țara Bârsei, turmele de mioare (deși ciobanii sînt mai puțini) sporesc mereu, grație unui păstorit științific, grație unei zootehnii moderne, întemeierile obștii, făcute prin munca obștii (școli noi, dispensar, baie publică, „supermagazin”, electricitate etc.), emancipează satul de multă vreme, livezi „intensive” de meri și pruni au început să se catere pe toate coastele. Titeștii, viitorul oras industrial și oras-stațiune turistică, va fi, în același timp, un oras în care întreg teritoriul, cu văile și cu mîntii lui, lucrat palmă cu palmă, cu efort, cu sudoare, cu neoboseală, cu geniu, cu o încăpăținare rivală fortelor naturii, va purta, pregnantă, pecetea muncii, ca temelie a vieții, ca trăsătură revelatoare a omului.

După muncă, cel de-al doilea criteriu de apreciere a omului locului ține, zice Gh. Jeculescu, de „soiul” lui, adică de neamul, spita, familia din care se trage. Cînd, în adunările obștii, se fac propuneri pentru ocuparea unui post de răspundere, pentru încredințarea unei misiuni, atrîna, mi se spune, și criteriul acesta, validat de o lungă experiență a satului. Sigur, nimic nu trebuie absoluti-

zat. Dar, așa cum crești pomi și vite veghînd cu ochii în patru la soiuri, tot așa, cercetîndu-l pe ins și în funcție de familie, deci de normele civice și morale în care s-au miscat și se mîscă totii cei ai lui, îl poți cunoaște, oricum, mai bine. Sînt în Titești familii întregi în care, de generații, nu s-a produs nimic reprobabil, cronică existenței lor n-are nici o pată, are doar fapte bune, cei de azi fiind mindri să ducă și să păstreze această fală și această curățenie a familiei. Într-o monografie a locului păstrată în manuscris olograf (întocmită de un bătrîn localnic, Nicușor I. Vlădescu), pe care o răsfoiesc, sînt pomenite, între altele de familie, una cu numele de Titeșcu, avînd un strămos, Alecu Titeșcu, căpitan de panduri în oastea lui Tudor Vladimirescu, apoi familia Lungu, nume, și el, cu genealogie de cronică, descinzînd dintr-un Ghiță Mitu Lungu, fecior de cioban sărac, dar ajuns, prin învățătură și muncă, inițiatorul și primul învățător al școlii satului, deschisă în 1839. Cine poartă azi, în sat, numele Lungu sau Titeșcu, le poartă ca pe o aleasă investitură, ca pe un titlu de mare cinste, care obligă. Lîngă ele, în timp, și mai ales în ultimul timp, într-un timp mai prielnic ca niciodată omului, fațete lui, deci competiției libere a valorilor, au intrat în scena istoriei alte și alte neamuri, cîndva neștiute. Un neam precum cel zis Ciligă, din cătunul Cucoiu, aparținător Titeștilor, n-a scos capul în lume, de cînd se știe, decît la nunți, la botezuri, la felurite petreceri (nu tocmai dese într-un loc în care oamenii se nevoiau din greu cu muncile pe ogoare pietroase), Ciligienii fiind un neam de lăutari, seful de azi al familiei, Ionită Ciligă, avîndu-și, desigur, o celebritate a lui, cea a arcusului din care picură doine vechi. Dar faima cea mare a neamului Ciligienilor a făcut-o ultima generație, reprezentată prin băiatul cel mare al lui Ionită. Și el, ca și taică-său, cu talent la cîntat, unii zic că zice din vioară mai bine chiar ca bătrînul, era, de mic, vioara ce-l sprîjinea pe seful familiei, înlocuindu-l chiar la petreceri, cînd acesta se ostenea sau se mai lua cu vreun pahar. Pe urmă, la o petrecere, Ciligă-fiul a fost dat absent, taică-său a trebuit să cînte singur, iar noaptea, acasă, cînd l-a căutat ca să-l bată, a găsit patul fiului nedesfăcut. Ciligă-fiul plecase și, cînd a revenit la Cucoiu, era înmărcat militar, avea pe umeri niste steluțe. Acum e colonel. Nici un fecior din Cucoiu, din nici un neam, nici din cele cîndva bogate, n-a sărit vrodată la un asemenea grad. Care va fi viitorul neamului Ciligienilor? Colonelul e încă tînăr, cei ai satului îl și vîd general, va fi frumos, zic ei, cînd în Cucoiu va veni în concediu un general cu măsina, salutat și de seful de post, și de

primarul orașului ce va fi Titeștii. Copiii colonelului, se mai zice, sînt copii foarte buni, sînt prieniți la școlile din oras, ducînd mai departe fama neamului. Un neam care, de generații, și-a purtat viețile în umbra satului, în umbra altora, dar care acum face orșoiul locului, ce se împăunează cu el de parcă toți cucolienii ar fi ciligieni.

Bătrînul Nicușor I. Vlădescu, monograful Titeștilor, țaran autodidact, are 8 copii. Cinci sînt plecați la orase (toți cu rosturi, cu școli, cu profesii temeinice), trei sînt aici, tustrei profesori, cel mai mic, Gogu, fiind și directorul școlii de 8 ani din Titești. Deci o familie titeșteană tipică, cu cei mai mulți dintre reprezentanții generației tinere plecați din sat. Vor reveni, oare, aici cînd Titeștii vor fi oras, oferindu-le ce nu le-a oferit cînd au plecat?

Cei ce pleacă,
cei ce vin,
cei ce nu mai vin

Gogu Vlădescu, directorul școlii, nu crede că frații mai mari se vor mai întoarce și, zice el, asta-i chiar bine, e bine pentru cine?, îl intrerup, pentru ei? Chiar și pentru Titești, zice profesorul, și argumentele pe care-și sprîjina credința au, s-ar părea, oarecare temeinicie. Neam sedentar, străvechi, neclintit, prea legat cu priboane istorice de glia din care se năste și în care se-ngroapă, titeștenii s-au bucurat, s-au mindrit, chiar ori de cîte ori unul de-al lor s-a avîntat către necunoscuturi despre care ei, ceilalți, au aflat mai pe urmă, rămînd în prag. Acești plecați, acești incununați cu laurii depărtărilor, cîndva puțini, de la un timp tot mai mulți, au transportat către zărilor mari ale țării toată setea de cunoaștere, toată nevoia de expansiune sentimentală pe care o înțeleg și o trăiesc acut doar cei care, rămînd de-a pururi locului, se mulțumesc cu metafizica distanțelor. Și ce e bine pentru sat, întreb, cînd frații îl părăsesc, cînd ei, renunță la el și el la ei? E bine, îmi replică tînărul profesor, fiindcă un astfel de fant obligă satul la o și mai adîncă întoarcere către sine; la o forare și mai străfundă în ființa sa, în valorile sale, ca să descopere noi resurse, să descopere noi izvoare, cu care să umple locurile secătuite. Un sat care are puterea — cum spune poetul — să renunțe la cei ce au renunțat la el, un sat care nu se jetește după frații plecați să cucerească lumea, un sat care are mindria că i-a dat, deci că nu-i mai are, e un organism sănătos, robust, capabil încă să nască, să procreeze valori, să procreeze istorie, sfidînd timpul, sau făurînd mai departe timp. Dar el, Gogu Vlădescu, el de ce n-a plecat din sat? Ei, zice, cu el e altceva, cineva totuși trebuia să mai rămînă, ca să ajute tocmai la trigarea cu energii a acestui sol, la nasterea acelor valori apte să ducă mai departe istoria. Adică la nasterea generațiilor care, de-acum, n-o să mai plece, o să rămînă aici, în Titeștii-oras, adică în noua întemeiere, în zorii febrili — cu amplă deschidere către viitor — ai unei istorii care abia începe. Deci într-un tîrg care nu va mai fi doar tîrgul de citeva zile pe an, ci tîrg, adică oras, în toate zilele vieții lui.

ILIE PURCARU ■

Vară bucureșteană în parcul Herăstrău

Foto: EM. TANJALA ■

Un raid pe Calea Rahovei, de la Piața Unirii spre „Plosca de aur”

Paraziți mai există. Să-i luăm de guler!

Continutul scrisorii adresate redacției de către un grup de cetățeni de pe Calea Rahovei din București nu poate fi redat pe larg atât din necesara drămuire a spațiului cât și din cauza faptului că nici măcar hirtia nu ar accepta descrierea în detaliu a unor fapte antisociale săvârșite de un grup de huligani, bărbați și femei, care au devenit pentru cei ce ne scriu o reală primejdie. Și asta pentru că acești oameni corecți au avut nemaiomenitul curaj de a-i trimite la muncă, au făcut efortul de a-i determina să trăiască din munca proprie. Din păcate, dar și din fericire, la ora când am pornit pe urmele scrisorii, huliganii respectivi, sau cel puțin o parte din ei, erau deja acolo unde le e locul: condamnați la cîte o lună închisoare și la amenzi substanțiale. Iată componenta găștii agresive: BELU DUMITRU, 25 de ani; DINU CONSTANTIN și COSCOVANU, 31 de ani; RADU GHEORGHE, zis MOACA, 36 de ani; ILIE DUMITRU, 49 de ani; ENI CONSTANTIN, 60 de ani; VESCAN MARIA, 42 de ani; POPP DANIELA, 26 de ani (aflată la a 4-a condamnare); MERCIOTIU ANA, 19 ani. Nici unul dintre ei nu a lucrat nicăieri, toți sînt prieteni statornici ai alcoolului, ai lipsei de morală și slăbit civic. Grup slinos în concepții și atitudini, care se aciuie pe Calea Rahovei cultivînd cinismul lenei și agresiunea parazitului ce-si asigură traiul terorizîndu-i pe alții. Individizii respectivi hălăduiseră o vreme în perimetrul acestei artere centrale crezînd că o vor putea-o face la nesfîrșit. Au greșit calculele. Totuși, pentru cită vreme si-au făcut de cap întrebaroa „cum de este posibil” rămîne valabilă. Ne-o punem și noi, încercînd un răspuns.

Cei care ne scriu, oameni stimabili de altfel, uită credem un lucru esențial — apărarea de huliganism este și o sarcină a fiecărui cetățean, o sarcină zilnică și serios înțeleasă. Căci ancheta noastră, efectuată cu sprijinul colonelului Petre Mircea, comandantul circumscripției 10 de miliție, este de natură să dovedească că se puteau lua măsuri din timp dar nu s-au luat tocmai fiindcă opinia publică, înțelegîndu-i pe cei care aveau cunoștință de aceste fapte, n-au acționat în nici un fel. O parte dintre cei aici pomeniți au locuit în imobile fără forme legale dar nici un locatar n-a sesizat lucrul, nici chiar acei cineva care tine cartea de imobil. Cetățeanul a permis sederea, nu a luat măsurile ce se cuveneau și rezultatele se văd. Apoi e de reținut faptul că la „Alimentare” din zona Căii Rahovei vînzarea bău-

Căzănescu D. din Coșereni, după o primă „sarjă” de juică bătută la ora 6,30.

Inginerul topometru Gora Vasile, la necesara oră a părerilor de rău.

Cine n-a vrut oare s-o ajute pe Sandu Lenuța?

turilor alcoolice începe de la 6 și 30 și continuă pînă seara tîrziu, chiar dacă acela ce cumpără este într-o avansată stare de ebrietate. Spre exemplificare, în parcul de lingă Tribunalul mare, acolo de unde toată ziua pot fi văzuți intrînd și iesînd procurori și judecători, oameni ai legii adică, la primele ore apar descompuși la față, răvășiți și tulburati, coboriți la nivelul instinctelor, așa-zisii spîrtari. Băutori care nu se opresc nici cînd nu se mai tîm pe picioare. Duminică 30 iulie, în ziua raidului nostru, la ora 8 au fost invitați la arestul circumscripției 10 de miliție trei asemenea exemplare. Doar Căzănescu Dumitru, agricultor din Coșereni, putea vorbi cîte ceva. O poveste murdară. A venit, zice, la fiul lui la București stîind că acesta ia leafa. A ciupit 100 de lei, a băut 93 și a mincat 7 lei. A dormit prin parcuri sau cel puțin așa crede și la 6 și 30 de minute a cumpărat o jumătate de tuică de la autoservirea din Piața Unirii. Ii atragem atenția că pentru aceleși fapte a mai fost condamnat și ne răspunde textual: „Da, dar atunci a fost altă piată”. Înțins, cu aerul că vînta i-a pîrăsit, zac GORUN ION din comuna Dobrotesti, 56 de ani și VALTER CAROL din București, 49 de ani. Întrebați de ce nu lucrează, se bîlbîie monosilabic, zic că n-au treabă și noi ce-avem cu ei? Cît privește acest aspect, credem că organizațiile comerciale în subordinea cărora se află unitățile de pe această arteră ar putea să fie cele puțin mai atente la profilul acestora și la publicitatea care o fac vitrinele. Spațiul acordat produselor vinacoolului ni se pare din cale afară de exagerat cită vreme si la unitățile „alimentare” și la „dulciuri-

cafea” trecătorul este îmblat preponderent de sticle. Și, iată, notăm la sugestia unor cetățeni că pe aceeași arteră, în timp ce unele alimentare si-au restrîns spațiul de desfășurare, în timp ce la „ape minerale” e mai mult închis, o unitate de lactate, cam singura din zonă, a fost înghițită de curînd, rapid și neolial, de o unitate de desfășurare a băuturilor apărută peste noapte, desi în preajmă existau destule unități care vînd produse cu gradatie alcoolică.

Asadar oamenii care i-au ajutat să devină neoaameni pe citiva indivizi sînt și ei terorizați de asemenea specimene și ca si alții ne întreabă cum de este posibil. Sînt, fiindcă iată raidul ne-a scos în cale si o probă a existenței unor oameni care nu tîm deloc să-si onoreze locul ocupat în societate, studiile, vîrsta, familia. Calitatea opiniei publice este rezultanta opiniei fiecărui. Cu cît omul are mai multă carte dobîndită evident prin grija societății, te aștepti ca el să fie mai în față în combaterea unor astfel de neajunsuri. Dar ce să aștepti, de pildă, de la inginerul topometru Gora Vasile, care el însuși se arată un negustor de joasă speță. Cumpără de la negru 72 de săpunuri „Lux” și în complicitate cu gestionara unității Tutunul nr. 414 încearcă să le revîndă cu preț mai mare. A mai comercializat, ne spune, pe la metro unde lucrează. Dacă a vîndut la muncitorii din subordine ne aflăm în fața unui abuz grosolan de funcție, dacă a vîndut altor ingineri cum de nici unul nu s-a întrebat de unde are săpun ce nu există în comerț. Deci, fie abuz, fie nepăsare, una si alta lăsată liberă, nesancționată, de instituție. Surprins acum în fla-

grant, Gora Vasile ne sileste să ascultăm o poveste în roz: „Am făcut totul pentru a cumpăra un minicalculator. Nu voiam să umblu la C.E.C.-urile mele de cite 5 000, căci s-ar putea să iasă cîștigătoare la vreo extragere”. Soția sa este juristă, da, ați citit bine, la Uzinele chimice române. Ii spunem așa de la obraz că nu este cazul ca intelectualii să dea de furcă miliției, ca un om cu studii superioare să facă negot de gang. Ne întreabă dacă nu s-ar putea fără scris și fără poze, căci se compromite, este cunoscut ca un om serios. Răspundem că nu, nu se poate și ne gîndim cum de isi inchipuie el, inginerul topometru Gora Vasile, că poate trece prin viață cu două fețe, cu două existențe atât de contradictorii, din care una, ascundată atât de flagrant sub incidenta legii.

Și iată-ne si în fața unei profesioniste a parazitismului. O cheamă SANDU LENUȚA, are 35 de ani si a fost eliberată din penitenciar — datorită clementei statului nostru — cu 3 luni în urmă. Iesită, ne-o spune chiar ea, s-a dus la părinți la Chiajna, aceștia au ajutat-o si cu bani, organele locale i-au oferit un onorabil post de croitoreasă, dar lasă totul baltă și fugă la București la proxenetul Sirbu Voicu care-i aduce clienții. Un cinism înfloritor și un miros de putreziciune răzbat din fiecare cuvînt prin care încearcă să-si scuze faptele de cumplită decădere morală. Istoria ei conține însă și o lecție pentru amatorii ce cad în plasa unor astfel de specimene. Cu citeva zile în urmă L.S. este cunoscută pe stradă de către un tîm a cărui soție era plecată. Il urmează acasă, dimineața junele pleacă la serviciu și L.S. bagă în sac toate lucrurile plecatei soții. Împreună cu Sirbu Voicu vînd o parte din îmbrăcăminte la restaurantul „Rășinari” la ora la care soțul infidel era deja distrus la vederea casei lăsată goală. Într-un tîrziu se duce spre circa 10 să reclame cazul dar pe stradă — caz absolut autentic — o vede pe L.S. îmbrăcată șic cu o rochie a soției sale. Cu sprijinul cetățenilor, de astă dată, o duce la miliție.

Faptele dovedesc că eradicarea orasului de elemente parazitare se face bine, că ea are șanse de reușită. Calea Rahovei, arteră din inima orasului spre unul din cartierele aflate în plină schimbare, arteră aflată ca însăși în preajma unor structurale modificări urbanistice, arată serios curățată de asemenea indivizi dar ei, pe ici, pe colo, sînt totuși. E deci de dorita noastră să acționăm și mai ferm. Dar la o privire mai atentă se poate afirma că opinia publică sîntem fiecare si trebuie să ne păstrăm nealterate tinuta civică și comportamentul social. La întrebarea cine este opinia publică răspunsul este unul singur — fiecare dintre noi. Un act anti-social trebuie să lezeze pe toți oamenii cinstiți, chiar dacă el a avut loc pe Calea Rahovei și tu locuiești în Balta Albă.

EUGEN SECELEANU ■

Cazul soților blănari Stana și Victor Luca, din Galați, strada 1 Mai nr. 57, ne-a fost relatat de un magistrat din conducerea tribunalului județean. În prezent el este soluționat, iar Comisia pentru cercetarea provenienței ilicite a unor bunuri a reținut printre altele: „În perioada anilor 1962—1976, soții Stana și Victor Luca au realizat bunuri de valori importante și au efectuat cheltuieli care depășesc mult veniturile pe care le-au putut obține în mod legal din exercitarea meseriei lor”.

Chemați să justifice aproape 400 000 lei, cei doi coșocari n-au putut justifica suma de 271 376 lei, considerată de comisie venit nedeclarat și pentru care trebuia să se plătească un impozit de 120 062 lei. Acest impozit s-a reținut acum.

— Cum ați agonisit atîția bani?
— Am fost un om neadormit. Am muncit zi și noapte. Eu de loc sînt din Podul Turcului, din Moldova. Și cînd am plecat din Podul Turcului, în 1954, am vîndut o casă de pe care am încasat 19 000 lei. Am mai vîndut o pereche de cai, 4 porci, o vacă, 20 de oi, 20 de coșoace, 50 de piei astrahan și alte bunuri. Am venit de acolo cu vreo 213 000 lei!

La prima vedere m-am întrebat dacă nu cumva greșesc aducînd în fața opiniei publice un astfel de caz. Pentru că orice s-ar spune, soții Stana și Victor Luca nu au fost și nici nu sînt niște răsălați ai sorții. Au muncit, este adevărat, și muncesc și acum, după ce și-au văzut cei doi copii pe la casele lor, fiecare cu cite o facultate bună, cu rostul lor. Cei doi soți au fost însă roboți ideii de înavuțire și în goana acestui scop au ieșit de multe ori din sfera normalului, a licitului mai ales. Aceste fapte ilicite, practicate indostul de cei doi coșocari, capătă încoeri înfățișarea cea mai fi-rească, încît ele sînt invocate ca probe în instanță, în fața comisiei:

— Onorată instanță, eu banii i-am muncit! se justifică Victor Luca; în 1955 am cumpărat o casă în municipiul Galați, cu suma de 14 000 lei. Peste un an, aceeași casă am vîndut-o cu suma de 19 000 lei. În 1956 am cumpărat altă casă cu suma de 13 000 lei, pe care am revîndut-o în același an cu prețul dublu, adică 26 000 lei. În 1957 am cumpărat casa în care locuiesc acum, cu atelier în centrul orașului, unde mi-am asigurat o clientelă numeroasă, am cîștigat bine, ceea ce ne-a permis să putem trăi fără a ne atinge de economiile cu care am venit de la Podul Turcului.

În viziunea denaturată a coșocarului, specula devine act de muncă cinstită. Casele, cumpărate una după alta, vin-

dute la preț dublu uncoiri, după citeva luni doar, sporesc averea ilicită a celor doi soți, burdușesc conturile păstrate la ciorap, iar comisia are posibilitatea să descopere, cu ocazia unei percheziții domiciliare, suma de 124 900 lei în numerar.

— Toate calculele comisiei ne-au dezavantajat! ne spunea cu mare supărare în suflet coșocarul Victor Luca. N-au tînut cont nici de faptul că banii de la nunta fiicei mele mi-au fost dăruiti mie, nici de cei 60 000 lei care reprezintă dota soției. Sîntem curați și nepătați.

Luca, cînd striga sus și tare că „noi sîntem oameni curați și nepătați”. În realitate, comisia a manifestat, ni se pare nouă, destulă înțelegere în cazul coșocarului Victor Luca, mai ales dacă ne gîndim că unele din faptele sale, prin care a tînut atît de mult să se înavuțească, vizau sau intrau de-a dreptul în sfera de incidență a Codului penal. „Dacă ar fi totuși să nu justific vreo sumă, mai zice V. Luca, parcă mai aproape de adevăr, atunci această sumă nu este mai mare de 56 957 lei”. Cei chemați să depună mărturie în favoarea soților Stana și Victor Luca, este ade-

fi fost obligați să apară cu toții în fața instanței...

În finalul acestei anchete, l-am rugat pe tovarășul Vlad Nicolescu, vicepreședinte al Tribunalului județean Galați, să ne facă unele aprecieri asupra acestei activități a comisiei, unele aprecieri privind pe cei care ajung, în urma faptelor lor, în fața tribunalului și a opiniei publice:

— Noi totdeauna pornim de la ideea că nu toți cei care se prezintă în fața Comisiei de cercetare a provenienței bunurilor dobîndite în mod ilicit, sînt niste persoane, să spun așa, vinovate. Noi plecăm de la nevinovăție: analizăm foarte bine temeinicia sesizării, seriozitatea ei. Chiar și atunci cînd se întrevăd unele dovezi care susțin că bunurile sînt dobîndite în mod ilicit, și atunci ne așteptăm la unele probe contrare, care să justifice aceste bunuri. Ceea ce-i caracterizează însă pe cei care nu-si pot justifica bunurile verificate este nărvul caracteristic persoanelor avide de bunuri și valori dobîndite fără muncă. Acești oameni, care nu sînt sinceri în viață, nu sînt sinceri cu semenii lor pentru că îi înșală, nu sînt sinceri nici cu noi, cu instanța, și nici nu ne așteptăm la o astfel de sinceritate. Recurg la mărturii mincinoase, reconstituie probe de-a dreptul ridicole. Recurge, de pildă, la o cunoștință care îi face un imprumut fictiv, dar în formă autentică, la notariat. Vezi unul dintre aceștia că imprumutată 20 sau 30 de mii de lei de la unul cu posibilități materiale reduse, iar scadența prevăzută este foarte îndelungată.

— Cum calificați faptele acestor oameni care caută să-i salveze pe iliciti?

— Sînt la fel de necinstite ca faptele acelor care le judecăm. Pentru că, prin actele lor necinstite, cei judecați și găsiți vinovați, îi sfidează cu nerușinare pe cei care muncesc, marea majoritate a oamenilor cinstiți. Să-si justifice avutul dobîndit fără muncă, aceștia sînt gata să corupă în continuare, să înșele în continuare: unii cumpără lozuri cîștigătoare, de pildă, plătesc chiar mai mult, dar se înșală, fiindcă adevărul ca untdelemnul iese totdeauna la suprafață, avem destule probe în acest sens. Dacă pe unii dintre noi nu i-ar găsi mila pentru cei care au înșelat o viață întreagă, pentru cei care au primit fără să simtă gustul transpirației pe limbă, devenind ei înșiși victime, actul de justiție socială s-ar realiza cu siguranță mai repede, mai deplin.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

„Cum era să le spun eu celor de la fisc că primesc de trei ori prețul pe o căciulă?”

— După cite sîntem informați, comisia a reținut și faptul că în activitatea dumneavoastră ați încasat importante sume de bani, fără să declarați aceste sume, pentru a fi impozitați, așa cum cere legea.

— Domnule, eu v-am mai spus că aveam atelierul ăsta în centrul orașului într-o perioadă în care nu mai erau alți blănari. Venea omul cu o comandă la mine, mi-o cerea urgent, eu îl serveam și primeam de aproape trei ori mai mult pe o căciulă sau pe un guler. Cum era să mă duc eu la fise și să le spun ălora de acolo că nea cutare sau cutărică mi-a plătit de trei ori prețul unei căciuli sau unui guler? Eu lucram cu materialul clientului și primeam cît imi oferea clientul.

Din păcate, coșocarul n-a înțeles nici acum sau poate nu vrea să înțeleagă că aceste venituri necvenite, dobîndite de la unii clienți, după cum motivează dinșul, nu sînt bani obținuți prin muncă, iar dacă i-a primit totuși ei trebuiau declarați pentru a fi impozitați. Cam așa și numai așa ar fi fost normal, cam așa i s-ar fi putut da crezare lui Victor

vărat, rude apropiate, nu cred nici măcar în această sumă că ar fi dobîndită în mod ilicit. În viziunea lor, cei doi soți sînt recomandați astfel:

● „Pe noi ne caracterizează spiritul de economie; eu sînt tehnician veterinar, fratele — blănar”

● „Aveam un atelier de coșocărie-blănărie în care ambi doi cereați lucrăm, iar produsele obținute erau vîndute în diferite bilciuri și tîrguri”.

● „Fratele meu a fost un om cumpătat, nu a făcut abuzuri și nu are vicli”.

● „Aș putea spune că fratele meu era de o economie exagerată. Era chiar zgircit”.

Și toate aceste calități sînt invocate de cei apropiați, se înțelege, pentru justificarea averii ilicite a lui Victor Luca. Nimeni nu se aștepta ca frații sau surorile coșocarului să-l acuze, nici chiar legea nu cere aceasta. Cineva dintre cei apropiați soților Stana și Victor Luca, s-ar fi cuvenit să le spună la timpul oportun că un abuz sau un vicli, cel puțin, există în felul lor de a fi: acela al înavuțirii cu orice scop. Poate n-ar mai

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cine l-a îndemnat spre minciună pe Petre Hondru ?

(Urmarea anchetei din numărul trecut, intitulată „Momeala : 1000 000 lei“)

1 Patru noi mărturisiri

După 11 ore de anchetă, în fața procurorului Petre Virgil, avocatul Gheorghe Ciobanu recunoaște că a știut că Petre Hondru (82 ani) nu este moștenitorul legal al averii surorilor Hondru, avere estimată la un milion lei. A cunoscut de asemenea că pretențiile Valentinii Chirilov (89 ani) și Dumitru Eufrosina (87 ani) se întemeiază pe intenții de șantaj. L-a îndemnat pe clientul său să cedeze pretendentelor suma de 150 000 lei pentru a stinge grabnic pericolul ce ar fi rezultat din continuarea procesului.

Gheorghe Socoleanu, fratele defunctului Nicolae Socolov și unul din moștenitorii legali, recunoaște că avocatul său, Adrian Grigoropol, l-a încunostințat de necunoscutele afirmațiilor Valentinii Chirilov și Dumitru Eufrosina și l-a îndemnat să accepte șantajul pentru a îngheta scandalul la acel nivel. În aceste condiții, cu toate că drepturile sale erau limitate la trei optimi din masa succesorală, încheie o tranzacție cu Petre Hondru prin care ultimul se obligă să-i cedeze jumătate din drepturile sale. Într-acest fel, implicit, Gheorghe Socoleanu recunoaște că era încredințat de impostura lui Petre Hondru.

Logic este imposibil de admis că singur din toți, avocatul Marmeliuc, avocatul Valentinii Chirilov, era convins de legalitatea demersurilor clienței sale.

Deci, nici unul dintre cei implicați, inclusiv avocații, nu au fost străini de infracțiunea lui Petre Hondru. Și totuși au acceptat-o.

De ce ?
La Ministerul Justiției s-au oferit cu multă sollicitudine să dezbaterem acest caz: Voicu Rizea, director; Teofil Pop, director adjuncț; Dumitru Hogea și Mircea Ionescu, consultanți juridici 1.

2 Intervenția noastră

De ce susținem că Petre Hondru spune adevărul? Fiindcă declarațiile contradictorii ale martorilor se întind într-un singur punct: indiferent că a susținut că este rudă de gradul patru cu decedatele, cum afirmă Mihail Hanec și Gheorghe Socoleanu, sau de gradul cinci, cum afirmă Petre Hondru (82 ani), bătrînul a indicat filiațiunea pe linia mamei, în timp ce actul de moștenitor îi stabilește dreptul succesoral pe linia tatălui. Adevărul a fost denaturat cu bună știință. Petre Hondru a fost îndemnat către minciună.

Rămîne o avere de 1-1,5 milioane cu un singur moștenitor asupra numai a unei mici părți din ele: Gheorghe Socoleanu. Mai multe săptămîni nu se prezintă nimcni ca să-și revendice grosul moștenirii. Investigațiile în legătură cu eventualii alți moștenitori sînt făcute de Mihail Hanec, cunosțință și prieten cu decedatul, Mihail Hanec susține că avea interes să procedeze astfel intrucit printre bunurile rămase se afla o casetă cu bijuterii care-i aparțineau. Astfel, îl descoperă pe bătrînul Petre Hondru. Împreună cu el merge și avocatul Adrian Grigoropol. Ce obligații avea omul legii față de un bătrîn de 82 de ani căruia i se aducea la cunoștință că ar putea fi moștenitorul unei averi considerabile?

3 Răspunsurile experților

— Adrian Grigoropol avea obligația morală, profesională și legală să verifice dacă bătrînul nu se înșală, să-i atragă atenția asupra consecințelor pe-

nale pe care le-ar avea o mărturie falsă... Dar nu e limpede ce căuta acasă la Hondru. Mai înainte, Grigoropol ar fi trebuit să-l întrebe pe Mihail Hanec dacă poate face dovada că bunul căutat, caseta, îi aparține.

— Mihail Hanec susține că putea face această dovadă?

— Atunci nu era nevoie să caute un alt moștenitor, dacă exista unul cunoscut și cu care pe deasupra era și prieten: Gheorghe Socoleanu. Deși nu moșteneau decât o mică parte a averii, din moment ce putea dovedi că este proprietar, Socoleanu îi putea face acest serviciu prietenului său. Procedul e întortocheat, desigur, așa ar fi procedat un nespecialist. Acolo se afla și om cu experiență, avocatul Grigoropol care ar fi trebuit să știe că și în cazul în care restul moștenirii ar fi intrat în patrimoniul statului, Hanec ar fi putut introduce acțiune de revendicare. Deci nu caseta o căutau ei acasă la Petre Hondru.

— Să presupunem totuși că Mihail Hanec se temea să intre într-o dispută cu statul, că pur și simplu voia să se asigure...

— Caseta aceea conținea numai bijuterii?

— Ca prieten cel mai apropiat al familiei decedate, Mihail Hanec afirmă că în casetă se mai afla și un testament; testamentul prevedea că întreaga avere era lăsată moștenire fiicei lui Gheorghe Socoleanu, Petre Hondru n-ar fi fost astfel decît o unealtă. Cu ajutorul lui ar fi fost recuperată caseta, urmînd ca după aceea să piardă totul...

— Chisnul lui Mihail Hanec și al avocatului Grigoropol pare a fi adoptat în apărare. Paradoxul e numai aparent. Acuza pe care și-o aduc într-acest fel ascunde o infracțiune de altă natură...

— Poarte ciudat: să vrei să apari de liberat într-atita de odios!

— Alternativa ar fi fost să recunoască adevărul motiv pentru care se aflau la Petre Hondru. Existența testamentului în casetă este un indiciu în plus că ea ar fi putut fi recuperată și fără Petre Hondru. Apoi, dacă Petre Hondru ar fi știut că este moștenitorul unui milion s-ar fi prezentat singur și n-ar fi așteptat să fie descoperit de Mihail Hanec și avocatul Grigoropol.

— Ce nu înțeleg acum este pentru ce Hanec și Grigoropol voiau să-i facă bătrînului Petre Hondru un cadou de un milion ? Fiindcă, la început, atît avocatul Grigoropol, cît și avocatul Ciobanu mai tîrziu au pretins sume relativ mici : 5 000 și 8 500 lei peste onorariul legal.

— Au fost recuperați toți banii ?

— Ceurile au fost valorificate în întregime. Casa de la Breaza și autoturismul Opel. Cea mai mare parte, conturile de la Banca de Comerț Exterior, în valută, urmau a fi valorificate, dacă n-ar fi intervenit organele procuraturii.

— Procuratura i-a scutit, în acest fel, de infracțiuni și mai mari, fiindcă după scoaterea banilor din bancă pretențiile ar fi crescut și probabil în forme voalate s-ar fi găsit mijloacele ca bătrînul să piardă foarte mult, dacă nu chiar totul. Ați vrut să întrebați ceva ?

— Notarul care a eliberat actele de moștenitor, mai atent, n-ar fi putut descoperi impostura ?

— Dacă au fost martori, nu vedem ce-ar fi putut face.

— Un alt notar, ieșit de mult la pensie, Nicolae Plămădeală, i-a atras atenția avocatului Ciobanu că Petre Hondru nu este moștenitor legal. Avocatul Ciobanu nu avea obligația să anunțe procuratura ?

— Avocatul Ciobanu avea datoria să verifice și mai tîrziu, dacă s-ar fi convins de autenticitatea informației, să atragă atenția asupra consecințelor penale și să se retragă din apărare. Dar de ce nu a anunțat-o Plămădeală ? Chiar nu e nici un om cinstit în această afacere ?

— Au fost, la început, Socoleanu de pildă. Pe parcurs, lăcomia, promiscuitatea morală, fascinația inavușirii i-au absorbit pe toți, ca un burete. Avocatul Ciobanu i-a spus lui Plămădeală că instanța este aceea care va decide. Tocmai se deschisese procesul intentat de Valentina Chirilov împotriva lui Petre Hondru și Gheorghe Socoleanu.

— Cu ce acuzație ?

— În ultima zi a termenului de intervenție, cu toate că pînă atunci Petre Hondru fusese șantajat fără succes de multe pretenții rude, apare Valentina Chirilov, face acceptarea și intențiază proces pentru dobîndirea drepturilor de moștenitoare. Mai tîrziu s-a constatat, și în această privință toată lumea este de acord, că Valentina Chirilov nu numai că nu are vocație succesorală, dar nu

dispune de nici o probă. Avocatul Marmeliuc a acceptat să apere cauza Valentinii Chirilov. El cum de nu și-a dat seama că femeia n-are nici un sorț de izbîndă ?

— Posibil ca Valentina Chirilov să-i fi făcut o demonstrație pe care el n-avea cum s-o verifice.

— Au trecut luni, Valentina Chirilov nu putea aduce nici o dovadă. Nici un martor. Ciobanu afirmă că în această perioadă a aflat de impostura lui Petre Hondru și nu numai atît, ci și de șantajul Valentinii Chirilov. Desigur, lucrurile astea se discută între avocați. Nici acum nu aveau obligația să anunțe procuratura ?

— Obligația morală, profesională și legală a avocaților era de a formula exact infracțiunea la care părțile se expuneau și să se retragă.

— S-a ajuns la o tranzacție în care unii șantajau, alții erau obligați să se lase șantajați, avocații acceptau această situație, mai mult: au gîndit-o, au inițiat-o și au dus-o la îndeplinire. Greșiseră. Se înfîplă. Crezuseră una, a ieșit alta. În acest moment aveau dreptul să anunțe procuratura ?

— Acum, da !

— Dar de fapt cine este Valentina Chirilov ? O bătrînă de 89 de ani. După Valentina Chirilov a apărut și Eufrosina Dumitru, o altă bătrînă de 87 de ani, și ea pusă pe șantaj. Vechi prietene de familie cu origine obscură, despre care nu se știe niciodată dacă sînt rude, prietene, cunoștințe etc. Eufrosina Dumitru de fapt a reapărut la tranzacție; ea amenințase printr-o primă, împreună cu un individ care se dădea drept procuror și pe care nu l-am descoperit încă. Să revenim însă la secretul profesional al avocaților. Acești oameni, mă refer la avocați, depozitează în conștiința lor secrete. Cu timpul sufletele se pot imuniza. Vreau să spun că ar putea să nu mai perceapă uritul...

— Principiul dreptului egal la apărare este garantat prin constituție. Instanța stabilește adevărul cîntărind argumentele acuzării cu cele ale apărării. Atît acuzarea, cît și apărarea au un țel unic și mijloace comune. Țelul unic este adevărul. Mijloacele aparțin legii. Nici apărarea, nici acuzarea nu au dreptul să folosească mijloace care au drept scop ascunderea sau denaturarea adevărului. Adevărul e unui singur. În legătură cu el, acuzarea stringe datele mari, fundamentale, de domeniul esențialului. Avocații, apărarea, individualizează cazul. îl plasează în condițiile concrete de spațiu, timp, stare de spirit, de sănătate, circumstanțe atenuante... Apărarea nu stabilește alt adevăr. Avocatul nu se confundă cu partea. Avocatul ajută ca adevărul să fie întreg, nevicat, total, el luptă pentru adevăr. În cazul discutat de noi, lucrurile par denaturate și sînt denaturate din pricină că avocații respectivi au pornit de la bun început cu intenții necinstite. Există și printre avocați, ca în oricare altă breaslă, unii cu mentalități vechi și apucături necinstite...

— Și cînd e neatent, comod, superficial... La Constanța, în cazul Gheorghe Popa, despre care am scris, un om e jefuit de întreaga lui avere, un analfabet, deși avea avocat, din lipsă de probă...

— Ca toți oamenii muncii, avocații poartă, la rîndul lor, răspunderea morală și materială pentru faptele lor.

— Avocatul și-a însușit onorariul, în vreme ce clientul său a pierdut totul. Nici măcar nu l-a învățat ce și cum să răspundă în fața instanței...

— Partea avea dreptul să depună reclamație la procuratură și la Ministerul Justiției.

— Acest lucru tot avocatul trebuia să i-l spună. Există asemenea reclamații ?

— Nu multe. Oamenii preferă să schimbe avocatul. Sau dacă reclamă, o fac după proces, cînd pierd...

— Și cînd ar trebui ?

— Imediat ce-ți dai seama că avocatul este incorect.

— Socoleanu ne-a declarat că la un moment dat și-a dat seama că avocatul Grigoropol nu apără interesele sale, ci pe ale lui Hanec și în consecință a dispus să nu-i mai fie plătit nici un ban, din cei promiși pe deasupra, firește.

— Dacă ar fi cunoscut legea și ar fi fost dispus s-o și respecte, Socoleanu s-ar fi adresat procuraturii. Apele s-ar fi limpezit, ar fi rămas și el curat și odată cu el și alții. Legile trebuie respectate în totalitate și în toate împrejurările, nu numai cînd ești amenințat direct.

— Susține că nu era sigur pe impresiile sale.

— Cînd a fost sfătuit să accepte șantajul Valentinii Chirilov nu mai avea

nici un dubiu. N-a făcut-o și întotdeauna o minciună acoperă și provoacă altă minciună. Ce-a făcut Socoleanu ?

— A folosit și el, tentat de întreaga atmosferă, apele tulburi și a încheiat cu Petre Hondru tranzacția prin care bătrînul se obliga împins de împrejurări să-i cedeze din masa succesorală rămasă jumătate, deși el nu mai avea dreptul... Aici, cred eu, nu mai poate fi vorba despre secret profesional.

— Aceste cazuri vor fi prelucrate în întreaga țară. Colegiile avocaților sînt asociații profesionale și curentele de opinie sînt foarte ferme, și convîgătoare în lăuntrul lor. Pe linia ministerului nostru organizăm periodic debateri privind codul etic al avocatului în lumina documentelor de partid și putem afirma că avem un corp de avocați bine pregătit, serios... Recent au apărut decretule 250 și 251, decrete ce prevăd mărirea retribuțiilor și pensiilor avocaților. Avocații au nu numai drepturi, ci și răspunderi. Apar astfel de cazuri și tocmai fiindcă ele sînt izolate trebuie dezbătute de către opinia publică.

— Un om este nesigur, oscilează între rugăminți, asigurări de tot felul și cedează, cum a fost cazul lui Petre Hondru, care la 82 de ani, fără nici un motiv evident, acceptă să mintă. Poate l-a rugat și Hanec, poate au intervenit și rudele. Dacă avocatul Grigoropol, la început, apoi avocatul Ciobanu i-ar fi atras atenția la ce se expune... Deși e inutil să vorbim deoarece amîndoi erau pregătiți să se infrupte ei înșiși din pradă, și au instigat la minciună, dar dacă totuși i-ar fi spus, convingerea mea este că bătrînul n-ar fi îndrăznit de unul singur să ducă povara unei astfel de minciuni.

— Nu. În asemenea cazuri, cînd infracțiunea este numită pe numele ei adevărat, este nominalizată concret, atunci în cunoștință de cauză puțini îndrăznesc.

— În limbajul opiniei publice eu aș numi fapta avocaților Ciobanu și Grigoropol crimă morală și judiciară. Au ucis din lăcomie neîntinarea unei conștiințe care străbătuse curată aproape un secol de viață, mîndrind-o cu un milion spre necinste și minciună.

— Infracțiunile lor sînt foarte grave. Nu ne grăbim să le calificăm în vreun fel. În cîteva zile veți afla răspunsul nostru.

4 La Procuratura municipiului București

Procurorul șef Dumitru Popescu: Noi n-am cercetat cazul (deocamdată) avocatului Marmeliuc și nu mă pot pronunța. Avocatul Ciobanu recunoaște că a știut, indiferent cînd, faptul că Petre Hondru nu este moștenitorul legal. A discutat acest lucru cu ceilalți și totuși nici unul nu a acționat în consecință. Nici el, nici Grigoropol nu au renunțat la apărare, mai mult, au instigat la acceptarea situației în urma căreia statul român era scos din drepturile sale legale. Nu au nici o scuza.

Din păcate au existat și mai există încă avocați care în loc de a fi colaboratori la actul de justiție, din comoditate și din dorința unui câștig ușor, recurg la șiretlicuri ieftine, amină în mod nejustificat termenele de judecată, se transformă în oratori ocazionali pe marginea unui caz sau despre un singur client dintr-un caz, nu adună probe, nu se interesează, nu au un rol activ devenind cu timpul placizi și de aici pînă la infracțiune în zona lor specifică nu e decît un pas. Instituția avocaturii a avut dintotdeauna un rol pozitiv, progresist așa spune, rol ce se întărește astăzi cînd avocatului i se cere să fie un activist al actului de justiție și chiar sînt cei mai mulți dintre ei, realitate care ne îngăduie să afirmăm și să luăm atitudine împotriva mentalității de căpătuală a unora dintre ei.

NICOLAE CRISTACHE ■

P.S. Din partea Ministerului Justiției primim următoarea informație : Conducerea ministerului a hotărît excluderea lui Gheorghe Ciobanu și Adrian Grigoropol din colegiul avocaților și dezbaterea acestui caz în toate colegiile din țară.

(Anchetă realizată cu sprijinul Ministerului Justiției și al Procuraturii municipiului București)

Tlálloc

2.

Ni se spusese că guvernatorul era în provincie și trebuia să-l întâlnim înainte de a pleca spre Veracruz. Așteptându-l, am încercat să-mi compun un interes de circumstanță pentru o reuniune internațională, ceva în domeniul apelor, dacă nu mă înșel, care se desfășura în aceeași clădire. Am intrat în sală hotărât să ascult câteva intervenții, dar n-am izbutit. Drumul? Oboseala? Grija că mai urmau câteva ore cu autobuzul până la Veracruz, unde aveam rezervat hotelul, și se făcea tirziu? Sau, poate, ariditatea subiectelor? O fată m-a invitat să mă apropii și să iau loc. Nu, mulțumesc. În camera alăturată însoțitorii noștri moțiau pe scaune doborâți de plictiseală și de căldura care se insinua amenințător în atmosferă prevestind temperaturi de infern. Probabil, abia de-acum înainte vom afla ce înseamnă tropicele La Ciudad de Mexico altitudinea tempera excesele... Am trecut printr-o încăpăre cu o masă lungă la mijloc și m-am trezit din nou afară. Ploua în continuare. Monoton și liniștit. Deocamdată cel puțin, nu vom avea surprize. Ascultând foșnetul subțire al ploii mă imaginam undeva sub streșina unei cabane. Acum totul conspira parcă pentru fericire în seara aceasta care nu era, poate, decât prima nălucă a tropicelor... O pană de curent m-a readus la realitate. Cind vom ajunge la Veracruz? Aveam senzația că ploaia îmbiba întinericul. Apoi lumina a fost reparată și puțină vreme după aceea și-a făcut apariția și guvernatorul. Întrebările și răspunsurile se amestecau cu foșnetul ploii. O ploaie încă obișnuită care cădea peste Xalapa...

Noaptea, tirziu, am pornit spre Veracruz. Șoseaua goală, măturată de lumina farurilor, singurătate neagră de o parte și de alta, apoi trecem printr-o localitate unde ar fi trebuit să ne oprim, dar nu mai e timp, s-a făcut tirziu, e aproape miezul nopții, mergem direct la Veracruz. Plouă torențial acum, dincolo de geamurile caselor apar o clipă scene de viață obișnuite, numai noi, ca o halucinare a nopții tropicale și a ideii de călătorie sintem prizonierii acestui autobuz care se cufundă iarăși în noaptea goală prin care, dezlântuit, zeul ploii aleargă cu picioare jumătate de iarbă, jumătate de piatră...

Imi amintesc o întâmplare aflată într-una din aceste zile care dovedește că Tlálloc e destul de popular și azi în Mexic; și nu numai printre arheologii. La cincizeci de kilometri de capitală, în satul Coatlinchan, a fost găsită în albia uscată a unui riu o sculptură imensă. De fapt, cea mai mare sculptură veche din America latină, un monolit de piatră măsurând mai mult de opt metri înălțime și cintrind, se pare, aproape 200 de tone, reprezentându-l pe zeul ploii. Transportul acestui colos la muzeu a ridicat probleme extrem de dificile și, pe de altă parte, delicate, deoarece, în ultima clipă, țăranii din Coatlinchan au refuzat să permită luarea statuii, imaginându-și că ploaia, atît de prețioasă pentru recoltele lor, va dispărea odată cu enigmaticul zeu de piatră, sălbăticit în albia uscată a riuului unde a stat părăsit. Arheologii au fost amenințați și în cele din urmă au trebuit să intre în joc promisiuni extramitologice pentru ca Tlálloc să poată fi mutat la Muzeul național. În dimineața de aprilie cind zeul a pornit la drum, numeroși țăranii l-au însoțit pînă în capitală, unde convoiul a ajuns seara. Orașul se pregătise să-l întâmpine cu o sărbătoare, dar printr-o coincidență ironică, sosirea zeului ploii a fost însoțită de furtuna cea mai violentă din acel sezon de obicei uscat, ceea ce a împiedicat sărbătoarea. În fapt, Tlálloc a fost, probabil, totdeauna mai mult decît un zeu. A fost o obsesie. Fără apă, prorbumb atezicilor nu creștea. Fără prorbumb, viața era în primejdie. Din lanurile lor, atezicii pindeau nu numai mișcarea stelelor, ci și mișcarea norilor. Pe marele téocalli din Tenochtitlan erau două temple gemene: templul lui Tlálloc și templul lui Huitzilopochtli, amîndun care arată singur locul lui Tlálloc în ierarhia Olimpului aztec... Prin vijitiul ploii parcă aud săgețile de altădată înfigindu-se în trupurile celor sacrificați, sîngele înroșind pămîntul, chiotele care salutau norii umflați de apă, atezicii adormind greu într-o noapte ca asta după ce priviseră multe zile la rînd cerul cu ochii uscați...

Fantoma lui Tlálloc a venit în această noapte la Veracruz. Și parcă un imens răpăit de tobe îi anunță trecerea. Plouă peste tunetele incalcate ca un ghem de șerpi, plouă peste restaurantul unde după miezul nopții cînd am sosit am mîncat printre scaune întoarse, singuri în toată sala, plouă peste asfaltul plin de apă, peste oceanul pe care îl bănuim fără să-l vedem. Aici, în apropiere de Veracruz, a debarcat Cortés și tot aici s-a prăbușit ultima rezistență a dominației spaniole. Ar trebui să mă intereseze că mă află într-unul din locurile privilegiate ale istoriei, dar întâmplarea vrea ca Veracruzul să însemne pentru mine altceva, o noapte copleșită de o ploaie tropicală. Poveștile cu conchistadorii au fost învinse de această ploaie și eu însumi îi accept victoria asupra nervilor mei. O ascult cum se lovește de ziduri și umple noaptea ca zborul unui nor de lăcuste. Obișnuit cu ploile de-acasă, clasice și temperate, nu știu ce să cred. Se va opri peste o clipă? Sau mine, întotdeauna, va fi același lucru, și așa mai departe pînă la sfîrșit? În poezia aztecă viața omului era asemănată cu un fluture care aspiră nectarul unei flori și apoi dispăre. Aici la Veracruz, floarea miroase a ploaie. Cît trebuie să plouă ca să adoarmă în muzeu toate statuile lui Tlálloc și țăranii mexicani să stea liniștiți? Ce sete arde măruntaiele acestor pămînturi, dacă după asemenea ploii hohotitoare obsesia secetei crește la loc ca tufele de nopal? La Xalapa există o grădină interioară unde plutea în aer o muzică de tonomat și unde norii atenuau lumina ca un mister. Aici ploaia a cucerit noaptea și n-a mai rămas decît ea, stăpînind zidurile Veracruzului, istoria lui și întrebările unor străini care n-au întîlnit niciodată o ploaie sunînd astfel. La urma urmei, sintem însă într-un hotel modern și numai o farsă a imaginației mă face să aud statuia lui Tlálloc lovind caldarimul ud cu picioarele sale enorme de piatră, în vreme ce lacrimile zeului se varsă în puhoiul de-afară. Plouă peste somnul meu cu lumina aprinsă care îmi arde visele și mă trezește la trei noaptea s-o sting.

OCTAVIAN PALER ■

EXPOZIȚII

Retrospectivă Iosif Fekete

Sculptorul Iosif Fekete — n. 1903, la Hunedoara — a debutat excepțional la 22 de ani, s-a bucurat de prietenii artistice remarcabile, a fost premiat la Saaloanele Oficiale din anii 1929, 1931, 1932 și 1935, a primit Premiul de Stat în 1955, a avut mai multe expoziții personale, cu osebire în deceniul al patrulea, sculptura lui animalieră s-a bucurat de mult succes, dar, la drept vorbind, n-a fost niciodată prea bine cunoscut, în ciuda excepționalei sale vocații monumentale. O vocație concretizată în opere importante, al căror destin urmează a fi încă luminat. Spre exemplu, Monumentul Aviatorilor din București. Pentru cei mai mulți, autorul acestui superb obiect monumental, unul din cele mai împlinite artistic din cîte se află în Capitală e sculptorul Lidia Kotzebue. Despre Lidia Kotzebue, venită în țară prin 1919 și plecată în Franța după anii '30 se cunosc prea puține lucruri. Ce se știe cu certitudine este că n-a lăsat operă. Ea a cîștigat, cu o machetă minusculă și care nu putea fi mai mult decît o idee, concursul pentru Monumentul Aviatorilor. Angajindu-l pe tînărul Fekete, în condiții care vor rămîne întotdeauna puțin misterioase, a rezultat o lucrare cu doi autori: unul de drept — Lidia Kotzebue — și altul de fapt — Iosif Fekete. Cîțiva din venerabilii maeștrii ai sculpturii noastre pledează cauza lui Fekete. Dar, ce-i mai important, este că monumentul însuși i-o pledează. Dacă în retrospectivă de la Dalles am vedea o scamă de fotografii mari ale Statuii Aviatorilor am înțelege lesne că toată discuția în jurul paternității acestei opere are o concluzie limpede. La Dalles sint expuse mai multe lucrări din junete și din ultimii ani, ultimele de o concepție foarte austeră, mărturisind aparent o modificare în concepție. Cercetînd cu atenție ansamblul, amintindu-ne Monumentul Aviatorilor din anii 1928—1929, monumentul lui Horia, Cloșca și Crisan de la Alba Iulia (1937), precum și celelalte realizări monumentale risipite prin timp și spațiu, vom simți fiorul operei de căpătîi, al acelei creații pe care vremea o așază pe un loc de merit în cultura națională. În tinerete, sculpturile sale — reflex tirziu al unui nouveau stil de bună factură, temperat de sensibilitate — arătau un artist preocupat de inovație, de ritm și simbol, interesat de suprafețele frumoase, de curbe fine, stujiind seducătoare materialitate a granitului și bronzului. La maturitate, cunoaștem un artist înțelept, stărînd într-o simplitate și esență. Parcurgem, cu opera, drumul de la particular la general, dar demonstrația nu e niciodată severă. Con-

IOSIF FEKETE : Victoria

științarea metaforei sculpturii lui Iosif Fekete e lipsită de dinadins. Faptul se explică prin aceea că artistul își elaborează mult fiecare gînd. Omul este un mare iubitor de poezie și de concept. O conștiință înaltă a mesesugului sculpturii, probată în mai toate materialele și tehnicile, îl împiedică să se grăbească. În deceniile din urmă, arta fărîncăscă a lemnului i-a dat sugestia unei majore esențializări, astfel că ultimele lucrări ne vorbesc cu o subtilă simplitate de naștere și stingere, de duhul apei, al focului, al pămîntului.

TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA FILMULUI

Melodii, melodii, Dar filmul?

În acest film NU JOACA Amza Pellea, Ion Dichisceanu, Marga Barbu, Tamara Buciuceanu, Aurel Glumia, Sebastian Papaiani, Vasilica Tastaman s.a. — pentru că, deși arînd pe afiș și chiar în citeva cadre, talentul lor nu are nimic comun cu noua peliculă a prolificului regizor Francisc Munteanu, ca de obicei și scenarist. Filmul e departe de a putea oferi vreo partitură interpretativă, subiectul fiind o sărăcie ideatică absolut impresionantă. Am fost obișnuit ca o comedie muzicală, în genere, să nu necesite cine știe ce subiect: în „Melodii, melodii” însă, subiectul lipsește cu desăvîrșire (chiar dacă, pe alocuri, simțim bine ecouri din „Tinerii” lui Clyff Richard?).

Filmul vrea să fie o comedie, dar nu reusește decît să intristeze. Cele peste 10 melodii semnate de Temistocle Popa, realizate pe texte de o evidentă banalitate nu se pot detașa de superficialitatea generală a peliculei; cîțiva tineri, se pare stuțenți, intenționează să se lanseze într-o formație pop, rock, folk sau cam așa ceva. Ei încap pe mina unui soi de pseudo-impresar (în rol Jean Constantin — comic de zile mari, admirabil actor, din păcate folosit mereu mai des în subproducții penibile, numai pentru a atrage publicul, ca la bilci; pe cei care au văzut filmul îi rog să încerce a-și imagina cam ce ar însemna „Melo-

O chemare
lăuntrică

(Urmare din pag. I)

azi. Azi, aceste cărți, nemuritoarele versuri ale lui Eminescu, Blaga, Ady, Petofi, Puskin, Withman sint acasă în sute de mii de cămine, în milioane de suflete ale României socialiste, constituind un uriaș tezaur cultural, un bun dobîndit de toți fiii acestei țări însetați de adevăr și frumos, devenind, în același timp, una din sursele de cunoaștere inepuizabile, un mare exemplu și îndreptar pentru orice creator contemporan. Mergînd pe aceste făgăsurii, literatura erei noastre socialiste și-a cucerit cititorii, s-a afirmat în lume prin atîtea nume prestigioase citate și îndrăgite în fiecare colț de țară, chiar și în cele mai îndepărtate cătune ale României de azi, fiind cunoscute și apreciate în același timp pe cele mai diverse meridiane. Dacă operele unor scriitori ca Zaharia Stancu, Mihai Beniuc, Eugen Jbeleanu, Marin Preda, Eugen Barbu, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Ioan Alexandru sau ale lui Nagy Istvan, Szemler Ferenc, Szilagyí Domokos, Letay Lajos, Sittó András, Laszloffy Aladár, Erwin Witstock și mulți alții au făcut și fac laudă muncii, patriei și poporului, intrarea lor în conștiința lumii se datorează tocmai mesajului umanitar și artistic pe care îl poartă, mesaj propriu unui popor angajat el însuși într-o operă de creație majoră a unei societăți mai

dii, melodii” fără... Jean Constantin?). Tinerii sint plimbați de colo-colo, fără absolut nici o logică — prilej însă de a panorama vizual și în „Fuji-color” peste frumusețile patriei, noile construcții industriale și, bineînțeles, litoralul unde, în sfîrșit, pe o scenă, vor da primul lor mare spectacol! Cei cîțiva tineri se căznesc să ne convingă că nimic nu e mai greu pe lumea asta decît să înighebeczi o formație de muzică usoară. Și iată cum Cornel Constantin, cîntărețul cu un recunoscut farmec pe ecranele T.V., devine aici un anti-farmec, o anti-prezență cinematografică; cum Margareta Pislaru — această populară, serioasă, harnică și de bun-simț cîntăreată — este pusă într-o postură frizînd penibilul; cum Cornel Patrichi — obosit și obositor — încearcă să facă față situației, fără a reuși decît să ne uluiască prin faptul că a fost distribuit, și mai ales, a acceptat un astfel de rol!

Socotim că genul comediei cinematografice redre-zintă o întreprindere extrem de serioasă. Este imposibil să nu te doară faptul că un regizor ca Francisc Munteanu, un om ce a dat dovadă uneori de evident profesionalism, cunoscut în mod pozitiv asupra felului în care conduce o echipă de filmare, a acceptat cu atîta ușurință realizarea filmului; a coborît ștacheta valorică a comediei cinematografice românești la un astfel de nivel! Iar încercările de a salva măcar aparentele prin introducerea, din nou absolut fără nici un sens, a lui Nea Mărin cu al său Sucă, pentru citeva secunde, nu fac decît să accentueze vidul cumplit, sărăcia tematică a peliculei.

HORIA PĂTRAȘCU ■

drepte și mai bune. Căci distinsul verb „a crea”, rezervat înainte mai mult pentru vocabularul artelor, literelor și științelor a intrat în România de azi în toate sferile vieții politice, economice, sociale, fiind conjugat de milioane de oameni spre progresul rapid, înnoirea necontentită a țării în plină activitate de creație constructivă pentru fătirea socialismului multilateral dezvoltat și a comunismului, pentru o calitate nouă, superioară a vieții, a societății noastre.

Am participat zilele trecute la o întîlnire cu cititorii în creierii munților, pe Rîul Mare din Retezat, unde se construiește o hidrocentră. Mi-am putut da seama deja pe parcurs de transformările calitative ale unui județ muncitoresc cu atîtea importante obiective industriale, mutații care se reflectă și în necontentita creștere a cerințelor pentru carte în general și pentru literatură în special. În mijlocul făuritorilor de lumină de pe Rîul Mare mi-am putut da și mai bine seama de dimensiunile nobănuite ale foamei pentru carte, pentru frumos, pentru literatură, pentru imaginea artistică, în care vrea să se regăsească cititorul nostru de astăzi, cu toate eforturile și năzuințele sale spre mai bine, pentru a-și îmbogăți sufletul, spiritul, cu noi frumuseți, adevăruri, cu noi impulsuri în avîntul său spre înălțare, autodepășire. Marile sensuri ale vieții; bucuria, satisfacția muncii, a datoriei îndeplinite, a solidarității și întrajutorării, a prieteniei și frăției dintre români, maghiari, germani și de alte naționalități, a demnității, a dragostei de patrie, a efortului de perfecționare și înnoire, a exigenței crescute cu zi ce trece, a fericirii

de a lăsa ceva durabil în urmă au un înțeles profund, vital, capătă o strălucire deosebită în mijlocul unor asemenea oameni. Și fiindcă orice muncă de creație înseamnă propulsarea noului, izbînda ideilor mai avansate, ea presupune implicit o luptă mai întil cu tine însuși, apoi și cu alții, o luptă împotriva inerției, conservatorismului, nepăsării, imposturii, lășității, corupției, rea voinței, prostiei, lenei, trîndăvicii, egoismului, disprețului față de alții, înfumurării și cite și cite slăbiciuni mascate sau nemascate ale firii umane, cu care creatorul care militază pentru progres trebuie să se înfrunte și să le învingă. Libertatea creației literare de care se bucură toți scriitorii români, maghiari, germani și de alte naționalități, spre dezamăgirea unora care se îndeletnicesc cu propovăduirea, chipurile tocmai în apărarea libertății de creație, a așa-zisei „abstrageri din contingent”, constă în înțelegerea dreptului și obligației noastre, a scriitorilor de azi de a ogîndi în viguroase imagini artistice bătălia pentru cea nouă calitate a vieții, pentru care s-a angajat astăzi o țară întreagă.

Chemarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresată la întîlnirea de la Neptun scriitorilor își găsește un ecou profund și unitar în chemarea lăuntrică a fiecărui scriitor, indiferent de naționalitate, pentru un necontentit efort de cunoaștere, decantare și măiestrie în crearea de noi opere trainice despre oamenii zilelor noastre, despre trecutul de luptă și marile tradiții revoluționare ale poporului.

RUBRICA MEA

Eminescu și India

Prezentată întâi ca o teză de doctorat, la Universitatea din București, cu un deosebit succes, cartea cercetătoarei indiene Amita Bhowse, **Eminescu și India**, proiectează lumii noi asupra problemei pe care și-au pus-o mai mulți eminescologi, fără să o poată rezolva, nici unul, și anume dacă autorul **Scrisorii I** a știut sanscrita și a luat cunoștință direct, de la izvor, în privința cosmogoniei și mai în genere a filosofiei buddhiste, sau, cum s-a crezut îndeobște, prin intermediul gândirii schopenhaueriene și al unor lucrări occidentale de specialitate. Studiul aprofundat al operei eminesciene, inclusiv al manuscriselor, a dus-o pe eminescologă la concluzia afirmativă: da, Eminescu a stăpinit sanscrita și a recurs la izvoarele originale ale literaturii și filosofiei buddhiste.

Paralelisme ale unor stări sufletești comune sunt stabilite între primele versuri ale lui Eminescu și debutul mai târziu, din 1874, al lui Rabindranath Tagore. Ca și Eminescu, marele poet indian a suferit: întâmpinarea poeziei populare și a manifestat aceeași dragoste de natură. Până și legătura cu codrul, considerată de unii eminescologi ca specific românească, încă din negurile istoriei naționale, se regăsește la Tagore.

Frecvența lunii în poezia eminesciană fusese deplăcută de G. Coșbuc, căruia îi aparține și observația că într-o singură operă a lui Kalidasa, **Povestea anotimpurilor**, „luna e pomenită de 289 de ori”. Statistica respectivă s-a făcut la noi numai pentru antume!

„Prin asocierea omului cu natura”, scrie Amita Bhowse, poezia se împreună cu filosofia, în același fel ca în **Vede și Upanișade**”.

„Divinizarea iubirii” este o altă notă comună între erotica eminesciană și „poeziile vașnave”, care fac parte din literatura indiană cultă.

„Ecouri din Kalidasa” sunt identificate în **Venere și Madonă**, poezia care-l impune pe Eminescu în stima cercurilor Junimei și **Convorbirilor literare**.

Într-un manuscris al **Luceafărului**, observă Amita Bhowse, apar cuvintele „Kalidasa”, „Nevasta lui Kalidasa”, „Amorul lui Kalidasa”, precum și „Conva (corect Kanva)”, „un personaj din Sakuntala”.

Și în **Geniu Pustiu**, romanul eminescian, se găsește asemănări tematice cu **Sakuntala**.

Autoarea combate ideea generalizată, după care „pesimismul eminescian izvorăște din cel schopenhauerian”. Finalul din poemul **Mureșanu**, cu preconișterea sinuciderii, nu este schopenhauerian, deoarece filosoful german vede în acest fel de moarte „o formă de afirmare energică voinței de a trăi, și nu o formă de negație a voinței” (observația a fost făcută de N. Tertulian, citat în teză).

În **Împărat și proletar**, ieșirea împotriva religiei concordă cu concepția buddhistă „care atestă falsitatea doctrinei brahmanice a unui suflet chinuit în lume își va primi răsplata dincolo”.

În **Rugăciunea unui dac**, autoarea subliniază „pece-tea de aur a literaturii vedice”.

Derivația cosmogoniei din **Scrisoarea I** după **Vede** e amplu și convingător demonstrată. Afară de un număr de traduceri în mai multe limbi, Eminescu a consultat originalele. **Luceafărul**, **Glossa**, **Ta twam asi**, **Kamadeva**, dintre poeziile și **Sărmanul Dionis**, **Archaeus**, **Avatarii Faraonului Tia** în proză, atestă îndepărtarea gândirii eminesciene de literatura indiană.

Cartea se încheie cu **Imnul Creațiunii**, în textul sanscrit transliterat, în paralel cu traducerea engleză a lui Macdonell și aceea a lui Max Müller, cu tălmăcirea germană a lui Karl Geldner și Adolf Kaegi, cu un alt text german din manuscrisul eminescian 2.276 și cu versiunea în versuri albe a lui Eminescu, în ms. 2.262.

Concluzia Amitei Bhowse este de reținut: „Mihai Eminescu e singurul poet european care a făcut India nemuritoare în țara sa”.

SERBAN CIOULESCU ■

CRONICA LITERARA

Gheorghe Istrate:
„Sceptra singurătății”

Gheorghe Istrate se află cu **Sceptra singurătății** la a șasea carte și formula sa de poezie rămâne aceeași pe care o știm. Apare în plus doar o descătușare a sentimentului, dincolo de suportul mitic străvechi. Este vizibilă adâncirea temelor inițiale în sensibilitatea proprie. Poetul și-a imaginat cindva o Vale a Plingerii, pe care acum n-o mai contemplă din afară: simbolurile aspirației au devenit simboluri ale identificării. Au dispărut cu

alte cuvinte, din poezie, măștile. Desigur, poemele acestea nu-s lipsite de totul de nostalgii arhetipale. Poetul își clamează patetic singurătatea, dar o face cu sentimentul împlinirii în creație: „Singur sint și parcă sint o lume”.

Poeziile acestui volum, din care nu mai puțin de 33 poartă același titlu, sint compuneri echilibrate, confesiuni de o melancolie gravă — „fără leac”; poetul mitologizează acum fără exces. Inclinația folclorizantă are un sens diferentiat. Și fiindcă locuri comune mai persistă încă destule, execuția ni se pare mai originală decit partitura. Scenariul de idei (idei-simboluri) nu atrage prin nimic provocator atenția. Drama cerebrală se resoarbe integral în cîntec.

Mai toate poemele presupun starea de basm ca stare

primordială. E aceeași cu starea de copilărie. Poetul trăiește mitul inocenței pierdute, invocă pe un ton dramatic și nu mai puțin tandru copilul de odinioară: „vai pruncule zăpada n-are rost / noi mimosim a păsări care-au fost”. Copilul e ființa fragilă din noi, deschisă totuși spre toate zările — nu atât pentru a iscodi tainele lumii, cit mai ales pentru a păstra neatînse legile firii. Prelungirea (pe cit posibil) a stării de copilărie are poate același rol, ca în poezia lui Blaga. Uneori poetul parcă regretă desprinderea din ținutul umbrelor, simbolic identificat cu tiparele lumii. În acest sens, iată admirabil rostită, aspirația spre puritate: „din treaptă-n treaptă mă cobor / absent la clopote la glasuri / și-abia ating nepăsător / zăpada putrezind pe ceasuri // aștept să-mi ard-n carne spinii / s-ajung curat la cel ce sint / să bat la ușile lumii / cu piatra unui mut cuvînt”.

Într-o poezie mai mult muzicală, cum este cea a lui Gheorghe Istrate, două sint reprezentările mitice create de poet și care apar în mod constant în viziunile sale: calul și pasărea. Uneori cele două imagini se suprapun, ca figurare metaforică a zborului arhetipal. Calul e totuși un simbol, htonian, invocat la izvoarele vieții. Pasărea personifică zborul însuși, abstracție a „mării treceri”. Amindouă reprezentările, prin supralicitare, capătă și o funcție decorativă. Întoarcerea din basm — adică despărțirea de copilărie — provoacă o senzație de gheață. E ca o abdicare de la sensul legendei: „copii curați eu m-am întors acasă / pe dira de cenușă de demult / deși săgeți mai am în toba roasă / și zmeii mă așteaptă să mai lupt // dar nu-mi mai intră pașii-n urma mică / prea mi-au crescut și tălpile-s prea mari / un fluture zadarnic mă ridică / mi-e trupul surd și umerii amari // piclos e drumul stilpii de la poartă / sint doi străini bănuitori și grei...” Deloc facilă, poezia aceasta atît de viguroasă aspiră spre marile împliniri.

CORNEL MORARU ■

Adevărul
e de partea noastră

(Urmare din pag. 1)

nestat de cei care își trimit și ciinii să se croaziereze în jurul lumii. Această libertate bicisnică e străină sufletelor noastre.

În recenta întâlnire avută cu membri ai conducerii Uniunii Scriitorilor, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atrăgea încă o dată atenția asupra datoriei noastre, a scriitorilor, de a milita cu forța cuvîntului, cu mîgăla și răspundere umanistă pentru o concepție științifică despre lume, materialist dialectică, de a ne opune cu fermitate și îndurare oricăror forme de misticism, oricăror forme de întuneric, menite să-l îndepărteze pe om de înaltul lui destin. Între fericierea personală și o concepție științifică asupra lumii există o strînsă, implacabilă legătură. Fericierea, libertatea n-au valoare decit dacă sint concrete, dacă le simți prin tot porii, ca adierea vîntului și briza mării. Slujitorii ideilor retrograde, obscurantiste abstracționează cu bună știință ideea libertății, a fericii, o golesc de conținut și, mai ales, o lipsesc de baza ei materială. Condițiile materiale nu mai au — din punctul

de vedere — nici o valoare, libertatea nu mai are concretețe, nu mai are sentimentul de casă pămîntescă atît de propriu realităților noastre, devine o noțiune sleampătă, care se țirice în cirje, spre care nu aspiri, ci doar îi plîngi de milă. Cîneva, la un post de radio foarte străin, face greșala de a confunda veninul rezonabil plătit cu ironia lui Voltaire și mereu ne critică, fiindcă ne-am permis să desființăm șomajul. Nimic nu e mai dureros pentru o ființă omenească decit să nu aibă dreptul de a munci. Nu cunosc blestem mai mare. Desființarea șomajului în țara noastră îl nemulțumeste profund, ne sugerează ideea că asigurîndu-i omului dreptul sacru de a munci i-am încălcat libertatea. Bineînțeles, apărătorul fanatic al dreptului la șomaj are o leafă bunisă, și, după vocea răgușită, chiar și vechime în cîmpul muncii lui murdare, de aceea își permite să vorbească atît de degajat despre plăcerile șomajului; dacă și-ar pierde slujba, sint convins că ar avea mai puțin humor. Deși nu-mi fac mari iluzii în ceea ce privește puterea de înțelegere a crainicului care se crede discipolul lui Voltaire, trebuie să-l atragem respectuos atenția că omul e mai mult decit un salariu plătit la timp. Munca nu este numai un drept sacru, ci și o necesitate sufletească. A-i răpi unui om dreptul la muncă

nu înseamnă numai o nedreptate economică, ci și una morală, șomajul e o barbarie mult mai complicată, mult mai bine pusă la punct. A calomnia țara în care te-ai născut nu cere nici un efort, nici fizic, nici intelectual. Vidul sufletesc e o materie primă cu desăvîrșire suficientă.

Tot ceea ce noi clădim pentru fericierea oamenilor devine pentru asemenea privitori cu reavoință față de orînduirea socialistă, prilej de ironii care de care mai răutăcioase. Ce rost are să construiești locuințe? Ce rost are să așezi orchestre simfonice în aproape fiecare capitală de județ? Ce rost are ca în România să apară mai multe reviste literare ca în Belgia? Desigur, toate acestea au un rost, dar acest rost îl stă în noi, cei care construim socialismul, cei care ne construim casele și cărțile. Și nu dăm nimănui socoteală.

Am privilegiul aristocratic al unei obîrșii metalurgice și un prieten de al meu, muncitor la „Electronica”, m-a invitat să-i văd locuința cea nouă. Nu era un palat, n-avea piscină, nici scări interioare, dar era plăcută, elegantă, civilizată, odihnitoare. Și m-am simțit mîndru de această imagine concretă, palpabilă a respectului pentru om, pentru viața lui de fiecare zi. Și cum aș putea să nu-mi exprim, prin scrisul meu, și această mindrie.

Mircea Grigorescu:

Jurnal inedit

Prezentare la un Jurnal? Și, mai mult, în cazul lui Mircea Grigorescu? Mai curînd o precizare: e vorba de cîteva zeci de pagini scrise pe verso-urile unui dosar voluminos ce cuprinde note de tiraj ale „Ecoului”. Mare ziar de informațiuni, Director Mircea Grigorescu — cum scrie pe ele. E doar un început? Nu se poate afirma cu certitudine mai ales că, de pildă, pe coperta a IV-a a cărții „Soillocvii” — de Mircea Eliade — la anunțul cărților sub tipar, la nr. 13, cu scrisul său inimitabil și ușor de recunoscut, el a adăugat: „Mircea Grigorescu — Eselu sau Roman”. (Era în anul 1932). S-o fi materializat ceva din acestea? Nu știm încă!

Acest Jurnal începe în 1949. Anul ar trimite la altceva. În realitate este vorba de o adevărată povestire. Invităm cititorul s-o parcurgă, conștinșînd că nici acum nu va fi dezamăgit.

O casă pe Oreav

14 mai 1949

— Dumitreee! Dumitreee!
Dumitru mai trase funia o dată, cu smucitură, și găleata de doagă neagră, îmbătrînită de ani, răsări, stîrbă, la lumina zilei, stropind pereții puțului cu o jerbă de picături argintii. Apucă toarta cu o mână iar cu cealaltă săltă găleata peste cap, prăvălind-o într-un hărdău uriaș. Era ultima. Atăta ținea hărdăul. Vreo două duzini de găleți și gata.

Apa mirosea a răcoare și a lut din adînc. Miros de rădăcini proaspete.

— Dumitreee! Dumitreee!

Agăță binișor toarta de un piron țigănesc și răscii funia de vreo două-trei ori. Dacă trece vreun rumân pe drum, poate să scoată câtă apă-i cere inima — lui și boiler. Dar dracii de țigani, tîncii, vin pe furis, prin șant, pe dinapoia puțului și aruncă bolovani în ghizduri. Ba uneori dau drumul găleții, de-a berbelea, pină'n fund, de se dogește de grinzile pereților. Odată a căzut de-a binelea în puț, cu funie cu tot.

— Mă Dumitru, mă! Icnî glasul din curte, mai domol dar mai cu nădeide. Haide, mă, nene, că nu s-o fi spart fundul hărdăului. Hai, că plec.

Vorbele treceau, de parcă s'ar fi dus către altul. Din fântână se amesteca un murmur de ecou, cu picăturile care se spărgeau pe oglinda apei. Auzia, firește, auzia el bine, dar nu-i venea să răspundă. Nici n'avea ce. Tot atunci va ajunge și strigat și lăsat în pace. Mai bine să tacă. Așa făcea el, fără vreo socoteală anume. Tăcea, — și-și vedea de treabă, fiindcă era și cel mai mic, din toată gospodăria lui Bătătură. Uite că vin acum, gîndi el. Să aștepte, că doar nu vin turcii. Dumitru potrivea cărătoarea la hărdău. Îi zicea cărătoare așa, din capul lui, fiindcă nu auzise pe nimeni cum să-i zică și nici spunându-i altfel. Era o prăjină lungă și tare, sprijinită pe două roți mari, ca de cărută, cu șine de fier, adunate de pe la vechituri. Prăjina avea în vîrf un căr-

lig zdăvan. Întors la roșu și potrivit bine cu barosul, pe urmă călîț în apă rece. De cărlig agăță Dumitru hărdăul, ridicînd prăjina cu coada spre cerul limpede, spălăcîț, apucînd mînerul hărdăului cu colțul cărligului și urducînd toată grămada de apă și de doage pînă la vreo două palme de pămînt. Cu ani în urmă, Dumitru se agățea cu toată nădeidea de prăjină și trăgea de ea în jos pînă și se tăia răsuflarea. Cîteodată înjura printre dinți. Nu izbutea să urnească hărdăul și mai arunca apa pe prundișul fântăni, cu palmele ca ciutura, risipind-o cu durere, de parc'ar fi fost pumni de lacrimi. După ce golea binișor hărdăul, prăjina se lăsa aplecată spre tărână și Dumitru o mai înjura odată.

Acum, merge mai repede. S'au schimbat multe de-atunci... Ridică brațul, ars de soare. De sub mîncă suflăcăt se incolăcesc siruri de mușchi ca odgoanele în lungul brațelor. Prăjina se pleacă umilită și ascultătoare, cu hărdăul plin-ras, atârnat fără putere în ciocul de fier. N'are de ales. Dacă nu se pleacă spre tărână, cu socoteală, apoi se rupe. Lui Dumitru nu-i pasă. Rupă-se, dracului. Face alta mai tare.

Zâmbește, în sinea lui, ascunzându-și fata de soare, de lumină, de soseaua, pe care nu trece nimeni. Așa-i place lui să zâmbească, numai cu obrazul ascuns și atunci parcă se mîniază ceva în el și stinge zâmbetul.

Întoarce cărătoarea spre drum și ține bine de prăjină, să nu fugă năucită spre vale, după movișta puțului. Oho! Oho! Hoho! nebuno! O domolest Dumitru, cu gîndul. Staj încet, că te înjur.

De fiecare dată, tocmai, în clipa aceasta îi spune gîndul că toată comedia asta de cărătoare a născocit-o Mircea, Frate-său Mircea, din mîntea lui — dar n-a găsit el și un fel de opritoare la roți — o piedică, ceva, să nu pornească, așa, de-a prăvăle, risipind apă și plîsînd hărdăul cu fundul de praf. Așa-i Mircea! A născocit-o mai mult de mila ălora de cărau apa. N'a spus nimănui nimica. L-a luat pe Dumitru după el, strigînd de parcă s'ar fi aprins casa „Nu veni, mă desculț;

pune-ți ceva'n picioare că te bat de te ia dracu’ — apoi s'a învîrțit prin ograda din dos — a scos de prin gunoaie un fier, l-a sucit, l-a cumpănit, a luat altul mai lung și mai subțire — a ales din grămada mare de prăjini una mai tare, mai vînoasă și hai cu ele, cu Dumitru cu tot la Bușală.

— Măi, nea Bușală, să trăiești și matale, iacă ți-am adus astea să facem ceva din ele.

Aruncă prăjina, fiarele vechi, niște pi-roane ruginite, pe jos, prin praful negrit de șgură și începu să vorbească mai încet, cu țiganul, către fundul odăii unde era și fierăria lui Bușală și bucătăria Maritei.

Dumitru-i lăsa acolo. Își vedea de treaba lui, care era să gonească nițel pe Bușală ăl mic, să-l opinească'n praful uliței țigănești și pe urmă să aștepte nițel sub gardul viu. Atunci ieșea de undeva Tina, fata cea mai mare a lui Bușală, neagră și subțire, cu păr lung, negru, legat în două cozi groase, praponite la vîrfuri cu fir de lână roșie. Tina nu mai era de joacă. Ajuta măsii și alerga după „pura-dei”, circada de semîntie țigănească pe care o făurise Bușală și cu Bușălița, când oboseau de atîta baros și de mestecatul mămăligii. Marita năstrea câte unul pe an și-l arunca acolo la grămada. Noroc că Tina era acum fată mare dar nici de maritat. Așa că lua tîncul de la fata Maritei și-l pregătea pentru viață, îndopîndu-l cu mămăligă, cu lapte de capră, cu fasole și cu susai și odihnindu-l și în soare, pe prispă, când la umbră, în odaie, pe o toală. Avea, acum, vreo opt și nici nu mai știa bine dacă s'a măsii sau ai ei. Nu-i lăsa decit când se ducea la puț să umple cofa cu apă — și de la o vreme se ducea mai des. Dumitru se făcea că n'o vede. Dar așa, din iocă-i zicea cu jumătate de gură: Tine-i, fă, Tince, că ăștia au căpiat — și ea rădea: — Lasă-i „coane” Dumitru, dă-i dracului că-i omor din bătaie. Cam atîta. La puț mai vorbeau, cîteodată, dar Dumitru, de mic, fusese zgărcit la vorbă.

Cum pensionarea se apropie, am cerut să mi se treacă în carnetul de muncă perioada 1941-1947, când am lucrat, cu forme în regulă, ca om de serviciu la notariatul din Gladna Română (comuna Firdea, județul Timiș), ne scrie Iosif Ionescu, domiciliat și astăzi în același sat. Cum arhiva primăriei din Gladna Română a ars în întregime în anul 1948, am fost îndrumat să mă adresez Comisiei pentru reconstituirea vechimii în muncă de pe lângă Consiliul popular al județului Timiș. De la această comisie am primit adresa cu nr. 9148 din 28.XII.1977, prin care mi se pune în vedere să depun în completare înscrisuri în original din perioada respectivă, din care să rezulte că în acel timp eram în serviciu. Situația ar fi de ris, dacă nu ar fi de blîns, doar eu m-am adresat acelei comisii tocmai pentru că nu am documente atestatoare, arhiva fiind arsă. Nu am decît, așa cum prevede legea, doi martori, pe fostul notar și fostul casier al notariatului de atunci.

As vrea ca în câteva rânduri să mă refer la unele aspecte negative în ce privește difuzarea presei în Curtea de Argeș, care persistă de o bună bucată de vreme. Spre deosebire de trecut, în acest an ziarele și revistele soseser la chioscuri la ore foarte diferite, cuprinse cam între 11 și 15. Deprindurme, ne pierdem vremea pe la cozi sau rămînem fără publicațiile preferate. Nu cunosc cauza, dar sper că acest apel al meu și al multor concetățeni va ajunge acolo unde trebuie, adică la Direcția județeană de poștă și telecomunicații. (Marian Ghită, str. Lt. V. Ștefănescu nr. 3, Curtea de Argeș)

În ziua de 30 iunie m-am dus la stația Dacia-service din orașul nostru, scrie Valeriu Sima din Cimpulung Muscel, str. Alex. N. Voievod nr. 9. Am achitat la casierie 6,50 lei și m-am dus cu chitanța în hală în care se efectuează operația respectivă, unde însă mecanicul a refuzat categoric să îmi schimbe uleiul. Am stat acolo o oră, timp în care mecanicul a executat diferite operații la mașinile unor clienți veniți în urma mea și care nu aveau chitanță, ci plăteau direct mecanicului. „La mica întelgerere”, indignat, m-am dus la casierie pentru recuperarea banilor plătiți degeaba, dar nu am mai găsit pe nimeni, fiind trecut de ora 15.30. Am vrut atunci să vorbesc cu seful unității, însă mi s-a spus că e la o sedintă. Iată de ce am scris această scrisoare.

O.J.T. Vrancea :
Urmare articolului „Una e pe listă, alta e pe bandă” publicat în numărul 25 din 22.VI. a.c. al revistei Flacăra, vă comunicăm măsurile luate pentru înlăturarea lipsurilor constatate. Gestionarul a fost sancționat cu „avertisment” pentru neconcordanța dintre planul-meniu și preparatele existente. S-a preconizat mărirea numărului preparatelor cu legume și paste făinoase. În fiecare zi nu vor lipsi produsele: ceai, cafea cu lapte, ochiuri, omlete, diferite produse lactate s.a. În luna iulie se va introduce la bucătărie un schimb de noapte care să asigure mai buna diversificare a preparatelor culinare. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat, care a contribuit la îmbunătățirea activității ce o desfășurăm.

Comitetul orășenesc Slănic-Prahova al P.C.R. :
Referitor la articolul „Venit pe lume pe o undă de soc birocrațică”, din numărul 26 al revistei Flacăra, vă aducem la cunoștință următoarele. În ziua de 1 iulie a.c., biroul comitetului orășenesc de partid și Biroul comitetului executiv al consiliului popular au analizat în prezența conducerii spitalului din Slănic și a celor vizati, aspectele semnalate în articol, luîndu-se măsurile corespunzătoare ca asemenea lipsuri să nu se mai repete pe viitor, iar activitatea medico-sanitară să se desfășoare în condiții cât mai bune. Însusindu-ne critica din articolul amintit, îi asigurăm pe cetățenii orașului nostru că vom depune toate eforturile pentru a ridica activitatea sanitară din localitate la înălțimea sarcinilor trasate de conducerea partidului și statului nostru.

Consiliul popular al județului Prahova — Direcția sanitară :
Deficiențele semnalate de revista dv. au fost cercetate de un colectiv al Direcției sanitare județene, care a constatat următoarele: Mihalache Constanta, de 19 ani, din orașul Slănic, s-a internat în compartimentul

de obstetrică-ginecologie al Spitalului Slănic pe data de 23.V. 1978, ora 9.15, fiind examinată de asistenta de specialitate. I s-a recomandat administrare de oxigen și repaus la pat. La ora 10.45 este reexaminată de dr. Catrinescu Ion, care decide efectuarea unui tratament specific și supravegherea în continuare a gravidei, neputînd fi transportată la maternitatea spitalului de la Vălenii de Munte, autosanitară spitalului din Slănic aflîndu-se în cursă în județ. La solicitarea asistentei Enescu Rodica, moasa Romanici Doina, lucrînd temporar la serviciul de salvare Vălenii, primește și confirmă solicitarea, însă neglijează trimiterea la timp a autosanitarei. La orele 12, neexistînd încă mijloc de transport, pacienta e reexaminată de același medic, care dă indicații de supraveghere intrucît travaliul începuse. La 13.15 Mihalache Constanta naste spontan un făt viu, cu prematuritate gr. I (7 luni), cu circulară dublă de cordon și în asfizie albastră. Chemat de urgență, dr. Popescu Victor, medic primar chirurg, reanimează noul-născut și după 5 minute cere transportarea lehuzei și a copilului la maternitatea Vălenii pentru tratament de specialitate. La 15.45 ei ajung la destinație cu salvarea din Slănic, sosită între timp din teren. Copilul e luat în primire imediat de medicul pediater de gardă, care constată moartea clinică. Se încearcă reanimarea intensivă, fără rezultat. Față de cele constatate la autopsie, decesul noului-născut nu putea fi evitat. După externare, sotel lehuzei solicită a doua zi (24.V) certificat de deces spitalului Vălenii, dar este refuzat, desi era obligatia acestui spital, prin medicul constator al decesului, dr. Iosufache Aneta, să elibereze certificatul. Printre măsurile luate în urma cercetărilor menționăm îndepărtarea din serviciu a moasei Romanici Doina, cu data de 19.VI.1978. De asemenea, cazul a fost supus dezbaterii C.O.M. al spitalului din Vălenii de Munte, atrăgîndu-se atenția medicilor pediatri să procedeze legal în viitor. Totodată, s-a indicat spitalelor din județ să prelucreză cu cadrele medicale articolul respectiv și deficiențele semnalate, în vederea evitării pe viitor a unor astfel de situații. Colectivul de anchetă al Direcției sanitare a dezbătut cu cadrele medicale de la ambele spitale atît articolul citit și sarcinile de serviciu ce trebuie aplicate întocmai pentru înlăturarea unor eventuale deficiențe.

Sîntem un grup de tineri din Munteni, județul Galați, și prin aceste rânduri propunem forurilor competente înființarea unei asociații sportive în comuna noastră, care avea cîndva (pînă prin 1975) bozate tradiții în acest domeniu. Ni se tot promite de către organele locale că se va face ceva și pe această linie, dar noi rămînem mereu doar cu promisiunile. De cînd s-a desființat echipa de fotbal, stadionul nostru a ajuns loc de păsune. Sîntem oameni ai muncii, sîntem tineri, și dorim ca formarea noastră să se completeze și prin sport. Așteptăm și sperăm. (Semnează Costache Gurău și alți 19 tineri)

Am citit articolul „În cazul Gheorghe Popa, pe făgăsul legii a mai rămas o singură portită: cîntecul unui cetățean. Ce va face el?” L-am citit cu interes deosebit, pentru că eu cunosc foarte bine cazul respectiv. Sotia celui în cauză, Maria Popa, mi-a fost elevă și mă vizitează și acum. Am fost mereu la curent cu manevrele aceluiași gestionar Gh. Bora care, prin diferite tertipurii și folosindu-se de unii reprezentanți ai oficialităților locale a izbutit să spolieze familia Popa. Ceea ce s-a scris în Flacăra corespunde întocmai adevărului. As avea de adăugat că nu poate rămîne nepedepsită fapta judecătorului de la Medgidia care a făcut formele pentru acea licitație oneroasă, în dezacord cu spiritul legii, cu logica și cu dreptatea. După mine, ar trebui să fie trasi la răspundere și avocatii care au aranjat în așa fel dosarul încît să rămîna „curat, curat”, desi, la drept vorbind, el a rămas... curat murdar, vorba ilustrului dramaturg. M-as bucura ca rîndurile mele să vadă lumina tiparului, imi asum răspunderea pentru convingerile exprimate și, ca să citez și din cronicari, „eu voi da sama de ale mele cite le scriu” în slujba adevărului și omeniei. (Învățător Marin I. Ionescu-Duicu din Constanta).

Consiliul popular al județului Galați :
În scrisoarea adresată dv., tov. Manea Ion, electrician la NAVROM, sesizează că maistrul Grigoras Marin are o atitudine necorespunzătoare față de sotia lui, Manea Doamna, muncitoare necalificată la Întreprinderea de morărit și panificație din Galați. În timpul verificării, de comun acord cu conducerea unității, s-a hotărît ca tovarăsa Manea să fie înscrisă la primul curs de calificare de scurtă durată ce se va organiza, iar pînă atunci va lucra la modelare, așa cum doreste. S-a constatat că maistrul Grigoras Marin nu are suficiență autoritate față de muncitorii pe care îi are în subordine, nu este un bun organizator, iar ca urmare în activitatea brigăzii respective au apărut unele lipsuri. Conducerea întreprinderii a hotărît mutarea lui în altă secție. Afirmația petentului că sotia lui, schimbîndu-i-se locul de muncă, a suferit un accident în urma căruia a absentat 40 de zile nu a fost confirmată nici de declarația tovarăsei Manea Doamna, nici de răspunsurile date de alți 6 încadrati cărora li s-a pus întrebarea respectivă, fiind vorba în realitate de numai 5 zile de absentă, în recuperare, după expirarea cărora numita s-a prezentat la locul de muncă din proprie inițiativă.

O.J.T. Ialomita :
Referitor la articolul „Serviciile în stațiunile de odihnă. Luni, la Băile Amara” din numărul 27 al revistei Flacăra, vă comunicăm că aspectele semnalate sînt reale. Prin măsurile adoptate s-au asigurat condiții care să elimine definitiv din activitatea unităților noastre asemenea lipsuri. Conducerea O.J.T. Ialomita mulțumeste redacției pentru sprijinul acordat.

Comitetul comunal Dridu al P.C.R. :
Din cercetările făcute în legătură cu scrisoarea adresată revistei Flacăra de către locuitorii comunei noastre Farmazon C. Marin au reieșit următoarele: într-adevăr, seful depozitului de paie și-a pontat fictiv sotia și fiul, prejudiciînd astfel unitatea cu 14 500 lei. În anul 1977 a cultivat cu zarzavat curtea depozitului, folosînd muncitori din subordine și însusindu-și veniturile. Și-a învelit cu polițienele sustrasă solarile din gospodăria proprie. A folosit tractoarele și remorcile unității în scopuri personale sau le-a închiriat la alții, însusindu-și banii încasați. A crescut animale în incinta depozitului, folosînd personalul muncitor al unității. În prezent dosarul numitului Badea Constantin se află la biroul de cercetări penale al miliției pentru continuarea anchetei. În legătură cu desfacerea abuzivă a contractului de muncă al tovarășului Farmazon Marin, rezultă că acesta nu a lipsit de la muncă, ci a refuzat să plece în cursă datorită defecțiunilor tehnice ale tractorului și lipsei autorizatiei de circulație. Cu toate acestea, i s-au tăiat 8 zile de lucru și i s-a imputat nefolosirea utilajului (aproape 6 000 lei). Contra acestei măsuri s-a făcut apel la instanța de judecată. Avînd în vedere situația petentului (sotia bolnavă, 2 copii minori), s-a luat legătura cu Sanțierul de construcții Acumularea Dridu pentru încadrarea în muncă a tovarășului Farmazon Marin. Întîrzierea răspunsului nostru se datorează greutăților întîmpinate cu obținerea documentelor contabile, necesare verificării și apoi audierii martorilor, de la forul tutelar al depozitului de paie.

Vă mulțumesc foarte mult pentru sprijinul acordat de redacția dv. în necazul pe care l-am avut cu obținerea documentelor necesare în legătură cu vederea în muncă. Eram la grea cumpănă cînd v-am scris iar dv. cu adevărat mi-ati luat o piatră de pe inimă. Vă mulțumesc și vă salutăm cu respect Fr. Vidican din Radna, str. Ardealului 444.

Întrebarea „De ce a murit Florina?” mă urmărește mereu. Cazul ne îndeamnă să ne gîndim măcar o clipă și la fetele devenite mame, ca victime ale bunei lor credințe, pe de o parte, și a micimii de suflet a partenerilor, care le întorc spatele în clipa concepției copilului. Firește că am în vedere numai fetele devenite mame ca victime ale bunei lor credințe trădate, și nu pe cele care, în urma unei vieți usurate, nasc copii de care apoi nu știu cum să scape. Mă gîndesc numai și numai la Florina și la toate fetele ca ea cărora le-aș întinde bratul ocrotitor de mamă, pentru care cer mai multă înțelegere din partea părinților, a

colectivelor în care trăiesc, pentru a le usura durerea trădării, arsura rușinii, deznădejdea singurătății, pentru triumful speranței, al vieții! (Emilia Russe din Ludus, județul Mures).

Am fost îndurerat citînd articolul „De ce a murit Florina?” în numărul 27 (6 iulie a.c.) al Flăcării. Cînd moare un om, cum spune Camus, toți trebuie să ne simțim puțin vinovați. Vinovați, cred eu, pentru că uneori sîntem prea indiferenți la ce se întîmplă în jurul nostru. Povestea Florinei e prea tristă ca să nu reflectăm mai mult asupra ei și să nu încercăm desprinderea unor învățăminte. Acel Liviu, atît de arogant în expresii, inclîn să cred că nu o iubea cu adevărat. Altfel n-ar fi îngăduit să fie înjunghiate candoarea și frumusețea fetei. Nu-l cred, Lacrimile lui tirzii au culoarea monedelor false scoase din circulație, și nu îl pot crede. Rîndurile acestea vi le trimit un tinăr muncitor care iubește și el o fată frumoasă, a cărei făptură nu ar jertfi-o pentru nimic în lume. În același timp știu că ignoranța, sau lăcomia, sau micimea de suflet, sau nepăsarea, sau atîtea și atîtea altele mai pot declanșa asemenea tragedii. De aceea, spre folosul tuturor tinerilor din țara noastră vă propun deschiderea unei anchete în opinia publică pe marginea tristului sfîrșit al iubirii și al vieții Florinei. (Ioan Iustin Purza, Arad, str. Odobescu 11)

Mă numesc Ioan Moldovan, am 57 de ani, lucrez la Fabrica de produse ceramice Ariusol din Cimpia Turzii, ca zidar. Urmăresc cu multă nerăbdare în Flacăra tot ce se referă la „Situația Kozak”, deoarece de 23 de ani sufar de o boală de piele și as dori să eu să fiu tratat de către cel care a vindecat sau ameliorat atîtea cazuri. După a mea părere, acest om meritos nu este privit cu seriozitate. Nu pricep deloc de ce și cine poate fi atît de rău pornit împotriva realizărilor lui, de ce Ministerul Sănătății continuă să tergiverseze rezolvarea acestei situații. Nu-mi pot explica și nu pot înțelege cine și ce ar cîștiga dacă tovarășul Kozak, descumărit de sirul interminabil de piedici ce i se pun, ar abandona. Noi, cei ce sîntem în suferință, și nu avem altă speranță de vindecare, sîntem în continuare alături de Pavel Kozak și de toți cei care îi acordă încredere și sprijin în activitatea lui plină de onoare.

Locuiesc pe str. Cugir nr. 9, sector 3, mă numesc Emilia Constantin și am cerere de telefon înregistrată sub numărul 155607/18.01.1971. Familia mea, căreia telefonul îi este deosebit de necesar, din motive ce sînt arătate în cerere, așteaptă deci de 7 ani instalarea lui. Tatăl meu, care este paralizat parțial, s-a dus de 3 ori în audiență la Palatul Telefoanelor (vă închipuiți cu cîtă greutate!) și i s-a spus că postul nu ne poate fi instalat decît peste încă 2-3 ani. Sînt gata să cred că cererea noastră nu este ușor de rezol-

vat, dar nu imposibil, de vreme ce, știu prea bine, pe strada noastră mai sînt instalate telefoane.

Comitetul municipal Giurgiu al P.C.R. :

La scrisoarea pe care ne-ati înaintat-o, semnată de tov. Manciu Ion din Pitești, referitoare la situația rudelor sale (părintii și fratele) ce locuiesc în Giurgiu, Șos. București nr. 76, vă comunicăm: la etajul imobilului respectiv locuiește, împreună cu sotia și 5 copii, numitul Tănăsoaia Ilie care a ocupat abuziv apartamentul și, din lipsa unui spațiu corespunzător ca normă locativă pentru această familie numeroasă, nu a putut fi evacuat. E adevărat că această familie nu respectă regulile de conviețuire socială, tulbură mereu liniștea colocatarilor, în special a familiei Manciu, care locuiește deosebitul apartamentului lui Tănăsoaia Ilie. Copiii acestuia sînt nesupravegheați și negrijiiți, injură vecinii și produc stricăciuni imobilului. Pentru comportare necorespunzătoare au fost sancționați contravențional de organele de miliție și comisia de judecată, în urma unor reclamații anterioare ale colocatarilor. Pentru stricăciunile produse clădirii a fost sesizată E.G.C.L. Giurgiu pentru a evalua pagubele și a le recupera prin întreprinderea unde lucrează Tănăsoaia Ilie. De asemenea, a fost chemat împreună cu ceilalți locatari, atrăgîndu-i-se atenția pentru ultima oară și punîndu-i-se în vedere că dacă asemenea fapte se repetă colocatarii vor introduce acțiune în justiție și se va cere evacuarea acestei familii turbulente.

Către redacția revistei „Flacăra”—București.

Colonelul veteran Pătrășcoiu Nicolae, despre ale cărui fapte de un strălucit eroism din primul război mondial ati publicat un impresionant articol în „Flacăra” din 4 mai a.c., este una din multele pilde de eroism de care este legată istoria noastră. Față de asemenea oameni trebuie să avem un respect deosebit, ei au participat la furierea unității neamului românesc, luptînd cu arma în mină împotriva vrămașilor noștri. Este meritul revistei „Flacăra”, care în paginile sale evocă devotamentul fără margini al oamenilor dintotdeauna, atunci cînd au fost chemați să-și apere glia strămoșească.

DAN ION
strada Careiul 28, Satu Mare

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o oot face în fiecare zi între orele 10-13 iar luni, marți și miercuri între orele 10-17.
● FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieti-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

● Grup de pensionari C.F.R. — Iasi. Direcțiile sanitare regionale și unitățile sanitare C.F.R. acordă pensionarilor C.F.R. și membrilor lor de familie asistență medicală ambulatorie de specialitate la policlinici, la cabinetele de stomatologie din policlinicile și dispensarele medicale C.F.R., precum și internări în spitalele C.F.R., pe baza recomandării medicale, în aceleași condiții ca și pentru personalul muncitor C.F.R.
● Zamfira Șerban — București. Vi s-a repartizat de către Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 7 o locuință corespunzătoare în str. Grozăvești nr. 14.
● Titu Tătaru — Craiova. Oficiul farmaceutic Craiova a aprobat transferarea soției dv. la punctul farmaceutic nr. 42 din Terpezita.
● Vasile Alexandru s.a. — Ploiești. Am fost informați că vi s-au achitat sumele convenite pe perioada cit ati fost plecati.
● Ana Cerepaniuc — comuna Mihăileni (Botoșani). Conducerea C.A.P. a stabilit să vă acorde lot în folosință de 0.15 ha, precum și ajutorul în natură ca la toți cooperatorii pensionari. De pensie C.A.P. nu puteți beneficia pentru că nu ati îndeplinit minimum de norme stabilit decît pe o perioadă de 2 ani.
● Reghina Dinu — București. C.O.M. de la I.C.R. 2 a propus înscrierea dv. pe lista de locuințe pe anul 1979 la urgente.
● Maria Ștefan — comuna Ungureni (Botoșani). Ați fost chemată la D.G.A.I.A. Botoșani pentru a fi repartizată la o altă cooperativă agricolă de producție, tot în funcție de contabil, dar nu v-ati prezentat.
● Ioan Cimpean — Cimpia Turzii. Nu este nevoie de planificare, veniți cînd aveți posibilitate, sau să ne scrieți care vă este necazul.

MARGA NEDELEA

Prin China eternă

Muzeu și realitate

Sintem în inima capitalei, în Piața Tien An Men (a cerului veșnic) peste drum de Palatul de Iarnă. Spațiul public se lărgeste copios și ni se impun privirii liniile sobre și moderne ale edificiului în care este adăpostit „Muzeul de istorie a Chinei”. Tresar încă de la citirea inscripției: un muzeu al unei istorii atât de îndelungate și de bogate este o plimbare obositoare, dar frumoasă, prin milenii de civilizație și cultură, la care, dacă adăugăm și preistoria în lumina descoperirilor arheologice, plimbarea noastră se întinde prin nu mai puțin de 1700 000 de ani.

Intrăm într-un hol amplu ca o catedrală și urcăm scări tăiate în marmură lucitoare și scumpă flancați de prietenia și politetea proprii sufletului sensibil și deschis al chinezului și ajungem în seama unor ghizi de vocație ale căror explicații ies din stereotipia de bandă de magnetofon a ghizilor de aiurea și devin lecții pasionate și pasionante de istorie a Chinei.

Ce poate cuprinde autorul acestor mărturisiri din imaginile multiplicat, ca între oglinzi paralele, ale muzeului? Mă voi mărgini la esențe și, mai ales, la unicate: istoria Chinei e plină de invenții cruciale pentru istoria omenirii, iar atunci când ele nu sînt invenții, sînt cel puțin reintrușchii-pări superioare și ingenioase ale unor invenții din altă parte a lumii. Iar, în materie de artă, precumpănește perfecțiunea, capodopera — de la artistul profesionist notoriu, la artistul amator anonim. Miroase a genialitate acest muzeu uriaș ca întindere și valoare. Exponatele lui mi-au întărit marea și fierbîntea mea dragoste față de China și încrederea mea nedrămuțată în destinul de excepție al poporului ei.

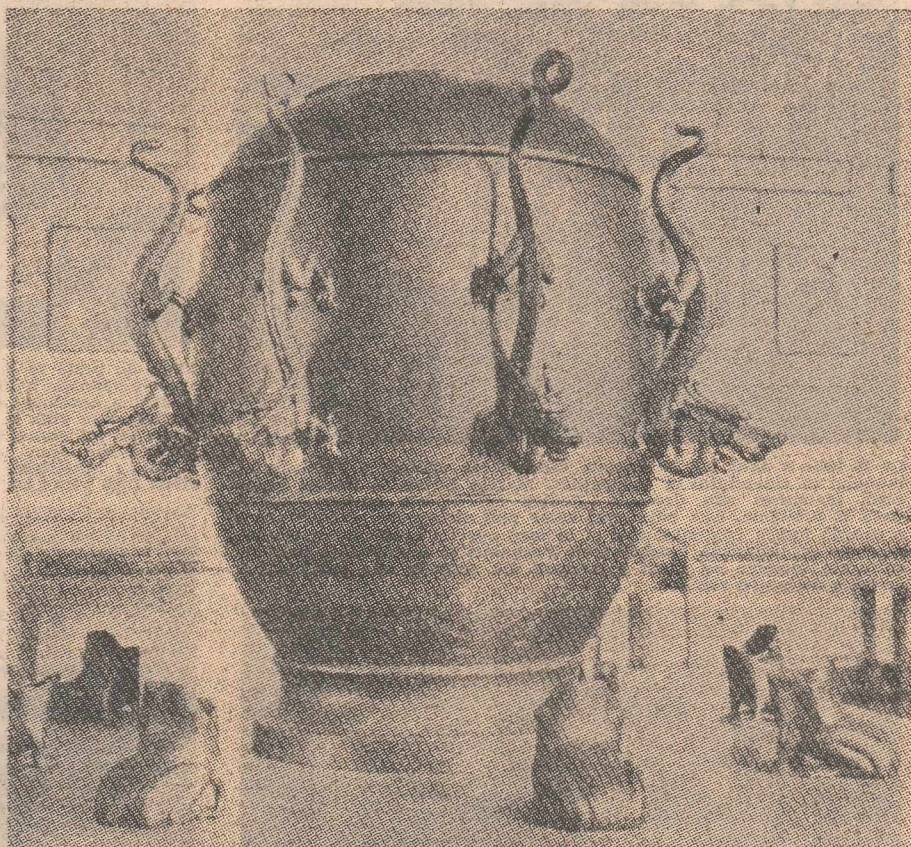
Impărțite metodice, sălile muzeului trasează granițele aproximative a patru mari capitole: preistoria și orinduirea primitivă datînd între 1700 000 și 4000 de ani i.e.n., antichitatea sclavagistă pînă în 476 cînd ar începe, așadar, feudalismul pînă pe la 1840. Dar de la acest an societatea se desfășoară mixtă, feudal-capitalistă, abia după mișcarea din 4 mai 1919, în care s-a impus marea personalitate a Doctorului Sun Yat Sen, desăvîrșindu-se revoluția burghezo-democratică.

Apoi exponatele fiind dirijate în subcapitole prin pleiada numeroaselor dinastii, mișcări populare, intervenții străine etc.

Ceea ce izbește neplăcut, încă de la primii pași prin muzeu, este faptul că, într-o vitrină, craniul omului din Wien Mo, datînd de 1700 000 de ani, este o copie de lut, originalul de os fiind „luat” de imperialiștii americani înainte de eliberarea Chinei.

Dar cum fosilele sînt aceleași pretutindeni în lume, să intrăm în perioada de civilizație. De la 4000 de ani i.e.n. începe să constituie statul sclavagist. În dinastia Ciang apar primele orașe-cetăți și primele hieroglife. Pe oase de animale și cruste de broaște testoașe sînt gravate primele idograme (hieroglife, din care se pot distinge repetat cuvintele: orez, griu). Începe opera primelor construcții hidraulice, matca unora dăinuind pînă azi.

Primul calendar datează din anul 1600 i.e.n., din timpul dinastiei San și prevede, încă de pe atunci, eclipsele de soare și lună. Tot de pe atunci datează apariția somptuoasă a mătăsuriilor. Pe un taler de bronz stă, drept mărturie, mularul în plastic al unui vierme de mătase. Și mă gîndeam la călugărul european care a adus, „în taină” și cu mari sacrificii, ouăle viermilor de mătase, din China, ascunse în golul minerului de la bastonul epar-

Seismograf inventat în anul 132 i.e.n. de Cian Heng

hial. Firește, conform decalogului dat de Dumnezeu lui Moise, unde scrie porunca: să nu furi!

Pe vremea aceea se sculpta în și se scria pe oase — uneori chiar pe oase omenestii. Pe un os foarte subțire, arta de scrib chineză a făcut să încapă peste 4000 de hieroglife, după cum într-un muzeu european am văzut o scrisoare scrisă pe un bob de orez.

Odată cu mătasea a apărut și jadul. Piatră scumpă încă de la început așa că nu e cu mirare că astăzi, o statuie mai acătării de jad are valoarea unei limuzine „Mercedes”.

Ca și în antichitatea europeană, exista obiceiul ca oamenii avuți să fie îngropați împreună cu sclavii, sacrificiați la moartea lor. Dar aceasta nu presupune o supunere fatalistă a sclavilor în fața stăpînilor și-a morții. Muzeul pune în lumină o serie de revolte de anvergură ale sclavilor.

Vedem, în secolul VI i.e.n. apariția primelor monede în forma unor lopățele lingă o vitrină stranie cu două statui reprezentînd un soldat și un ciine alipit de stăpîn. Pe ceafa soldatului, iscălitura artistului sculptor. Sintem pe vremea împăratului Ci Si Hoan care a unificat China. Dar descoperirea formidabilă s-a făcut în 1965 cînd arheologii au scos din uitarea țărînei mormîntul unui împărat din dinastia Han de Vest, cu 2500 de călăreți și pedestri executați cu artă de cine știe ce artist genial înmormîntat în anonim.

Dacă socotim că și mătasea e o invenție, atunci sirul invențiilor începe, în China, cu trei milenii și jumătate înaintea zilelor noastre. Dar dacă, mai parcimonios, ne mărginim la lumea austeră a științelor, iată cum tot sub dinastia

Han, savantul Cian Hin avea să demonstreze, pentru prima oară în istoria omenirii, de ce e luna luminoasă, iar în 132 i.e.n., un alt savant să nascocescă primul aparat din lume de măsurare a scismelor. Acest seismograf în ediție princeps este pe cit de ingenios pe atît de realizat artistic. Inventatorul său, Ciang Heng, l-a alcătuit dintr-un fel de cazan de bronz, ovoidal, pe suprafața căruia sînt aplicați 8 dragoni, cu gura în jos. Fiecare dragon reprezintă un punct cardinal. Jos, pe pardoseală sînt așezate opt broaște cu gura ridicată în sus, către gura dragonilor. Dragonii au în gură bile de lemn și o pirghie fină de lemn. În caz de seisme, pirghia împinge un anumit număr de bile din gura dragonului în gura broaștelor. În felul acesta s-au putut măsura, încă de pe atunci, seisme fine, de abia de un grad sau două pe actuala scară Richter.

Dinastia Han de Vest coincide cu un adevărat clasicism în științele chineze. Tot atunci a fost inventată hirtia, fabricată mai întîi din scoarță de copaci, și mai apoi, din petice de pînză. Mai tirziu finetea chinezească va brevetă hirtia de mătase. Și, fiind vorba de mătase, o hartă întinsă indică celebrul drum al mătăsii: China, Coreea, Japonia, sau China, Indonezia, sau China, Arabia, Turcia, România. Firește după numele de astăzi al zonelor respective.

Și invențiile curg cu nemiluita. Iată prima busolă din lume, simplă și comică. În virtutea unui pălmărit înfipt pe o căruță e proțăpît un om cioplit, cu degetul arătător întins. Oricum s-ar întoarce căruța, degetul arătător al omului arată spre nord.

La numai doi pași de plimbare, macheta primului pod fără piloni din lume, numit Ciao-Gion, cu o lungime de 54 metri și lățimea de 9,6. Este vechi de peste 300 de ani. Europeanii noștri au trebuit să aștepte mult și bine pînă să construiască așa ceva. De data asta furtul ideilor ingenioase nu a prins rădăcină. Și fiindcă scriem și publicăm — și fiindcă revista aceasta vine proaspătă de sub teacurile tiparului — e bine să știm că, înainte, mult înainte de Gutenberg, în anul 868 e.n., China a nascocit prima tipografie din istorie. Păcat, însă, că muzeul expune numai copia. Originalul a fost furat, de data asta, de englezi. Probabil din fuga de monotonie. În același an, budistul Cian Sui a trasat pe globul deja mular în bronz, primul ecuator.

Cascada invențiilor curge niagoric, Chinezii, un popor modest, nu au harul laudei, ba dimpotrivă, se retrag, parcă jenați, în umbra măreției lor. În China nu se caută cu tot dinadinsul primatul adevărat sau fals al invențiilor. Toate invențiile sînt expuse în muzeu fără orgoliu, uneori fără nici un comentariu, ca într-un hronic al unor evenimente oarecare.

Trec pe lingă spațiile afectate poeziei Li Tai Pe, Li Ho, Du Fu, Pei Tu Yi și emoția mă tulbură. Caut citate din traduceri românești: Stamatiad, Camilar, Adrian Maniu (mai ales) și mă încurc în pălenjenisul lor de aur. Era nevoie de un respiro artistic după explozia atîtor invenții tălmăcite în mașinării. Numai că după oaza lirică vine ca o cenzură aspră invenția prafului de pușcă și apoi tremurul fin al primei busole de navigație. Apoi anatomia supusă fineței acului, în acupunctură odată cu exponatul corpului omenesc cu indiciul zonelor sensibile. E de bronz, turnat în 1443, copie și el Unde e originalul, nu mai rețin. — principalul e că el nu mai este în țara-i de baștină. Sînt 400 de puncte acupunctabile pe acest om de aramă folosit, pe atunci, ca material didactic. Elevii trebuiau să împungă punctele cu acul, prin orificii fîșînd apă, semn că au împuns bine. Alte punete false induceau elevii nepregătiți în croare.

Și așa mai departe.

Dar invențiile nu plutesc în abstract. Ele nu lasă impresia unui periplu prin lumea rece a ideilor calculate, ci sînt mereu integrate în epocă, raportate la oameni, la mișcările social-politice, la economie și cultură. Între mașinării ingenioase, obiecte de artă, de la amforele pentru sacrificii, din antichitate, cîntărînd peste 800 de kilograme, la substituțiile tăieturilor în fildes sau jad, a ortografiei pe mătase sau pe sîdef, se alcătuieste o lume, un suflet mare, un caleidoscop fascinant prin care vizitatorul plutește între realitate și legendă. De la începuturile fosile la verbul militant al lui Dr. Sun Yat Sen și, în date mari, cu trimiteri către China contemporană, în tablouri expoziționale, clădirea muzeului e o mare inimă cu pulsul racordat celor trei fete de timp.

La numai cîțiva pași, Mao Tzedun își doarme, în mausoleu, somnul de veci. Iar peste drum, în tribuna oficială, tovarășul Hua Kuo Fen, scrutează, la ceas de sărbătoare, noua tinerete fără bătrînețe a Chinei. Prin acest spațiu a trecut, primit cu dragoste și entuziasm, și președintele patriei mele, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Simbol al prieteniei totale și exemplare dintre două țări și popoare.

AL. ANDRIȚOIU

GEORGE BERA ARĂDEANU

Tînără țară

cum o copilă, cu părul de aur pe umeri, în val curgător, dimineața privește în ochii mei.

nu-s nori ancorați la țărîmul de zare, drumuri se pierd între salcîmi, se coace orzul, unduiește griul, cucii se-ngîină-n pădure...

azvirle cîmpul ciocirlii spre soare, văzduhul se umple de tril, în roua de pe ierburi, curcubeie, oglindind tînără țară...

CLEOPATRA LORINȚIU

Băiatul de iarbă

Fii tu băiatul de iarbă e atît de ușor nu te atinge nici un cuvînt oasele nîu te mai dor. O să rid în părul tău întunecat, foșnitor ochii îți vor fi din semințe, e atît de ușor. Viața se va întimpla într-un ritual ca un nor Mă vei lăsa oricînd să te văd să te știu, să te cobor.

Fii tu băiatul de iarbă mîna mea este rece viața cu viața prin nervurile noastre se va petrece.

ANA FENOGENH

Industrie

Soare! Soare! — țipă bătrînul orașului

și mai stă o dată la rînd să vadă capetele copiilor in florind întocmai aleilor cu tei.

Desișul furnalelor spuzînd golul cerului face lumină atît de adevărată...

Problema nemuririi circulă tare ca un aer de munte!

NICOLAE SIRIUS

Obicei vechi

Chiar pe peretele zilei era lipit eternul afiș împotriva nopții. Soarele ne curgea pe umeri ca un fluviu. Sărutam coasa. Obicei vechi. Așezam clăi de fin mai frumoase decît piramidele. Treceam prin izvoare Și legam prietenie cu ele.

În trupul universului înălțam pacea. Singele nostru-i din rășină, din floare de griu, din pămînt frămîntat în palme. Ce i-am putea spune singelui nostru dacă noi nu am ști să muncim?

Cum inflorea libertatea am văzut construind.

Fotoreportaj pe glob

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Omul în fața tomoffel-ului

Louise Brown și tomoffel-ul vin ținându-se de mână, pătrunzând împreună în viața omenirii. Coincidența apariției lor ține de basm, de minunile lui în care nimeni nu crede. Poate că e un moment curat al civilizației în lupta ei cu întâmplările naturii. Nimeni să nu mai simtă apariția unor clipe curate, ca-n povești?

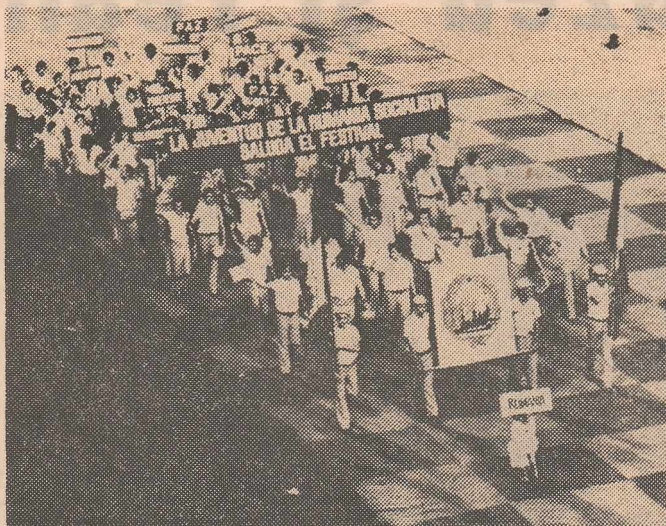
Louise Brown e o fetiță născută din fecundarea unui ovul (al propriei mame) și a unui spermatozoid (al propriului tată), într-o eprubetă; mama, după naștere — căci foetusul s-a dezvoltat normal în organismul matern, transportat acolo după fecundarea din eprubetă — e sănătoasă; fetița e frumoasă și de o sănătate perfectă; mii de telefoane asaltează clinica doctorilor englezi; unul din ei declară că tehnica implantării și dezvoltării ovulului nu poate fi deocamdată aplicată decât la un număr redus de femei și mai e mult până la a o putea folosi pe o scară largă care să permită rezolvarea sterilității feminine. Nu vă faceți iluzii — spun frumos medicii; nu fiți incompetenți și senzaționaliști — scriu ziarele serioase.

Ca și în cazul Louisei Brown, nici cu tomoffel-ul nu se știe mai mult. Mai trebuie așteptat și cu el pentru a ne pronunța asupra viitorului său. Dar un suris ne putem permite — și nu accept să-l ratez. În afara numelui său, demn de Frații Grimm, el ne dă și dreptul de a privi superiori și zimbitori la toți „realiștii” cărora nu le plac poveștile de adormit copiii. Eu am adormit odată citind nu știu unde de un cartof care s-a încrucișat cu o roșie, și ceea ce a ieșit a fost mai ceva decât ridichea aceea uriașă care ne-a obsedat copilăria, imposibil de smuls din pământ, de o familie la fel de uriașă, cu mamă, tată, copii, câțel și purcel...

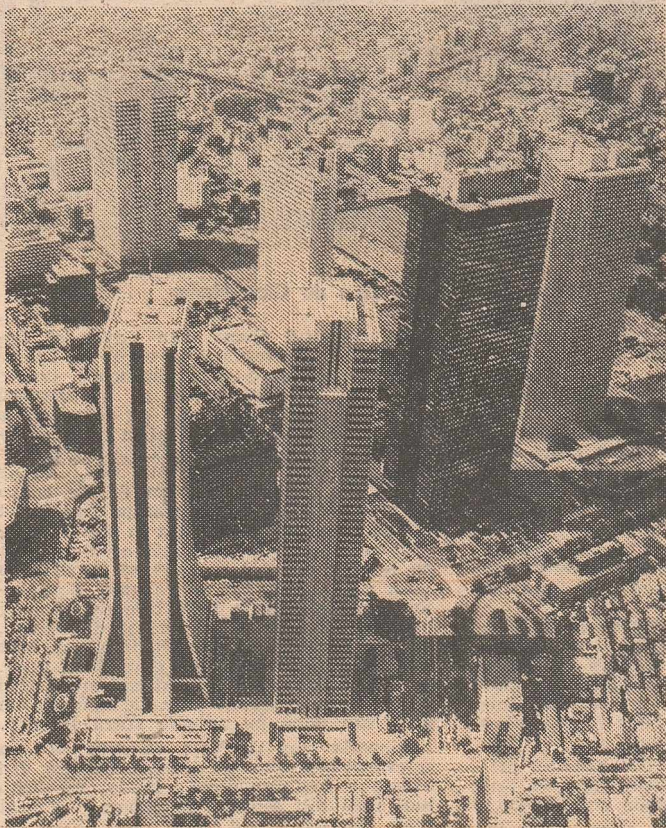
Tomoffel-ul născut în Danemarca — vine dintr-o roșie și un kartoffel, cum se numește, în daneză, cartoful. Trebuie să fie foarte nostim, are frunze albe și violete, mici fructe verzi care sugerează varza de Bruxelles și măsoară jumătate de metru în înălțime. Nimeni dintre cei mari n-a crezut vreodată în ridicarea aceea uriașă — și acum, ce vor face cu tomoffel-ul? Mai rămâne să-mi spună că nici tomoffel-ul nu va schimba soarta omenirii... Cei reci la minune au întotdeauna argumente de o inteligență a cărei profunzime doar platitudinea evidentei o poate măsura. Cum naiba să se schimbe soarta omenirii dintr-o roșie imperecheată cu un cartof? Dar poate că se schimbă soarta roșiilor? Sau a cartofilor? Ar fi puțin? Ar fi trist? Desigur, n-ar fi mai multă pace sub măslini, dar poate că ar fi între răsadurile de roșii și salate. Salatele proaspete sînt bune de mâncat. Salatele pașnice, ca și omletele din ouă fenomenale — de ce ar interesa doar pe poeți? Înainte de a fi o operă de știință, tomoffel-ul a fost o metaforă, o himeră, un vis, o iluzie. Respect avertismentul oamenilor de știință care l-au produs, grijulii în a ne atrage atenția să nu ne facem iluzii nici cu tomoffel-ul, care nu se știe dacă va face tuberculi și nici dacă va putea fi comercializat pe plan alimentar. Nu-mi fac iluzii nici cu tomoffel-ul.

Dar mă zbat ca să se înțeleagă că până a ajuns aici, tomoffel-ul a fost o idee de poet. Lumea se întrebă acum, febrilă, dacă e bun de mâncat, ce gust are, miine l-ar face prăjit și s-ar delecta cu el. Mai ține cineva minte zilele, lunile, secolele, în care atâtea idei de poeți, atâtea idealuri pierdute în noaptea care nu mai este, au fost bagatelizate și batjocorite cu întrebarea vulgară, trivială, atotputernică, atotdistrugătoare: „Și asta cu ce se mănincă?” Chiar nimeni nu se simte rușinat în fața tomoffel-ului?

RADU COSAȘU ■

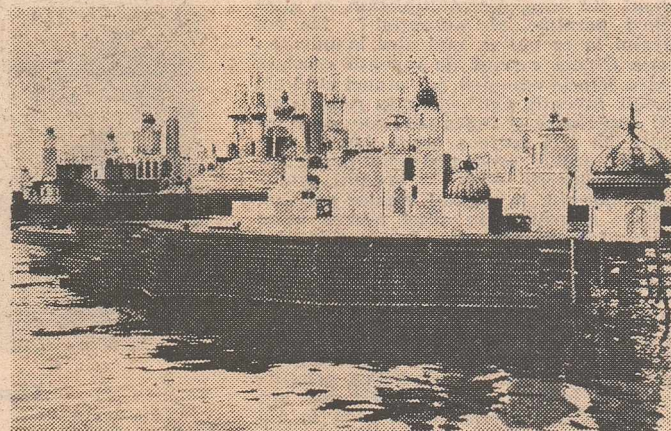
La 28 iulie a avut loc la Havana deschiderea oficială a Festivalului mondial al tineretului și studenților. Marele forum al tinerei generații, inaugurat sub deviza: „Pentru solidaritate antiimperialistă pace și prietenie, este consacrat celor mai stringente probleme care preocupă lumea contemporană și în mod special problemelor tinereții de pretutindeni. Numeroasele dezbateri și manifestări politice, culturale sportive au făcut remarcată din primele zile participarea activă a delegației române.

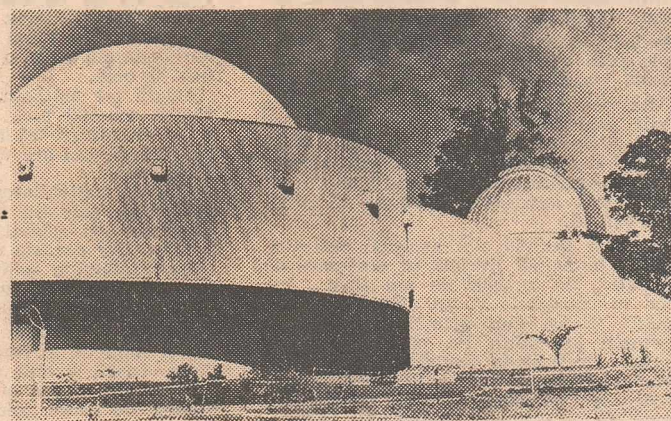
Shinjuku Nomura este ultimul zgirle-nori construit la Tokio. Măsurând 203,25 m aceasta este a treia printre cele mai înalte construcții din Japonia. Dintre cele 50 de etaje ale acestui zgirle-nori 5 sînt sub nivelul solului.

Timp de peste 40 de ani, până în 1974, accesul femeilor-toreador în arenele spaniole a fost interzis. Și după 1974 arena LAS VENTAS din Madrid a continuat să aparțină în exclusivitate toreadorilor-bărbați. Aceasta însă până la începutul lunii iulie, cînd MARIBEL ATIENZAR a cîștigat nu numai o ureche de taur, ci și simpatia și admirația publicului spectator, precum și a specialiștilor în luptele cu tauri. În foto: MARIBEL ATIENZAR, la sfîrșitul primei sale apariții în arena LAS VENTAS.

Începînd din 20 iulie pînă la 23 august, la Bregenz, pe malul austriac al lacului Constance, se desfășoară cea de-a 33-a ediție a unui cunoscut festival de operă. Și, deoarece anul acesta va fi prezentată opera „1001 de nopți”, pe malul lacului s-a construit această minunată scenă.

Clădirea planetariumului inaugurat recent la Brisbane, în statul Queensland, Australia

O descoperire astronomică controversată:

Există sau nu cea de-a zecea planetă a sistemului nostru solar?

● Botezată cu numele descoperitorului său, astronomul american Charles Kowall, „noua” planetă pune din nou specialiștilor problema nașterii și istoriei sistemului nostru solar.

În timpurile îndepărtate ale antichității clasice, pe cînd astronomia se făcea cu ochiul liber, începînd de la căderea nopții, omul nu cunoștea decît cinci planete: Mercur, Venus, Marte, Jupiter și Saturn. Principala, Terra, era uitată... Copernic rectificînd eroarea, planetele au devenit șase. Inventarea telescopului a permis lui Herschel să descopere, cu totul întâmplător, în 1781, pe Uranus, cea de a șaptea planetă. Mecanica celestă îl ajută pe Leverrier să găsească cea de-a opta planetă, Neptun, în 1846; calcule similare au condus în 1930 spre Pluton, planeta nr. 9. Apoi, în octombrie 1977, din nou grație hazardului, Kowall, un astronom de la Observatorul Hale din California, a descoperit o miniplanetă între Saturn și Uranus. În principiu s-a ajuns deci la cifra 10.

În practică, afirmă revista SCIENCE et VIE, s-ar putea să fie vorba de fapt de planeta nr. 11, căci, dacă se

confirmă descoperirea americanului Charles Kowall ca fiind o veritabilă planetă, trebuie să intre în calcul și ansamblul de asteroizi care gravitează între Marte și Jupiter, pus în evidență în 1801. Miniplanetele cunoscute sub numele de asteroizi au primit inițial cite un nume. Prima, descoperită în 1802 de italianul Piazzi, a fost Ceres. Au urmat Pallas, Junona, Vesta, Astrée etc. Mai tirziu s-a recurs la numere; la ora actuală s-a ajuns la numărul 2 040. Cel mai mare asteroid, Ceres, nu măsoară decît 1 000 de kilometri în diametru.

Cîteva date asupra asteroidului lui Kowall. Obiectul, descoperit de astronomul american cu ajutorul unui telescop de 120 cm instalat în Munții Palomar, iese din ansamblul obișnuit prin distanța față de Soare: 2,4 miliarde kilometri, ceea ce, în limbajul specialiștilor înseamnă 16 unități astronomice (u.a.), comparativ cu cifra celorlalți asteroizi, care este 5,2 u.a. Miniplaneta se rotește în jurul Soarelui în același plan eliptic ca majoritatea celorlalte planete. Doar Pluton posedă o orbită relativ înclinată cu acest plan. Determinarea exactă a orbitei descrise de noua planetă va reclama reluarea observațiilor pe un interval mai lung, cu o precizie superioară. Dacă această orbită va fi apropiată

cercului, obiectului descoperit de Kowall i-ar trebui între 66—70 ani pentru a face înconjurul Soarelui. Pentru comparație, Terrei îi sînt necesare 365 de zile, lui Saturn 29 de ani și jumătate, iar lui Uranus 84 de ani. Dacă, dimpotrivă, miniplaneta urmează o orbită în elipsă foarte depărtată de cerc, perioada sa de revoluție poate atinge mai mult de un secol, pînă la 115 ani, a calculat Kowall.

Prin mărime, astrul descoperit de astronomul american ar trebui plasat în lumea asteroizilor, cu condiția să-i și aparțină. Dar, după cum s-a constatat, diferă foarte mult cifra unităților astronomice: 5,2 comparativ cu 16. În această situație, a fost avansată ideea unei alte centuri de asteroizi, dintre care Kowall ar fi descoperit numai primul element. În loc să se învîrtească între Marte și Jupiter, această nouă centură s-ar roti între Saturn și Uranus. Este vorba în acest caz doar de o ipoteză, în timp ce astrul Kowall există, este real. Gravitiind departe de celelalte planete, nu poate fi un satelit al lui Saturn și Uranus, care să-și fi părăsit orbita. Cît despre mărime — cel mult 650 kilometri diametru — descoperitorul însuși a observat că „nimeni n-a fixat limita inferioară a diametrului unei planete”. În acest punct intervine din nou teoria asupra asteroizilor, complet refăcută de cîțiva ani, după care se consideră că aceste miniplanete — asteroizi — ar reprezenta singurele vestigii intacte care datează de la formarea lumii. Ceea ce demonstrează că cerul păstrează încă nenumărate și intangibile mistere, enigme pe care minții și cunoașterii umane nu le este dat încă să le pătrundă. Planetă sau asteroid, „obiectul Kowall” deschide, poate, încă o fereastră spre descifrarea acestora, deci spre cunoaștere.

„Să nu se mai repete!”

O flamă, un zgomot puternic. A urmat, apoi, formarea ucigătoare ciupercei atomice. S-a întâmplat în urmă cu 33 de ani la Hiroșima, unde a fost lansată pentru prima dată bomba atomică. Un oraș a fost ras de pe suprafața Pământului. Și-au pierdut viața peste 78 000 de persoane și au fost rănite peste 80 000, dintre care unele mai suportă și acum consecințele iradierilor.

Se scria în acest fel una din negrele pagini ale istoriei umane, dacă nu cea mai neagră. Mărturie a faptului că folosirea cuceririlor genului uman — în acest caz dezvoltarea impetuoașă a fizicii nucleare, dezvăluirea tainelor atomului — în scopuri militare are drept consecință adăugarea unor noi și din ce în ce mai mari pericole la adresa omului, a omenirii în general. Pe un fragment de zid care a mai rămas în picioare după puternica explozie, un supraviețuitor a scris, poate cu ultimele sferturi: „Să nu se mai repete”. Un apel care cuprinde în el tragedia zecilor de mii de vieți curmate într-o clipă, apel mai actual ca oricând astăzi, când istoria consemnează în jur de 14 000 războaie, în urma cărora și-au pierdut viața patru miliarde de persoane. Număr echivalent cu actuala populație a Terrei. Un apel mai actual ca oricând și datorită creșterii inimaginabile a capacității de distrugere a uriașelor arsenale militare clasice dar, mai ales, nucleare, mai în consens ca oricând cu dorința popoarelor ca Hiroșima și Nagasaki să nu se mai repete!

Argumentele nu lipsesc, din păcate. Bomba lansată cu 33 de ani în urmă la Hiroșima cântărea în jur de patru tone și avea o putere de distrugere de 12 000 tone trinitrotoluen. Acum, arsenalul atomic mondial are o putere de distrugere echivalentă cu 15 000 tone pentru fiecare locuitor al Terrei, arsenalele nucleare existente însumând circa 60 000 megatone. Acum, greutatea acestor bombe a scăzut, atingând aproximativ 100 kilograme. Puterea explozivă a unei asemenea bombe echivalează însă cu cea a două milioane tone trinitrotoluen. A crescut în același timp foarte mult precizia de lansare, fiind apreciată la circa... 30 metri de țintă dorită. În plus, stiri provenite din cercurile militare occidentale relevă că se află în studiu realizarea unor arme de 1 000 ori mai puternice decât cele nucleare sau construcția unor arme nucleare care ar avea efecte distrugătoare pe zeci de mii de kilometri pătrați. Mai poate fi făcută, în asemenea cazuri, vreo distincție, în privința distrugerii în masă, între front și spatele frontului, între combatanți și civili?

Se apreciază că arma nucleară și-a sporit puterea, în numai 15 ani, de 10 milioane de ori, ajungându-se la situația în care puterea de distrugere a unei singure bombe nucleare de 50 megatone este de 10 ori mai mare decât totalul explozibilului din cel de-al doilea război mondial, iar energia degajată depășește pe cea produsă de exploziile ce au avut loc în războaiele din toate timpurile. Se vorbește de alte unități de măsură — gigatona — echivalentul unui miliard de tone exploziv convențional. Unele calcule,

deși aproximative, arată că lansarea a 3-4 asemenea bombe ar fi suficientă pentru distrugerea unui continent... Să mai adăugăm că, tot potrivit calculelor, stocurile de arme nucleare existente ar ajunge pentru a lansa zilnic, timp de 150 de ani, câte o încărcătură nucleară cu o forță explozivă mai mare decât a întregii cantități de bombe „clasice” folosite în cea de a doua conflagrație mondială.

Ceea ce stărneste și mai mult îngrijorarea popoarelor este faptul că, de la an la an, se înmulțesc numărul încărcăturilor nucleare. Dacă în 1963, acesta era

Hiroșima, 6 august 1945, ora 8,15

de 1 670, acum depășește 12 000, numai în rindul unor state semnatare ale Actului final al Conferinței general-europene acestea fiind de peste 11 000. Se estimează că, la sfârșitul actualului deceniu, în lume se pot produce anual 80 tone plutoniu, cantitate ce permite fabricarea a circa 10 000 lovituri nucleare. Expresive prin simpla comunicare, cifrele dau, fie și numai matematic, adevărata dimensiune a pericolului ce ar plana asupra omenirii prin folosirea arsenalului atomic existent pe glob. Lansarea unei bombe nucleare de o megatonă asupra unui oraș

de peste un milion de locuitori ar avea ca efecte pe o rază ce poate atinge 10 kilometri: 270 000 morți, prin suflu și flăcări; 90 000 prin căderi radioactive; 90 000 răniți; 710 000 invalizi. Ar fi avariate sau distruse căldirile, instalațiile electrice, de apă, gaze și canalizare. Să nu se uite că în afară de cele cinci țări ce posedă, oficial, arme nucleare, se consideră că cel puțin 20 de state dispun de competența tehnică și materială necesară pentru fabricarea de explozive nucleare. Și, mai ales, să nu se uite că, în 25 de ani, de la sfârșitul celei de a doua conflagrații mondiale, în lume nu a fost nici o zi în care să nu fi existat un conflict armat într-o zonă sau alta a mapamondului. În această perioadă teritoriile a 59 de state au fost afectate de război, comparativ cu 40 state beligerante în al doilea război mondial și 14 în primul. În ansamblu, în perioada evocată au avut loc 97 conflicte armate locale, a căror durată totală în timp însumează circa 300 de ani. O întrebare este inevitabilă: ce s-ar fi întâmplat dacă în aceste conflicte ar fi fost folosit armamentul nuclear? Cu siguranță că n-ar fi avut nici cine să scrie, dar nici cine să citească aceste rânduri. Cite zimbete nevinovate de copii ar fi fost curmate? Să lășăm cititorul să-și facă o imagine, dându-i doar câteva elemente, pentru o regulă „de trei simplă”: cu 0,013 megatone trinitrotoluen au fost omorâți la Hiroșima, așa cum am mai arătat, 78 000 de oameni. Acum în lume sunt 60 000 megatone. Orice comentariu pare de prisos...

Să nu uităm efectele nefaste din punct de vedere economic. Pentru că o mare parte din cele 400 miliarde dolari cheltuiți anual pentru înarmări merg spre mărirea și perfecționarea arsenalelor nucleare. Pentru că în cercetările din domeniul militar nuclear sînt angrenați cel puțin 20 000 savanți. Aceasta în timp ce se estimează că țările în curs de dezvoltare ar avea nevoie stringentă pentru a putea aplica în mod pașnic energia atomică de cel puțin 5 000 savanți atomiști. Pentru că fabricarea unei bombe atomice „clasice” costă 600 000 dolari, iar costul unui singur portavion cu propulsie nucleară este evaluat la aproape 900 milioane dolari — mai mult decât suma cerută de Organizația Mondială a Sănătății pentru eradicarea malariei pe glob. Să mai adăugăm faptul că, potrivit calculelor, cu cele 2 000 tone material fisionabil conținut de armele nucleare actuale s-ar putea produce în jur de 100 000 megawați electricitate, ceea ce înseamnă mai mult de jumătate din necesarul de energie al lumii, la nivelul anului 1980?

Evocarea aceasta se vrea o semnătură la apelul umanității ca ceea ce s-a produs cu 33 de ani în urmă la Hiroșima și Nagasaki să nu se mai repete. Este necesar, de aceea, așa cum a subliniat în mod constant România, ca atomul, una dintre marile cuceriri ale genului uman, să fie folosit exclusiv pașnic, este necesar ca stocurile de arme nucleare existente să fie distruse, să fie excluse din viața popoarelor. O cere rațiunea, o cere istoria.

ION STOICA ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

● Cu țărină sau cu bani în gură

Placido Giacobbo și-a dat obștescul sfârșit la vîrsta venerabilă de 78 de ani, în deplină singurătate, dar în pat. Deși cea mai mare parte a vieții și-a petrecut-o cu automatul la bretea și a fost martorul activ al celor mai strașnice și singeroase „lovituri”, Placido a murit sub plapumă, la fel de banal ca și mentorul său Al Capone în 1947, excepții care probează tulburător regula. În ultimii ani lui Placido nu i-a rămas altceva mai bun de făcut decât să stîrnească, prin istorioare crude, imaginația agresivă a copiilor din periferia Messinei și aceasta nu pentru că cei mari nu ar fi fost foarte curioși, ci pur și simplu precauți, fapt scuzabil din moment ce bătrînul nu mai era simpatizat de Mafia.

Cînd Mafia taie de pe lista „onorabililor” și a „amicilor” numele cuiva se pare că îi zdruncină toate șansele, inclusiv aceea de a pălăvrăgi la cafenea. Și Placido a... meritat ostracizarea din moment ce — după cum a declarat un mafiot cu onoare nepătată săptămînalului „Ente” — „și-a vîndut prietenii din Statele Unite ca să scape de scaunul electric și să primească în schimb... dreptul de expulzare pentru Sicilia...”

Giacobbo nu a fost nimeni altcineva decât șoferul preferat al lui Capone. Ani de zile i-a condus Cadillacul blindat care cântărea 7 tone, minune a tehnicii gangsteresti, în interiorul căruia te simțeai cum însuși „patronului” îi plăcea să recunoască, „mai liniștit decît într-un adăpost anti-aerian”.

Placido, supranumit „Charles” în perioada cînd și-a dovedit o remarcabilă lipsă de scrupule și un talent original în

mai toate pîruielile din Chicago, Boston și New York, pe unde Mafia lăsa dire de singe și groază nu a avut dreptul la funeralii respectabile. Instituția din care cu zel a făcut parte i-a refuzat un somptuos pașaport pentru iad. S-a dat astfel încă o tacită, dar pertinentă lecție tuturor acelor care nesocotesc legile sacramentale ale disciplinei de bandă. Este adevărat că ținîndu-se cont de „postul istoric” al lui Placido acesta nu a fost curățat cum se curăță...

În ultimele șase luni, 11 mafioți au fost găsiți morți și cu pîmînt în gură și alți 5 tot morți, dar cu bancnote în gură, ceea ce demonstrează că legea de fier a Mafiei acționează în continuare, feroce, tradiționalistă și rece în cazul „amicilor” cu state obișnuite de serviciu...

● O pastilă „puk” și un vis frumos...

Un ciudat caz de altruism remuneratoriu a făcut, recent, obiectul dezbaterilor unui tribunal din Baltimore. Implicinatul, un farmacist, Jack Barber.

Numitul Barber a fost chemat în fața instanței de un grup de farmaciști onești din aceeași urbe sub motiv că vinde la scară mare false pastile de visat frumos. Analizele efectuate au dovedit că miraculoasele buline, vesel colorate, nu conțineau altceva decît aspirină și chiar și aceasta diluată în mod oneros. Așadar, Barber distribuia la prețuri piperate praf curat în spatele unei reclame deșănțate care a aiurit mii de amatori de schimbat coșmaruri sau insomnii pe ceva mai acătării. Textul reclamelor compus de acuzat se caracteriza prin simplitate, claritate și bun simț: „Noptile dumneavoastră au

devenit un calvar. Adormiți greu și vi-sași urii. Din această cauză, dimineața vă treziți obosiți și demoralizați. Pastilele „Puk” vă scutesc de toate aceste avatăruri. Luați o pastilă „Puk” și viața dumneavoastră se va schimba: veți visa întimplări splendide în care sînteți personajul principal. Vă veți recunoaște, în imagini color, bogat (ă), frumos (frumosă), fericit (fericită), admirat (admirată). Efectul pastilei „Puk” este însă neutralizat de alcool”. Textul, prea puțin eliptic ca să dea naștere la confuzii, a reprezentat și virful de lance folosit de avocatul apărării împotriva farmaciștilor orbiți de invidie. În fața juriului, avocatul a deplîns lipsa de conținut a pastilelor, dar a declarat, ducînd reciproca pînă în prăsele, că tocmai în aceasta constă actul de cutezanță și bună intenție a împlicinatului. Pastila „Puk” nu este drog și cenzurează prin speranță (fie și deșartă) apetitul alcoolic al consumatorilor. Nu este oare metoda lui Jack Barber, a însinuat apărarea — dincolo de defecțiunile ei — un mod de a salva măcar o mică parte din cei zece milioane de alcoolici care își măresc rîndurile de la un an la altul în goana după un vis frumos?!

Juriul a deliberat, l-a găsit pe Barber vinovat, judecătorul l-a amendat cu 25 000 de dolari, iar presa locală a notat: „Avocatul apărării a evocat numărul alarmant al alcoolicilor din Statele Unite. Deși Barber a făcut un comerț incorect trebuie să recunoaștem, că pastilele sale au făcut mai puțin rău clientelei decît alcoolul cu toată suita sa de efecte negative. Ba, ca să fim onești, pastilele „Puk” nici nu produc „obișnuință”.

Așadar, afacerea a eșuat. În Baltimore și aiurea, lumea va continua să viseze urit sau acceptabil pe bază de alcool, sau nemaipomenit pe bază de drog, cu inima împăcată că șmecherii cu idei vesele au fost amendați.

RADU BUDEANU ■

MONDO UMANO ?

Condamnată-i arta oare ?

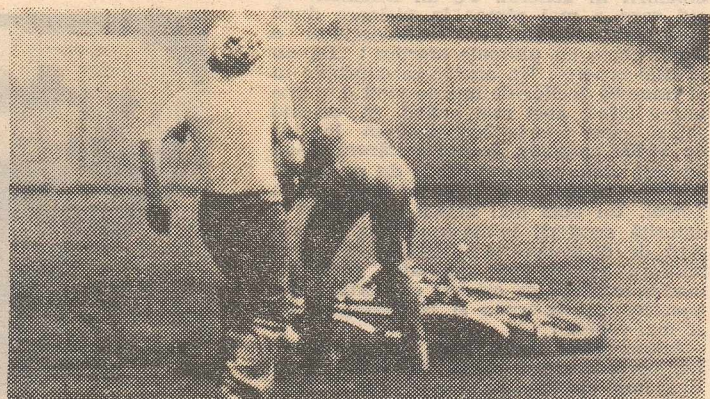
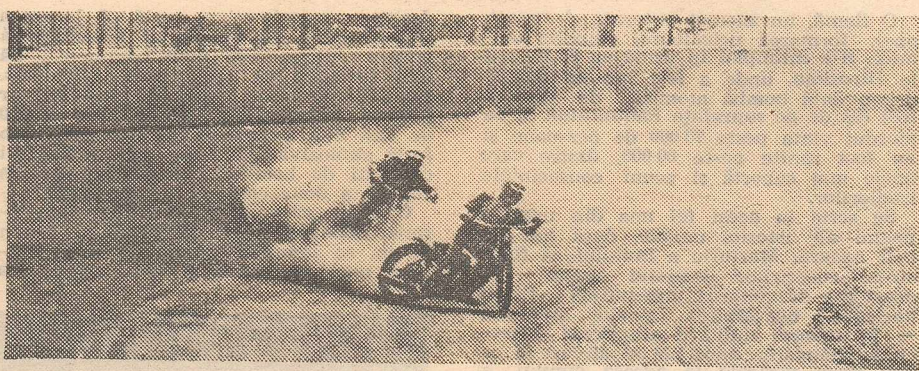
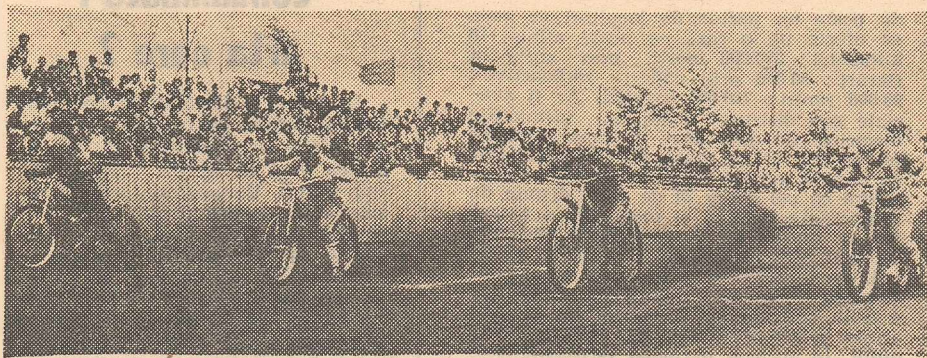
La exact o lună după ce mai multe bombe distrugneau o parte din sălile napoleoniene de la al doilea etaj al celui palat-muzeu numit Versailles, erau pronunțate pedepse dintre cele mai severe împotriva vandalilor moderni. Și tot după o lună de la odiosul act s-a stabilit definitiv că pagubele materiale ating cifra de 7 030 000 — șapte milioane treizeci de mii — de franci și că va fi nevoie (doar !) de doi ani pentru a reface integral pinzele și operele de artă ce se aflau acolo, în aripa sudică a castelului Versailles. Deja pinzele serios afectate — între care „Decernarea Crucilor Legiunii de Onoare”, de J.B. Debret — sînt în curs de restaurare. Părțile cele mai distruse trebuie curățate, apoi este necesar să se identifice locul exact al micilor bucățele culese de pe podea, părțile lipsă vor fi repectate etc. Unele dintre opere sînt rupte sau sparte. În timp ce asemenea detalii — și altele — ajung la cunoștința lumii, în vreme ce despre Versailles se spune că e azi un muzeu în lucru, el care a fost conceput ca o apoteoză a muncii zidarilor, pictorilor, marmurierilor, tîmplarilor, abanosistilor, tapițerilor etc., etc., încît un ghid al epocii le sintetiza astfel opera: „admirați știința, conduita, delicatețea muncitorilor”, în acest timp spuneam, un avocat apărător al teroriștilor-vandalii se întrebă fără să clipească: „Ce contează toate acestea pe lângă avionul Concorde care nu va aduce niciodată nimic statului și care a costat mai multe miliarde de franci?” Tristă asociere... Nu știm ce a replicat acuzarea, dar dincolo de încreștarea firească de la bară și de emoția receptată, în pofida distanței geografice, nouă ne-au revenit în minte câteva versuri ale lui Alfred de Musset: „Mais vous souvient-il, mon ami, / De ces marches de marbre rose, / En allant à la pièce d'eau / Du côté de l'Orangerie, / A gauche, en sortant du château ? / C'était par là, je le parie / Que venait le roi sans pareil, / Le soir, au coucher du soleil...” (Versailles en l'automne...)

N-am transcris din întîmplare acest poem. Căci, iată dintr-o altă parte, dintr-o țară scaldată și ea de apele Mediteranei — Turcia — parvine știrea că un comando de teroriști de extremă dreaptă a asasinat, la Ankara, pe Bedrettin Comert. Tînăr încă — 37 de ani — devenise profesor la Universitatea Hacettepe și era una dintre cele mai importante personalități ale noii culturi turce. Poet, critic de artă (i se citează adesea un excelent studiu asupra lui Giotto) și critic literar, Bedrettin Comert a fost omorît în timp ce ieșea liniștit din casă împreună cu soția care — și ea — a fost rănită grav. Se spunea despre el că avea o inteligență clară, o minte ascuțită, o memorie ordonată care-l făceau stăpîn pe orice notiune și, înainte de orice, o capacitate de sinteză ieșită din comun. Îl pasiona filosofia, îl fascinau Galileo, Gassendi, Cortesio, Spinoza și Vico, Bingham, Maffei, Plero Giannone. I-a studiat pe Kant, Hegel, Marx și Engels ca și pe Gramsci, discută adesea despre conceptul de hegemonie, voia să traducă în turcă „De rerum natura” a lui Lucrețiu. Și alte atîtea altele.

Într-o bună zi, la telefon, o voce necunoscută l-a anunțat că e condamnat la moarte. A crezut că e o farsă. După scurt timp, împutăciturile puștilor au răsunat scurt amuîndu-l. Așadar, la Versailles, e ofensată grav gloria unei opere de artă, la Ankara e amuțită o voce artistică, așa încît ne întrebăm și noi parafrăzînd poetul: „Condamnată-i arta oare la vendetta terorista?”

PETRE NICOLAE ■

DACIADA — fotoreportaj pe stadionul „Metalul”

Miroase a spirt ars și a praf, trombe de praf negru mărunțit ce se rostogolesc de jur împrejurul arenei și ne intră în ochi, în gură, în păr, iar mirosul acela specific de alcool metilic amestecat cu ulei de ricin ne înțepă nările de cum motocicletele aflate în concurs trec pe lângă noi, pe lângă cele câteva sute de spectatori atrași, într-o dimineață de duminică, nu de ștrand, nu de pescuit sau de vreun film de gangsteri, ci de un simplu concurs de motociclete de pistă, anunțat printr-o știre de numai zece rânduri, în subsolul paginii, în ziarul de specialitate. Trăim un vacarm care-ți produce o senzație viscerală de neliniște, mai cu seamă acolo, la nici doi pași de pista de zgură neagră, numită în termeni consacrați **„dirt-track”**, adică „pistă murdară”. Pista stadionului „Metalul”, unde se desfășoară concursul, nu este una dintre cele mai murdare — din păcate, tocmai pentru că zgura a cam zburat pe margini, lăsând la iveală cenușiul ca un beton al pământului la turnante, ca și o mulțime de denivelări în linia dreaptă. Și totuși, pista de **„dirt-track”** de la „Metalul” este una dintre cele mai bune din țară, sau poate pentru că nu sînt mai mult de trei, patru în toată țara nu-i este prea greu să dețină această supremație. Pe deasupra ei zboară mai mulți cavaleri echipați cu o adevărată armură, strunind armăsari care scupă foc, cavaleri ai secolului XX pe motociclete tip Esso-Iawa, de 60 de cai-putere, într-o înclăstare pe care puțini o mai iubesc astăzi, în epoca automobilului. Sînt totuși câteva sute de spectatori, majoritatea dintre ei obișnuți ai cartierului, suporteri aprigi ai acestor cavaleri rămași în urmă, pentru care motociclismul n-a pierit încă, deși astăzi șoseaua aparține automobilului, uriașul Goliat al zilelor noastre. După ce alergă însă acești **„Don Quijote”** ai sportului motorizat? Și cine sînt ei?

De cîțiva ani, sportivii din secția moto a Clubului „Metalul” domină net întrecerile de **„dirt-track”** din țară. Gheorghe Sora, 30 de ani, strungar la secția motoare, avînd categoria a VI-a, ultima, priceput în meserie cît în sport, Cornel Voiculescu, 28 de ani, mecanic de „service” pentru exportul uzinei în locomotive și motoare, Marin Dobre, mecanic, Gheorghe Dumitru, electrician, sau Petre Iancu, mecanic — toți lucrînd, zi de zi, cot la cot cu colegii lor de la marea întreprindere bucureșteană „23 August” — n-au decît puțini rivali în țară, un I. Bobilneanu, un N. Rîureanu, sau mai tînărul Pavel Ionel, toți trei sibieni. Mai sînt alergători la Brăila și Arad, fiind acolo există și amintitele „piste murdare”, dar ei nu contează încă în lupta pentru titluri. Care titluri? În primul rînd cel de campion al României, pe care metalurgistul Sora se străduiește să-l cîștige a patra oară, deși într-unul din oasele femurului are o tijă de oțel de 13 centimetri, pe care un doctor priceput i-a înfipt-o după un accident stupid, întimplat în ultima manșă a ultimului concurs din campionatul al cărui campion era deja. Sora s-a zdrobit atunci literalmente de mantinelă, a întrerupt un an de zile antrenamentul și concursurile, dar a revenit din nou pe pistă, așa cum și arădeanul Alexandru

DIRT — TRACK

Datu a făcut-o de curînd, promișind însă — pentru a cîta oară?! — că anul acesta este ultimul... Al doilea titlu ar fi titlul de campion pe echipe, numai că acesta ar putea fi decernat încă înainte de începerea competiției, „Metalul” București neavînd, cum spuneam, adversari pe pistele din țară. Dar „afară”, în străinătate adică? **„Dirt-track”** de cel mai înalt nivel se practică în Cehoslovacia, în U.R.S.S., în Polonia și mai de curînd în Bulgaria, apoi în Anglia și cîteva țări scandinave, dar titlurile scapă arareori primilor numiți. Gheorghe Sora a ocupat odată un loc III la un concurs în U.R.S.S., dar în etapele pentru campionatul european, sau pentru cel mondial (din care, se speră, la anul una va fi organizată și de țara noastră), atît el cît și ceilalți colegi ai lui n-au izbutit încă să atingă podiumul deoarece, chiar dacă își concurează adversarii în viraje, acolo unde își spune cuvîntul măiestria, îi priveau mai totdeauna din spate după linia dreaptă, unde puterea motoarelor are primul cuvînt.

Prima etapă a noului campionat național de **„dirt-track”** s-a încheiat de altfel cu un succes zdrobitor pentru sportivii de la „Metalul”, care au ocupat nu

numai primele două locuri (Sora și Dobre), dar, de fapt, cinci locuri din primele șapte ale clasamentului. N-au fost însă decît 13 concurenți la startul acestei etape, plus trei tineri despre care se speră să devină ceva, ei deocamdată alergînd în afara concursului și, din cînd în cînd, mai căzînd — pentru că mai mulți alergători nu sînt în țară la această oră. Federația a luat măsura înființării în fiecare club avînd secție de moto a unei grupe de începători, tineri între 12 și 17 ani, pentru care a dotat secțiile cu motoare „Mobra”, bune pentru învățare, dar durează cel puțin trei ani pentru ca un tînăr să poată fi aruncat în concurs, să ajungă la curajul de a se „bate” în viraje cu mai hîtrînii purtători ai armurilor de motociclist de „pistă murdară”. Părinții însă își lasă tot mai greu copiii să încalce armăsarii acestia greu de strunit, poate pentru că știu că nici un alergător nu începe un concurs fără asigurare ADAS, că antrenamentele nu se desfășoară decît în prezența unui medic, sau poate pentru că simt că motociclismul nu mai reprezintă demult o „modă”, iar cei mai grozavi dintre sportivi nu rămîn pentru marele public decît niște anonimi. Și,

fără consimțămîntul scris al părintelui, nici un antrenor nu va primi un tînăr la pregătire, oricît de talentat s-ar arăta acesta. Așa se face că „din urmă” nu vin astăzi decît tinerii Marin Dobre („Metalul”) și Pavel Ionel („Voința” Sibiu), ambii abia trecuți de 20 de ani, dar care mai au de așteptat pînă la a-i „sufლა” într-o zi titlul de campion lui Gheorghe Sora sau lui Ion Bobilneanu.

Cursele acestea rămîn totuși foarte spectaculoase, savurate din plin de puțini fideli care au mai rămas în stare să refuze o zi de ștrand sau două ore de film pentru un concurs de „pistă murdară”. Am văzut oameni ridicîndu-se în picioare, aplaudînd și aclamîndu-l pe cîștigătorul net al concursului, Gheorghe Sora, am simțit că o manșă în care iau startul Bobilneanu, Sora, Dobre și Voiculescu este încă așteptată cu mare interes, că trombele de spirt ars amestecat cu praf atrag încă oameni pe stadion și, mai ales, am văzut puștimea de 7 pînă la 10 ani stringîndu-se roată în jurul acestor cavaleri ai secolului XX, admirînd cu ochii mari echipamentul concurenților sau motoarele armăsariilor de foc. Drept pentru care am alcătuit fotoreportajul de față. Sportul acestor numiți motociclism de pistă, sau „dirt-track”, rămîne totuși frumos, chiar atunci cînd cei care-l practică sînt tot mai puțini. Poate că ar fi de făcut totuși ceva!

DUMITRU GRAUR ■
Fotografiile autorului

Se caută un antrenor

Joi, 3 august 1978, cu alte cuvinte chiar în ziua în care apar aceste rînduri, echipa națională de juniori U.E.F.A. pleacă la Gera (R.D. Germană), pentru a participa la „Turneul Prietenia”, una dintre cele mai importante competiții ale fotbalistilor juniori pe plan mondial. În delegația noastră un loc a rămas vacant — din păcate, tocmai acela al antrenorului principal! La cirma noii echipe reprezentative de juniori a României nu este, cel puțin în momentul de față, decît fostul jucător Aurel Măndoiu, care ocupă postul de antrenor secund. Urîndu-i succes în dificilul turneu de la Gera, la care participă cele mai puternice echipe naționale de juniori din țările socialiste, să ne întoarcem la titularul postului de antrenor principal al unei echipe care, la urma urmelor, reprezintă fotbalul românesc.

Din discuția avută cu tovarășul Daniel Lăzărescu, secretar al Federației române de fotbal, în sectorul căruia cad problemele legate de juniori, am aflat că, începînd din această vară, fostul antrenor al echipei reprezentative U.E.F.A., Constantin Ardeleanu, a fost înlocuit. Cu cine? — întrebăm. „Încă de acum trei luni, ne spune dînsul, noi l-am luat în obiectiv pe Marcel Pigulea, tînărul antrenor de la Chimia Rm. Vilcea. Are categoria I, l-am văzut cum s-a prezentat la examene, aș spune chiar exce-

lent, a reușit promovarea echipei vîlcene în prima divizie, iar ca vîrstă este încă destul de aproape de vîrsta jucătorilor care formează cel mai tînăr lot reprezentativ, fiind unul dintre antrenorii de perspectivă ai fotbalului nostru. Nu l-am anunțat însă decît atunci cînd s-a încheiat campionatul. Conducerea echipei din Rm. Vilcea nu a fost însă de acord cu plecarea lui, deși contractul lui Pigulea expira la 1 august. Cu toate acestea, Marcel Pigulea s-a prezentat la tabăra de pregătire de la Bistrița, unde a rămas 10 zile. Cînd eu am sosit acolo însă Pigulea plecase, întorcîndu-se la Rm. Vilcea! Lucrul acesta mă mîhnește foarte mult, mai ales acum cînd sîntem pe cale să punem bazele mult așteptatului Centru de pregătire a copiilor și juniorilor, Clubul de fotbal „Viitorul”, în care vor exista cele mai bune condiții pentru noua echipă reprezentativă de juniori.”

Fină aici — un prim fapt. Al doilea este legat de nereușita federației de a asigura celei mai tinere echipe naționale un antrenor pe măsura cerințelor, pe măsura sporitelor exigențe ale fotbalului nostru, anunțate cu destul fast de cîțiva vreme. Mai exact, pentru a nu rămîne la generalități, precizăm că postul de la cirma echipei de juniori a fost mai întîi propus antrenorului piteștean Leonte Ianovschi, ale cărui rezultate cu tinerii fotbaliști se cunosc. Apoi a venit în discuție numele antrenorului Traian Ionescu, multă vreme specialist în problemele fotbalului la

nivelul copiilor și juniorilor. Pe un motiv sau altul, pe care nu o să le numim aici, atît Ianovschi cît și Tr. Ionescu au refuzat! Federația s-a orientat atunci spre doi antrenori mai tineri, pe care, se spera, i-ar fi interesat mai mult perspectiva rapidei afirmări în elita fotbalului nostru: fostul internațional dinamovist Constantin Frățilă și, mai apoi, antrenorul Petre Gavrila, fost la „Voința” București și, pînă de curînd, secundul lui Proca la C. S. Tîrgoviște. Dar, invocînd un motiv sau altul, și aceștia au refuzat!?! Al cincilea antrenor este Marcel Pigulea, care, de asemenea, a luat hotărîrea de a rămîne la clubul din Rm. Vilcea, pe a cărui primă echipă a promovat-o în „A...”. Nu ne rămîne decît să întrebăm încă o dată: cine este noul antrenor al echipei naționale de juniori, înlocuitor preșios al lui Constantin Ardeleanu, sub a cărui conducere reprezentativa de juniori, chiar dacă n-a obținut întotdeauna rezultate de prestigiu, a scos la iveală cîteva nume de jucători tineri ce s-au afirmat pe scena primei divizii? Chiar nu se încumetă nimeni să primească o sarcină deloc ușoară, desigur, dar o cinste totodată — aceea de a conduce una dintre echipele reprezentative ale fotbalului românesc?! Deocamdată însă, cum se vede, locul pentru fotografia noului antrenor al reprezentativei de juniori a rămas gol! Cine îl ocupă?

D. GRECU ■

Piturcă bărbierul își rădea clienții de tot

— Maestre, as vrea, așa, ca pentru concediu. Nu prea... dar... Atenție la periciuni... Și barba, desigur...

— Nică o grijă, se poate?! Rade bălatu'... Dar cînd plecați?... Toată familia? Vai! Da' cum s-o lăsați pe mama soacră acasă... Are și dînsa nevoile de soare... Și apoi, ce-ar spune lumea, vecinii mai ales... Aa, și ei sînt plecați! Cu atît mai bine... Cu atît mai mult, am vrut să zic, luați-o și pe dînsa... Ascultați-mă pe mine... La posibilitățile dumneavoastră!

Adevărul este că „maestrul Piturcă”, pe numele său autentic Nicolae Ionescu, din Ploiești, nu era un bărbier oarecare, ci o... personalitate marcantă în bransă, cu perspective apropiate de a ocupa chiar o funcție de răspundere în ierarhia celor ce alcătuiesc cooperativa „Igiena” din localitate. Potrivit unor surse demne de toată încrederea, Piturcă urma să fie propus pentru funcția de vicepresedinte al cooperativei... Dar, după care criterii?!

Aici intervine un prim semn de întrebare și chiar unul de exclamare, pentru că este greu de înțeles cum de se bucura Piturcă de o asemenea apreciere pe plan local, cînd mulți, foarte mulți oameni știau că cunoscutul bărbier din Ploiești avea o mefehă, pe cit de gravă, pe atît de imorală: după cum va mărturisii într-o anume împrejurare, „stăpînit de patima jocurilor de noroc... „practic aceste jocuri — poker și barbut — de peste zece ani, dar mai ales în ultimul timp, după ce am vîndut un imobil și un autoturism, am pierdut 50 000—60 000 lei...”

Cu ce prilej își recunoștea Piturcă asemenea tare penibile, vom vedea puțin mai încolo...

Așadar, acesta era un prim aspect al profilului moral — aspect destul de cunoscut — al bărbierului la care ne referim. Să nu fi fost oare de ajuns, pentru ca cel în cauză să stîrnească curiozitatea și chiar indignarea celor din jurul său? Să nu fi făcut nimeni legătură între viciul respectiv și destrămarea familiei lui Nicolae Ionescu? Mai încăpea oare vreo îndoială că un asemenea element care perseverează în practici imorale și ilegale poate a-unge în situații tot mai grave? Și atunci? Cum de n-a intervenit nimeni, pentru a încerca să-l „luciască”?

Cum s-a manifestat în colectivul din care a făcut parte Nicolae Ionescu spiritul de combativitate față de manifestările sale negative? Din păcate potrivit unei mentalități prea bine

știute: „nu mă amestec, nu mă privește”.

Și consecințele? Evident, nu le suportă numai cei care alunecă pe povirnișul imoralității, incercitudinii...

„Nicolae Ionescu și vărul său Nicolae Bădescu, tehnician la T.C.M. Ploiești, ca și alții, — ne relatează ofițerul Dumitru Timovschi, din Serviciul judiciar al Miliției județului Prahova — desi au mai fost sancționați cu amendă pentru practicarea jocurilor de noroc, interzise prin lege, n-au înțeles să se debaraseze de asemenea practici. Ba, mai mult, și-au căutat în continuare parteneri cu posibilități materiale substanțiale și gazde „sigure”. Așa se face că, la un moment dat, sîntem sesizați că în anturajul celor doi veri a apărut un infractor urmărit pentru executarea unei pedepse. Sesizarea ne-a parvenit în perioada cînd, pe raza municipiului Ploiești se înregistraseră, într-un interval destul de scurt, vrea 8—10 spargerii de locuințe, săvîrșite într-un mod cam ciudat: toate avuseseră loc în plină zi și la persoane unde nu se afla nimeni acasă. Faptul că apariția în localitate a infractorului urmărit Nicolae Paraschiv coincidea cu intensificarea spargerilor de locuințe în plină zi, precum și participarea acestuia la jocuri de noroc, în compania lui Piturcă și a vărului său, ne-a pus foarte serios pe gînduri. Realizînd prinderea lui Paraschiv, am stabilit prin cercetări faptele care depășeau cu mult așteptările noastre...”

Se cuvine a face aici o paranteză, nu pentru a pune la incercare răbdarea cititorilor, ci pentru a reliefa o anume trăsătură de caracter a elementelor infractoare: aparenta lor loialitate. Se știe, doar, că atunci cînd se hotărăsc să dea o lovitură, hoții ajung mai înții la o „înțelegere” cu privire la... nedenumire! Fac legămînt, rostesc jurămînte, se amenință reciproc în termenii cei mai duri. Apă de ploaie! Capcană pentru naivi... Imoralitatea nu are principii...

„N-o să vă vină a crede — avea să declare, zeflemist, Nicolae Paraschiv, la numai cîteva ore după arestare — cînd o să aflați cu cine am săvîrșit ultimele spargerii. Nu numai că mi-au „vîndut pontul”, m-au transportat cu autoturismul personal, au ținut „sase”, dar au și pătruns în locuințe... O parte din obiectele furate le veti găsi la ei...”

— La mine?! Perchezitie?! Cum, doar mă cunoașteți! Se poate? Să știți că o să dati socoteală! Am să merg... Am să...

Așa i-a întîmpinat recent, într-o dimineată, Nicolae Ionescu, zis Piturcă, pe ofițerii Tabără și Chitu, desi aceștia i-au prezentat formele legale pentru perchezitie și reținere, intrucit probele administrate după arestarea lui Paraschiv erau indubitabile și cu privire la participarea sa la spargerile săvîrșite.

— Cum vă permiteți?! Am să... avea să folosească același arsenal de amenințări Nicolae Bădescu.

Piturcă s-a „muitat” ca o cîrpă însă, în momentul cînd în locuința mamei sale a fost descoperită partea de care si-o însusise din prada luată din casa clientului său, Nicolae Marinescu, — unul dintre aceia pe care îi „chestiona” cu abilitate si le dădea sfaturi cu privire la plecarea în concediu — și anume, obligațiunii C.E.C. în valoare de 15 000 lei; la fratele său, o brătară din aur și un casetofon, la locul de muncă (la frizerie) o brătară din aur — toate provenite din furt.

Bădescu a renunțat mai repede la aroganță, intrucit la domiciliul său au fost găsite imediat, magnetofonul și radiocasetofonul furate de la inginerul Nicolae Ionescu, un alt client permanent al bărbierului Piturcă.

„Recunosc că, împreună cu vărul meu, Nicolae Bădescu, i-am ajutat pe Nicolae Paraschiv să comită spargerii... Eu cunoșteam situația viitoarelor victime din discuțiile pe care le purtam în frizerie și mergeam la sigur... În cazul furtului săvîrșit la Constantin Anghel Marinescu, am plecat toți trei cu autoturismul lui Bădescu, condus de mine, deoarece el are permisul ridicat... În cazul... Sînt stăpînit de patima jocurilor de noroc... Am pierdut...” — avea să declare puțin mai tîrziu Piturcă, atît la miliție, cît și la procuratură, „învoicînd” drept cauză a acestui deșădări morale patima pentru poker (?).

„Recunosc că împreună cu vărul meu, Nicolae Ionescu...” Cu aceeași formulă penibilă avea să-și înceapă declarațiile și tehnicianul Nicolae Bădescu, căruia, ca și lui Piturcă, oricît de substanțiale ar fi fost veniturile realizate prin muncă, desigur, nu-i puteau satisface „patima” jocurilor de noroc, la care, după propriile mărturisiri, pierdeau uneori într-o singură noapte 20 000—30 000 lei!

Obisnuiți cu cheltuieli atît de mari, să ne mai surprindă faptul că își alegau victimele numai din rîndul celor cu posibilități pe măsura poftei? Numai de la Nicolae Marinescu au ieșit bunuri și valori totalizînd peste 100 000 lei.

Frizerul Piturcă și ceilalți doi își vor primi pedeapsa cuvenită. Întîmplarea implică însă și o întrebare pentru înclinația nestăpînită uneori de a ne oferi cu usurință unei întîmplătoare cunoștințe amănuntele de viață. Cu alte cuvinte: ce discutați cu frizerul?

MIHAI GROZAVU ■

Rădă

Fabula arogantului

Sta la margine de drum
Semețindu-și chip trufaș
Un Scaiete... Nu știu cum
Răsărit lingă oraș.
Orb de propria-i făptură
Și-avinta spre lume țepii
Intrecînd orice măsură...
Pe trufași, de poți, pricepe-i!

„Cui, ca mie, nu îi poșă
De nimic pe-ocest pămînt?”
Se-ntreba, barba țepoasă
Mingiindu-și-o de vînt.
Și ca lumea să îi știe
Vanitatea de erou
Din țepoasa-i măciulie
Către zări stîrneea ecou:

„Sînt al luncii Voevod
Și m-agăț de cine-mi place
Hărăzitu-mi-s-a rod
Mii de nesupuse ace...
Veșnic sint sub vînt și ploaie!
Deci, nu fac deosebiri
Între un cojoc de oaie
Și hlamidele subțiri!”

Uite-așa, la drumul mare
— Bind cuvinte să se-mbete
Cu o falsă alinare —
Vitejia un biet Scaiete.
Pus pe hartă și pe ură
Albăstrit de mult venin
Spin banal ce peartă-n gură
Un damnat și trist destin.

Se-agăta de lina oii
Sou rinjea la tapi în barbă
Vrînd să-i cînte pitigoii
Vitejia către iarbă.
Nu era o haină-n luncă
Mai modestă, mai de soi,
Să n-o scarpene și-mpungă-n
Ace, bune de gunoi.

Fiu bastard de vechi scaiete
— Ce eroare inutilă! —
Trîmbița grav și-ndrăzneț
Existența lui umilă.
Fără teamă și măsură
După cum îl bătea vîntul
Lacom te-opuca în gură
Și-ți broda în țepi veșmintul.

„Bietul Cimpului Scaiete
Blestemat să n-aibe rod
Vrea prin ace desuete
Să se creadă Voevod!

MORALA:

Între zi, barba țepoasă
Ce se mingia sub vînt
A mușcat-o calm o coasă
Și-a culcat-o la pămînt...
N-a rostit nici un cuvînt.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Vătafu după urcarea rînitului în ambulanța Salvării ajunse în fugă la camera ofițerului de serviciu din sediu, iar acesta îl privi plin de stupoare, întrebîndu-l de unde vine mînjit de sînge, iar Vătafu îi explică:

— De la locul uciderii lui Covaliu!

— Cum, nu înțeleg? Cine l-a ucis? Ce vorbe-s astea? Te gîndesti ce spui?!

— L-a ridicat Salvarea, dar eu cred de fapt, nu vreau să cred că acest cutit — și-i întinse cutitul plin de sînge — s-a împlîntat prea adînc...

— Știi cine era individul? A! D-ta n-ai de unde să știi...

— Nu se știe, a ieșit din noapte și s-a dus în noapte, după ce a trecut printre mine și Covaliu. Am încercat să-l prind, n-am reușit. Și-a lăsat cutitul, fularul, căciula...

— Ce tot vorbești de un Covaliu rînit?... Măsoară-ți cuvintele! Covaliu nu poate fi lovit!

— Credeți-mă, Nelu mi-e prieten, am fost acolo, eu sînt din păcate martorul. Nenorocitul de martor care a văzut totul din prima și pînă în ultima clipă, pînă s-au închis portierele Salvării.

Seara de noiembrie avea un aer straniu cu acea lume care, lăsîndu-și rosturile și programul obișnuit, renunțînd la plecarea din stațiile autobuzelor, pornise spre trotuarul însoțit de sîngele lui Covaliu. Între timp, organele de ordine făcuseră un cerc, să nu mai atingă nimeni acel loc. Au început, pe pămînt și în văzduh, să vîlască surd clopotele indignării. Deasupra orașului-parc își făcu apariția o horbotă de dolii ce se insinua pretutîndeni. Comandanții lui Covaliu fură primii anunțați dar refuzară și ei să creadă o asemenea enormitate. Toată lumea tresări cum auzi această știre. Prin ușile înguste sau mai puțin înguste ale cinematografulor, oamenii începură să dea năvală și tot spre colțul acela porniră. Echipajul miliției sosi la fața locului cu doi ciini, care, scoși și ei din culcușurile lor, acum își îndeplineau misiunea. Mirosiră, adîlmețind urmele infractorului și apoi porniră în goană cu insoțitorii lor, către grădina mare, coborîră pantele spre Dunăre, trecură printre magazine și ajunseră chiar pe malul apei și chiar la limita uscatului. Cîțiva stropi de sînge putură fi văzuți în acel loc. Mai departe Rex, mai departe Lord, Rex și Lord, ciulînd urechile, cu pieptul lor gri gălbui, începură iar goana. Dădură un ocol neregulat malului și urcară alte trepte surpate pînă ajunseră pe o cărare și, din nou pe o stradă care ducea spre Tri-

bunal. Aici patruzeșii, lăsați ceva mai liberi, au început să se invîrtă în loc ca și cînd ar fi dat tirocoale unui singur punct, dar de fapt aici urmele se pierdeau, topindu-se în alte urme... Deducția simplă: asasinul a fugit spre apă să-și spele petele și, ocolînd, a intrat în oraș pe altă cale. Raportară constatarea prin minifon, dispeceratului. Colonelul Ionescu Constantin dăduse dispoziție ca o patrulă mobilă să pornească spre punctele de ieșire din oraș către bariere și către gară. Noaptea constituia un impediment greu de depășit. Se puseră în alertă posturile T.F. și posturile T.N. din cuprinsul județului și al celui învecinat. Urmărirea se complica. Maiorul Aramă, împreună cu căpitanul Ghiniță se postară undeva între gheretele pieței. Aveau vaga idee că tot pe acolo se afla gazda, unde timp de două zile criminalul a stat ascuns, făcîndu-și planurile bestiale. Se duse la Rudi Sandu. Acesta, trezit din somn, tăgădui că ar fi primit pe cineva în ultimele două zile. Ghiniță îi atrase atenția că

Moartea boxerului

orice depozitie falsă sau alături cu drumul îl va costa foarte mult. Acesta răspunse:

— Nu-mi e frică dom' căpitan, atîta timp cît știu că n-am primit pe nimeni fiindcă sînt în ceartă cu ai mei și am închis oada pe care ei o speculează, pentru prietenii de pripas. Duceți-vă să vedeți pe nevastă-mea și pe soacră-mea cum le-am umflat ochii, zise țiganul acela înalt cît un munte, îmbrăcat în izmene de molton și că-masă de finet, cu picioarele goale pe pragul unde se așezase bruma. Numai lăcomia lor, a muierilor, face ca să perinde tot felul de neisprăviți, pe aici, prin curtea mea.

— Bine, bine, zise Ghiniță. Nu mai face pe neprihănitul că știm noi destule. Dar n-avem timp acum să te chestionăm. Ai zis, ai răspuns!

În timpul acesta, maiorul Aramă ieșise din curte făcîndu-i semn lui Ghiniță să nu întindă pețeaua.

— Trebuie să punem mina pe pungașul ăsta, chiar dacă va fi nevoie să mergem pe jos de aici pînă la Galați. Hai, deocamdată la gară și la înapoiere, zic eu că n-ar fi greșit să trecem pe la Sipică. La Sipică, trag mulți.

Maiorul o luă înainte, căpitanul după el, făceau pași lungi, ieșiră spre șoseaua gării și nu mult după aceasta poposiră pe peron. Aerul specific al stațiilor de cale ferată îi cuprinsese în atmosferă. În biroul sefului de post al T.F.-ului moția așteptînd informații de pe traseu un sergent major tinerel, cu pistriul pe față și ochii albaștri ca de gîscă. Cum îi văzu intrînd pe ofițeri sări cu dintr-un resort și raportă, potrivit formulei reglementare, ce anume îndeplinea acolo.

— De cînd ai intrat în birou? Întrebă maiorul Aramă.

— De vreo cincisprezece minute, nu mai mult...

— Ce trenuri au venit și au plecat în timpul acesta?

— Spre Buzău, două marfare, spre Galați un persnal.

— Ceva care să-ți fi atras atenția?

— Nimic, nimic tovarășe maior, răspunse automat sergentul maior. Numai de dimineată mi s-au dat „semnalmente” unor bagaje dispărute din gara Barboși. Am căutat în evidență. N-am găsit acest gen de infractori în perimetrul competenței noastre. Probabil a fost în trecere, nefiînd din partea locului.

— S-ar putea să ai dreptate. Interviți căpitanul Ghiniță, în timp ce maiorul Aramă își arînse țigara și înălță cîteva rotocoale de fum spre plafoniera biroului, urmărind cum se destramă părelnicul voal.

Amîndurora le era teamă să dea un telefon la sodiu de groază să nu afle tragicul deznodămînt. Se agățau, în mod abstract, de o speranță și nu voiau s-o știe spulberată definitiv, un fir de păianjen, o himeră?

Sună în schimb „sediul” după ei:

— Ce noutăți ați cules, Aramă? Întrebă vocea colonelului Constantin Ionescu.

— Aproape nimic, tovarășe colonel, raportă maiorul, ci doar sesizarea unui furt comis în gara Barboși cu autor neidentificat. Aici se afirmă că n-ar fi vorba de clienții lor. Poate...

— Ghiniță și cu tine, ordonă aceeași voce de la capătul firului, veți reveni la gazde și controlați după aceea la garajul întreprinderii auto locale, dacă vreo mașină de piață are pete de sînge pe pernă sau dacă vreun sofer a transportat pe bandiți într-un loc sau altul, în ultima oră, bineînțeles.

— A și trecut o oră?! se arătă mirat maiorul Aramă.

— Da, a trecut. Acolo, la spital, se lucrează intens, îl liniștește colonelul Constantin Ionescu. Încă nu-i totul pierdut.

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

Geologia, știința care lucrează doar cu unicate

Intâmplarea a făcut să-l găsească pe cercetătorul Marciian Bleahu acasă, fiind omul care este plecat pe teren câte 5-6 luni pe an. O bibliotecă imensă. Ca în straturile geologice, straturile unor culturi.

— Stimată tovarășe Marciian Bleahu, ce v-a determinat să vă alegeți în viață o cale atât de aspră în străbateră ei? De ce geologia, de ce speologia, piatra și întunericul?

— Încă din copilărie, pe când schiam la Brașov împreună cu prietenii mei sași am visat să ajung explorator. M-am pregătit din vreme pentru neprevăzut, pentru necunoscut. Și am ajuns explorator. Al geologiei țării, al subteranelor țării. Puteam să aleg și botanica. Dar dacă în botanică o lege genetică trebuie cercetată și îndelung aplicată în timp, în geologie intri direct, cert și fără intermediar în relație cu pământul pe care îl calci. Prin geologie capeți o înțelegere globală a mediului înconjurător, substratul geologic determinând formele de relief, vegetația, dinamica proceselor de la suprafață. Și când te gândești că suprafețele altor scolare sînt adîncimile noastre de acum. Urmăresc cu consternare unele cărți de călătorie, publicate pe aiurea, cu extazieri stridente în fața naturii, al cărei simț nici măcar nu îl au. Dealtfel, am de gînd să scriu o carte de călătorii prin Europa „Și totuși natura există” pentru că leitmotivul vieții mele este înțelegerea a tot ce te înconjoară în permanentă evoluție. În biblioteca mea găsesc cărți din toate domeniile posibile pentru că totul merită să fie cunoscut.

— În ce măsură considerați geologia o știință istorică și cum putem să ne regăsim noi în ea?

— Geologia este o știință care are un obiect unic de studiu: globul pămîntesc. Chiar dacă operează pe unicate spațiale. Spre exemplu Munții Bucegi au o structură unică în lume. Totul trebuie privit ca unicat. Pentru că orice unicat spațial a trecut printr-o devenire particulară, irepetabilă. Carpații s-au născut o singură dată, aici! În climatul lor viața noastră a evoluat pînă și în spirit ca un unicat. Deci geologia este o știință istorică.

— Care ar fi dificultățile acestei meserii?

— Să știi că geologia este o meserie de sacrificiu și de renunțări. Este incomodă, obositoare și splendidă, strălucitoare ca satisfacții ale cunoașterii.

Nu avem repetabilitate în această știință. Nu avem legi de cauzalitate. Lucrăm întotdeauna prin analogii. Un acid cu o bază formează peste tot pe glob, oriunde, o sare. Dar ca să interpretezi structura Munților Bihor, trebuie să o compari cu situații analoge din Tatra, din Alpi, din Himalaia. Trebuie să umbli mult. Să te afli permanent în teren. De aceea un mare geolog spunea că (poate apare paradoxal) „ceea ce nu am în picioare, nu am nici în cap”. Deci este clar că geologia nu se învață din carte sau în nici un caz doar din carte.

— Cu atât mai clar cu cît eu văd propriile dumneavoastră cărți, studii, conferințe, filme documentare, despre geologie, speologie și drumetie.

— Pasul omului lasă urme adînci în memorie. Rezultatele cercetărilor, este adevărat, se cer comunicate. În condiții în care și-au riscat totul, cercetătorii ai întinderilor neexplorate, și-au notat cu ultima pilpîire de viață observațiile. Spre folosul omenirii, al cunoașterii. De aceea tinăra generație trebuie să circule, să vadă, să acumuleze experiență. Cînd avem o tradiție în care numele lui L. Mrazec, G.M. Murgoci, I.P. Voitești, G. Macavei strălucesc ca promotorii ai noului în știința mondială, nu putem fi niște ignoranți.

— Oricare om de știință își apără în mod justificat domeniul cercetărilor sale. Vă rog să vi-l apărați pe al dumneavoastră.

— Natural, toate considerațiile, de pînă acum, de ordin general, își au justificarea numai în măsura în care geologia își dovedește utilitatea. Fără geologie nu poate fi concepută civilizația modernă. Imaginați-vă o lume fără metale, fără petrol, fără sare, fără cunoașterea terenului de fundație, fără apă! Ori, toate acestea, depînd de domeniul științei noastre. Din această cauză adevărul în geologie nu rămîne în sfera teoreticului, al filozofiei. Ea devine o știință programatică. Descoperirile noastre se dau direct în producție. Putem privi pe geolog ca pe un pion, un avanpost al industriei. Din cauza strictei dependențe dintre cunoașterea geologică și valorificarea ei, nu putem vorbi despre geologie ca despre o știință pentru știință. Nici o cunoaștere însă nu rămîne inu-

● Personalitate științifică multilaterală, cunoscutul geolog, geograf, carstolog și speolog, alpinistul și entuziastul animator al turismului, Marciian Bleahu s-a născut la 14 martie 1924, la Brașov. Absolvent al Facultății de științe din București în 1949, obține titlul de doctor la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Asistent, lector și conferențiar la catedra de geologie a Universității din București, optează pentru munca de cercetare. Devine geolog principal, șef de sector, secretar științific, director științific al Institutului geologic. Începînd din 1973 este cercetător științific principal I, atingînd cea mai înaltă treaptă științifică. Este unul din cei mai buni cunoașterii ai geologiei Munților Apuseni, ai Munților Bihor, ai Munților Metaliferi și ai Munților Codru-Moma aducînd prețioase contribuții la cunoașterea lor din punct de vedere stratigrafic și tectonic. S-a dedicat cercetării terenurilor carstice și speologice. A editat peste 70 de lucrări științifice în țară și în străinătate. Un insuflit pedagog.

tilă. Chiar dacă unde forezi, nu găsești nimic! A ști sau a nu ști geologie înseamnă a avea sau nu a avea substratul material al civilizației.

— Geologia, ca orice alt domeniu de cercetare științifică, trebuie să aibă o finalitate practică. Ce ne puteți spune despre marile sarcini ce le revin astăzi geologilor?

— Cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfățuirea de lucru la Comitetul Central al P.C.R. din 30 septembrie 1976 cu cadrele din domeniul cercetării științifice și proiectării tehnologice sînt edificatoare, în sensul că astăzi și în geologie, ca în toate domeniile, „cercetarea trebuie să se angajeze în rezolvarea rapidă, cu termene precis stabilite, a problemelor majore, lichidîndu-se practica tergiversării cercetării unor teme sau materializarea cercetării exclusiv în comunicări, în literatură fără aplicabilitate practică”. S-a trecut astfel la un plan de colaborare vast dintre geologi, geofizicieni, geochimiști în vederea reinterpretării multor ipoteze geologice pe baza ultimelor descoperiri. De ce toate acestea? Tocmai pentru a intensifica cercetările și prospecțiunile geologice în vederea identificării și punerii în exploatare a unor noi rezerve de cărbune, petrol, gaz metan, ape termale, ca să nu mai vorbim de minerurile ferose și neferoase. Sînt din ce în ce mai mulți geologi care se specializează în prospecțiuni pentru zăcăminte de origine sedimentară. În condițiile unor noi tehnologii — aerofotogrametrie și hărțile făcute din sateliți care descifrează principalele caractere structurale ale teritoriului, trebuie grăbit procesul prospectare-explorare-exploatare în orice ramură geologică. Partidul nostru acordă un rol primordial conservării, bunei gospodăririi a potențialului natural de care dispune țara noastră. Astăzi, cînd problema energiei, a materiilor prime este mai acută ca oricînd în lume, un echilibru cît mai favorabil între cunoașterea disponibilităților și dezvoltarea unor ramuri de producție, înseamnă în fapt o atitudine științifică și responsabilă față de avutul național.

— Cărțile de strictă specialitate dar mai ales cele de largă popularizare pe care le-ați editat au ceva din tonul unei confesiuni patetice menite să alunge și

să atragă pe mulți. Care este relația dintre omul de știință și pedagogul Marciian Bleahu?

— În orice acțiune am avut pe lângă mine practicanți, studenți, tineri absolvenți pe care am încercat să-i cresc total. Eu îi numeam copiii mei. În afară de faptul că le-am pus ciocanul de geolog în mină, eu le-am îndrumat lecturile, le-am strunit interesul pentru muzică, le-am creat un „Weltanschauung” care îl consider necesar oricărei meserii. Unii au ajuns geologi de bună calitate — Gheorghe Mantea, care a lucrat și în Africa, Sever Bordea, specialist în geologia Munților Apuseni, N. Nicolae Gheța, specialist în micropaleontologie.

— Ce trebuie să facem pentru salvarea naturii? Tot mai multe publicații semnaleză că trăim pe o planetă amenințată să sucumbă sub deșeurile civilizației pe care o adăpostește.

— Într-o lume în care s-a pierdut atât de mult contactul cu natura, trebuie să educăm copiii, tineretul în spiritul ocrotirii naturii, care, ar trebui să înțeleagă, îi ocrotește pe ei. Ca să nu mai vorbim de satisfacția lor personală, de ordin estetic. Apoi din necesitatea de înțelegere a naturii și a raportului omului cu natura, lucru foarte important din punct de vedere ecologic. Fac parte din comisia de înființare, încă de acum 10 ani, a grupurilor expediționare „Cutezătorii”, am făcut parte din jurii republicane. Sînt umit de maturitatea cu care copiii noștri se apropie de natură și pasiunea pe care o pun în protejarea ei. Față de generația noastră ei sînt cu mulți pași înaintea.

— Dar cu noi cum rămîne?

— Noi nu. Generația noastră nu a avut o educație naturalistă. Nu țin minte ca părinții mei să fi făcut vrece excursie de plăcere. În literatură Hogas face o figură atât de aparte încît pare un romantic ieșit din cadru. „România pitorească” a lui Vlahuță — o altă excepție. Acum excursioniștii s-au înmulțit cu sutele de mii dar, din păcate, fără educație. Încă din școală trebuie să luptăm pentru crearea unei concepții ecologice. Ideea unor marje rezervații, amenajarea peșterilor și asigurarea securității lor, chiar dacă aceasta vă intrigă, vin în slujba aceleiași scumpe idei: salvarea naturii. Altfel asistăm la întîmplări ca cea din 1974 cînd minierii care lucrau

într-o galerie de mină, în Bihor, au nimerit într-o peșteră cu o bogăție nemai-pomenită de aragonit — inchipuiți-vă o peșteră plină de brăduței de piatră! Un brăduț de acela poate fi valorificat pe piața mondială la un preț de mii de dolari. Pentru că există în lume și o bursă a cristalelor. Mai mulți indivizi au pătruns cu tirnăcoapele și au demolat literalmente peștera. Un unicat mineralogic! La piață, la Beluș, brăduții accia se vindeau cu cîte 5 lei bucata. Muzeul de geologie nu are nici măcar un eșantion. În 1976 s-a descoperit o altă peșteră dintr-o carieră. Speologii, sesizați, au luat măsuri de închidere cu o pază extrem de severă. Se găsesc acolo rămășițe ale ursului de peșteră. Ea va fi amenajată la cel mai înalt nivel de către Ministerul Turismului. Iar prin amenajarea peșterilor Topolnița, Bulba și cu zona de la podul natural de la Ponoare, s-ar putea contribui enorm la dezvoltarea economică a platoului Mhedinji.

— Cum se răstrînge social activitatea dumneavoastră științifică?

— Tot în scopul înțelegerii naturii am dus o amplă activitate de informare și popularizare. Țin anual cîteva zeci de conferințe în cadrul universităților din țară, în școli, în unități sindicale, militare, la radio și televiziune, scriu articole, broșuri și consider că este o datorie obligatorie, a oricărui om de știință care are priceperea și harul de a se face înțeles, că trebuie să imprăști în cercuri cit mai largi ceea ce societatea i-a permis să acumuleze. Sînt numit profesor invitat la Universitățile din Geneva pentru a preda în curs de tectonica globală în premieră europeană.

— Ce va aduce nou impresionantul volum „Tectonica globală” pe care l-ați încheiat recent?

— În primul rînd tectonica globală înseamnă o revoluție în geologie, precum a fost evoluționismul lui Darwin în biologie sau descoperirea radioactivității în fizică. Ea vine cu o nouă interpretare a dinamicii globului și reușește să dea explicații pentru majoritatea fenomenelor geologice (vulcanism, seismologie, magnetism, formarea munților, a zăcămintelor). Această nouă disciplină a răsturnat toate teoriile clasice, fapt pentru care ar trebui rescrisă geologia. Peste tot în lume se caută aplicări ale acestei teorii în cazuri concrete. Sînt primul care am mobilizat geologii români în acest sens, încă din 1969, și am făcut primele aplicații la structura Carpaților.

— Vă considerați un speolog amator și aveți circa 50.000 de metri de galerii descoperite, cărți de specialitate, filme documentare. Vă considerați un meloman și aveți discoteca unui om de specialitate. Ce va mai rămîne de făcut?

— Preocuparea mea de 20 de ani este crearea parcului național al Munților Apuseni. Cetățile Ponorului sînt o regiune unică în Europa! Dar uneori, în loc să conservăm, distrugem sistematic. A venit unul, un „amenajist de pășuni” și a spus: „să creștem mai multe oi aici”. Și a arat o zonă care era un document al altor condiții geografice de zeci de mii de ani. Este ca și cum ai topi Cloșca cu puț.

— Geologia poate face omenirea mai înțeleaptă?

— Avem nevoie de geologie pentru a cunoaște în detaliu potențialul subsoului nostru. Noțiunea de bogăție a adîncurilor e foarte relativă. E clar că încă nu știm tot ce avem, că mai putem spera. Dar este tot atât de clar ca oriunde în lume, că un teritoriu are un stoc limitat de materii prime. De aceea parharul nu trebuie bătut pînă la fund. Epuizarea rezervelor și creșterea poluării pot fi interpretate geologic. O tăiere de pădure rămîne o treabă de silvicultor? Nu. Este o chestie de geologie dinamică. Pămîntul este un organism viu nu datorită faptului că se cutremură odată la 35 de ani, ci pentru că se află într-o necontenită transformare. Îmbunătățirea condițiilor de viață prin modificarea terenurilor, a cursului apelor trebuie să țină seama de echilibrul ecologic. Sînt locuri în care păsările au venit sute de ani și într-o zi oarecare ele n-au mai venit.

— Cum reușiți să desfășurați o activitate științifică atât de laborioasă și totodată să străbateți piscuri și lumi subpămîntene?

— Miine plec în Munții Apuseni, în Padiș, cu mașina de scris. Plec pentru realizarea unei hărți geologice detaliate a Munților Bihor.

— Titlul unui reportaj se poate inspira chiar de aici.

— Dacă ați dat titlul, sînt gata să începem reportajul.

ADI CUSIN ■

FLACARA Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 4112, oficiu 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu - 16 17); reportaj (Nicolae Cristache - 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu - 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu - 16 18, 17 87); fotoreportaj (1595); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei” Cîititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-impurt presă. PO Box 136-137 telex: 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU